

NOKIA 7650

Uputstvo za korisnika

Elektronsko Uputstvo za Korisnika sadrži predmet "Uslovi korišćenja Nokia uputstava za korisnika 7.juna 1998." ("Nokia User's Guides Terms and Conditions, 7th June, 1998".)

9353261

ISSUE 1 SR

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROIZVODA

Mi, NOKIA CORPORATION izjavljujemo na svojoj isključivoj odgovornosti da je proizvod NHL-2NA usklađen sa odredbama sledeće Direktive Saveta: 1999/5/EC. Primerak Izjave o usklađenosti proizvoda možete naći na adresi http://www.nokia.com/phones/declaration_of_conformity/.

Copyright © Nokia Corporation 2002. Sva prava zadržana.

Bez prethodne pismene dozvole društva Nokia zabranjena je reprodukcija, transfer, distribucija ili memorisanje nekog dela ili čitavih sadržaja u ovom dokumentu.

Nokia i Nokia Connecting People su zaštićeni žigovi društva Nokia Corporation. Ostali nazivi proizvoda i firmi koji se pominju u ovom tekstu mogu biti žigovi ili robne marke njihovih vlasnika.

Nokia tune je žig Nokia Corporation.

This product includes software licensed from Symbian Ltd © 1998-2002

© 1998-2002 Symbian Ltd. All rights reserved. Symbian and Symbian OS are trademarks of Symbian Ltd. All rights reserved.

Java™ and all Java-based marks are trademarks or registered trademarks of Sun Microsystems, Inc.

Stac Ž, LZS Ž, ©1996, Stac, Inc., ©1994-1996 Microsoft Corporation. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending.

Hi/fn Ž, LZS Ž, ©1988-98, Hi/fn. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending.

Part of the software in this product is © Copyright ANT Ltd. 1998. All rights reserved.

m-Router Connectivity Components © 2000-2002 Intuwave Limited. All rights reserved. (www.intuwave.com)

US Patent No 5818437 and other pending patents. T9 text input software Copyright (C) 1997-2001. Tegic Communications, Inc. All rights reserved.

Nokia vodi politiku kontinuiranog razvoja. Nokia zadržava pravo na izmene i poboljšanja bez prethodne najave ma kog od proizvoda koji su opisani u ovom dokumentu.

Ni u kom slučaju Nokia neće biti odgovorna za ma kakav gubitak podataka ili prihoda ili neku posebnu, slučajnu, posledičnu ili indirektnu štetu ma kako da je prouzrokovana.

Sadržaji ovog dokumenta su dati "kao što jesu". Osim ako to ne zahteva odgovarajući propis, ne daju se nikakve garancije, bilo izričite bilo one koje se podrazumevaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na njih, i podrazumevajuće garancije komercijalne pogodnosti i pogodnosti za posebnu svrhu, u odnosu na tačnost, pouzdanost ili sadržaj ovog dokumenta. Nokia zadržava pravo na izmenu ovog dokumenta ili na njegovo povlačenje u svako doba bez prethodne najave.

Raspoloživost posebnih proizvoda može da varira u zavisnosti od područja. Molimo proverite to kod Vama najbližeg prodavca Nokia-e.

Sadržaj

Za Vašu bezbednost	5	Mreža	48
Opšte informacije	7	Podešavanja pribora.....	49
Pasivni režim rada	7	Adresar.....	50
Meni.....	9	Kreiranje kontakt kartica.....	50
Lista opcija.....	11	Kopiranje imena između SIM kartice i memorije telefona	50
Navigaciona traka – kretanje po horizontali	11	Izmene kontakt kartica	51
Radnje zajedničke za sve aplikacije.....	11	Opcije u toku prikaza kontakt kartice.....	52
Kontrola jačine zvuka.....	13	Rad sa kontakt grupama	56
Vaš telefonski aparat	15	Fotoaparat i Slike	58
Pozivanje	15	Slikanje.....	58
Odgovaranje na poziv.....	18	Slike - Čuvanje slika	62
Dnevnik - Lista poziva i opšti dnevnik.....	20	Poruke.....	67
SIM folder	25	Poruke - Opšte informacije.....	68
Podešavanja.....	26	Pisanje teksta.....	70
Menjanje opštih podešavanja.....	26	Kreiranje i slanje novih poruka.....	74
Podešavanja telefona.....	26	Primljeno- prijem poruka	80
Podešavanja poziva	31	Moji folderi.....	84
Podešavanja veze	33	Poštansko sandučće.....	84
Datum i vreme	42	Za slanje.....	89
Bezbednost	43	Pregled poruka na SIM kartici	90
Zabrana poz. (usluga mreže)	48		

Info servis (usluga mreže).....	90
Editor servisnih zahteva.....	91
Podešavanja Poruka.....	91
Načini rada.....	97
Promena načina rada.....	97
Prilagođavanje načina rada.....	97
Omiljeno.....	99
Dodavanje prečica.....	99
Kalendar i Obaveze.....	100
Formiranje stavki kalendara.....	100
Postavljanje alarma kalendara.....	103
Slanje stavki kalendara.....	104
Obaveze.....	104
Ekstra.....	106
Kalkulator.....	106
Kompozitor.....	106
Konverzije.....	108
Beležnica.....	109
Sat.....	110
Diktafon.....	111
Servisi (WAP).....	112
Osnovni koraci za pristup i korišćenje WAP servisa	112

Podešavanje telefonskog aparata za WAP servise...	113
Prikaz Markeri.....	113
Uspostavljanje veze sa WAP servisom.....	114
Završetak WAP veze.....	116
Podešavanja WAP pretraživača.....	116
Bezbednost WAP veze.....	117

Alatke..... 119

Menadžer programa - instalisanje aplikacija i softvera.....	119
Aplikacije (Java™).....	122

Komunikacije..... 125

Bluetooth veza.....	125
Infracrvena veza.....	130
Povezivanje telefonskog aparata na računar.....	131

Defektaža..... 133

Pitanja i odgovori.....	134
-------------------------	-----

Informacije o bateriji..... 137

Čuvanje i održavanje..... 138

Važne informacije u vezi bezbednosti 139

Indeks..... 143

Za Vašu bezbednost

! Za uputstva u vezi upotrebe, čuvanja i održavanja, uključujući i važne informacije u vezi bezbednosti, molimo pogledajte uputstvo Brzi početak.

Pročitajte ove jednostavne smernice. Kršenje pravila može da bude opasno ili protivzakonito. Dodatne detaljne informacije su date u ovom Uputstvu.

Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili kada njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA JE NA PRVOM MESTU Ne koristite ručni telefon u toku vožnje.

SMETNJE Svi mobilni telefoni mogu da budu izloženi smetnjama koje utiču na radne karakteristike.

ISKLUČITE U BOLNICAMA Pridržavajte se svih propisa ili pravila. Isključite telefon u blizini medicinske opreme.

ISKLUČITE U AVIONU Bežični uređaji mogu prouzrokovati smetnje u avionu.

ISKLUČITE PRI TOČENJU GORIVA Ne koristite telefon na mestima za točenje goriva. Ne koristite ga u blizini goriva ili hemikalija.

ISKLUČITE BLIZU MESTA MINIRANJA Ne koristite telefon na mestima gde se vrši miniranje. Pridržavajte se ograničenja i postupajte po svim propisima i pravilima.

UPOTREBLJAVAJTE RAZUMNO

Upotrebjavajte samo u normalnom položaju. Nemojte nepotrebno dodirivati antenu.

KVALIFIKOVANI SERVIS Samo kvalifikovane osobe smeju instalirati ili popravljati telefonsku opremu.

PRIBOR I BATERIJE Upotrebjavajte samo odobreni pribor i baterije. Ne priključujte nekompatibilne uređaje.

OTPORNOST NA VODU Vaš telefonski aparat nije vodootporan. Održavajte ga suvim.

REZERVNE KOPIJE Ne zaboravite da napravite rezervne kopije svih važnih podataka.

PRIKLJUČIVANJE NA DRUGE UREĐAJE Kod priključivanja na ma koji drugi uređaj, pročitajte njegovo uputstvo za upotrebu radi bezbednosnih instrukcija. Ne priključujte nekompatibilne uređaje.

POZIVANJE Proverite da je telefon uključen i na mreži. Unesite broj telefona uključujući broj mrežne grupe, zatim pritisnite . Za završetak veze pritisnite . Da odgovorite na poziv pritisnite .

HITNI POZIVI Proverite da je telefon uključen i na mreži. Pritisnite potreban broj puta (na primer da biste prekinuli vezu, izašli iz menija i sl.) da obrišete sadržaj ekrana. Unesite broj službe pomoći i pritisnite . Dajte svoju lokaciju. Nemojte da prekidate vezu sve dok Vam se to ne kaže.

Usluge mreže

Mobilni telefon opisan u ovom uputstvu odobren je za korišćenje u digitalnim celularnim mrežama EGSM 900 i GSM 1800.

Duoband ili rad u dva frekventna opsega je mogućnost zavisna od mreže. Proverite sa svojim lokalnim operatorom da li se možete pretplatiti i koristiti ovu funkciju.

Mnoge mogućnosti navedene u ovom uputstvu nazivaju se usluge mreže. To su posebne usluge koje dogovarate preko svog provajdera. Pre nego što budete mogli da koristite bilo koju od ovih usluga mreže, morate da se pretplatite na te usluge kod svog provajdera i da dobijete uputstva za njihovo korišćenje.

 Napomena: Neke mreže možda ne podržavaju sve karaktere karakteristične za jezik i/ili usluge.

 Napomena: Proverite broj modela svakog punjača pre upotrebe sa ovim aparatom. Ovaj aparat je namenjen za upotrebu sa napajanjem iz ACP-7, ACP-8, ACP-9, ACP-12 ili iz LCH-9.

 Upozorenje! Upotrebljavajte samo baterije, punjače i pribor koje je odobrio proizvođač telefona za upotrebu uz ovaj model telefona. Upotreba bilo kojih drugih tipova može poništiti odobrenje ili garanciju koji se odnose na telefon a može biti i opasna.

Za mogućnost nabavke odobrenog pribora, molimo proverite kod Vašeg prodavca.

Kada isključujete kabl za napajanje bilo kog pribora, uhvatite i izvucite utikač, a ne kabl.

1. Opšte informacije

Nokia 7650 pruža različite funkcije praktične za svakodnevnu upotrebu kao što su Fotoapar, Sat, sat sa alarmom, Kalkulator i Kalendar.

Nalepnice iz paketa proizvođača

- Na ovim nalepticama se nalaze važne informacije značajne za servisiranje i službu podrške.

Pasivni režim rada

Indikatori koji su dole objašnjeni se prikazuju kada je telefonski aparat spreman za upotrebu a sam korisnik nije uneo nijedan karakter. Tada se aparat nalazi u "pasivnom režimu rada". Na sl. 1:

A Prikazuje jačinu signala celularne mreže na vašoj trenutnoj lokaciji. Što je stubić viši, signal je jači. Ovaj se simbol zamenjuje GPRS simbolom kada je *GPRS veza* postavljena na *Čim ima signal* a veza je raspoloživa u mreži ili u trenutnoj ćeliji. Vidite '[Paketirani podaci \(GPRS, Bežični paketni prenos podataka\)](#)', str. 35 i '[GPRS](#)', str. 41.

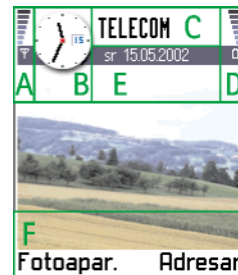
B Prikazuje analogni ili digitalni sat. Vidite i podešavanja '[Datum i vreme](#)', str. 42 | Podešavanja pasivnog režima → Slika za pozadinu, str. 29.

C Označava u kojoj se celularnoj mreži telefonski aparat trenutno koristi.

D Prikazuje nivo napunjenosti baterije. Što je stubić viši, više je energije u bateriji.

E Navigaciona traka: prikazuje trenutno aktivni način rada. Ako je odabrani način rada *Opšti* umesto naziva načina rada prikazuje se trenutni datum. Za više informacija pogledajte '[Navigaciona traka – kretanje po horizontali](#)' str. 11 i '[Načini rada](#)', str. 97.

F Prikazuje aktuelne prečice dodeljene selektorskim tasterima i .

Sl. 1 Pasivni režim sa pozadinskom slikom.

Savet! Prečice selektorskih tastera i sliku za pozadinu možete menjati. Vidite podešavanja '[Pasivni režim](#)', str. [29](#).

Sl. 2 Glavni meni.

Napomena: Vaš telefonski aparat ima skrin sejver. Ako se ništa ne dešava pet minuta, displej se briše i pojavljuje se skrin sejver. Vidite str. [29](#). Da deaktivirate skrinsejver pritisnite bilo koji taster ili otvorite kliznu tastaturu.

Indikatori vezani za radnje

Dok je telefonski aparat u pasivnom režimu, mogu biti prikazane jedna ili više sledećih ikonica:

- Označava da ste primili nove poruke u Primljeno u okviru Poruke. Ako indikator blinka to znači da je nedovoljno memorije i da morate obrisati neke podatke. Za dalje informacije pogledajte '[Malo memorije](#)', str. [133](#).

- Označava da ste primili jednu ili više govornih poruka. Vidite '[Pozivanje vaše govorne pošte](#)', str. [16](#).

- Označava da postoje poruke koje čekaju na slanje u Za slanje. Vidite str. [68](#).

- Prikazuje se kada je u trenutno aktivnom načinu rada za [Upozorenje na poziv](#) postavljena opcija [Bez zvona](#) a za [Zvučni signal poruke](#) opcija [Isključeno](#). Vidite '[Načini rada](#)', str. [97](#).

- Označava da je tastatura telefonskog aparata zaključana. Vidite uputstvo Brzi početak

- Označava da imate aktiviran alarm. Vidite '[Sat](#)', str. [110](#).

- Označava da je Bluetooth aktivan. Imajte na umu da se u toku prenosa podataka preko Bluetooth prikazuje .

- Označava da su svi pozivi preusmereni. - Označava da su svi dolazni pozivi preusmereni na govornu poštu. Vidite '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. [20](#). Ako posedujete dve telefonske linije, indikator preusmeravanja za prvu liniju je , a za drugu liniju . Vidite '[Aktivna linija \(usluga mreže\)](#)', str. [32](#).

2 - Označava da možete pozivati samo preko linije 2 (usluga mreže). Vidite '[Aktivna linija \(usluga mreže\)](#)', str. [32](#).

Indikatori veze za prenos podataka

- Kada neka aplikacija uspostavlja vezu za prenos podataka u pasivnom režimu blinka neki od narednih indikatora.
- Kada je indikator stalno prikazan, veza je aktivna.

D poziv za prenos podataka, **D*** poziv za prenos podataka velikom brzinom,

G se prikazuje umesto indikatora jačine signala kada je aktivna GPRS veza, a **M** kada je GPRS veza zadržana u toku govornih poziva.

F faks veza,

(B) Bluetooth veza, i

IR infracrvena veza.

Meni

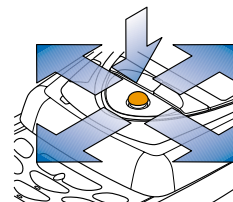
- Pritisnite **M** (taster meni) da otvorite glavni Meni. U Meniju pristupate aplikacijama telefonskog aparata. Vidite sl. [2](#), str. [8](#).

Kretanje po Meniju

- Za kretanje po Meniju pomerajte navigator ulevo, udesno, nagore i nadole. Vidite sl. [3](#), str. [9](#).

Otvaranje aplikacije ili foldera

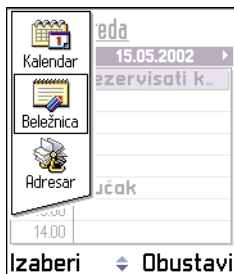
- Dodite do aplikacije ili foldera i pritisnite navigator da ga otvorite.

Sl. 3 Pokretanje navigatora.

Opcije u Meniju: *Otvori, Redni prikaz | Mrežasti prikaz, Obriši, Premesti, Premesti u folder, Novi folder, Preimenuj i Izadi.*

Savet! Izaberite **Opcije** → *Redni prikaz* ako želite da se aplikacije prikazuju kao lista.

Sl. 4 Prozor za izbor aplikacija

Zatvaranje aplikacija

- Pritiskajte **Nazad** potreban broj puta da se vratite u pasivni režim, ili odaberite **Opcije** → *Izadi*.

Ako pak pritisnete i držite telefon se vraća u pasivni režim a aplikacija ostaje otvorena u pozadini.

Napomena: Pritisak na će uvek prekinuti vezu čak i ako je druga aplikacija aktivna i prikazana na ekranu.

Kada telefon isključite aplikacije se zatvaraju i automatski se memorišu svi nesačuvani podaci.

Reorganizovanje Menija

Meni možete reorganizovati po kojem god redosledu želite. Aplikacije koje ređe koristite možete premestiti u foldere, a one koje koristite češće možete premestiti iz foldera u Meni. Imate i mogućnost kreiranja novih foldera.

- 1 Dođite do stavke koju želite da premestite i izaberite **Opcije** → *Premesti*. Aplikacija se štiklira markerom sa strane.
- 2 Odabrano premestite na mesto gde želite i pritisnite **OK**.

Prelazak sa jedne aplikacije na drugu

Ako je otvoreno više aplikacija i želite da sa jedne pređete na drugu: pritisnite i držite taster (taster meni). Otvara se prozor za izbor aplikacija sa svim trenutno otvorenim aplikacijama. Ako je u jednom momentu otvoreno više od tri aplikacije na kraju prozora za izbor aplikacija se pojavljuje kosa crta i strelice koje označavaju da li je moguće prelistavanje nadole ili nagore. Vidite sl. 4, str. 10. Dođite do neke aplikacije i pritisnite navigator da na nju pređete.

Napomena: Ako ponestaje memorije telefon će zatvoriti neke aplikacije. Pre zatvaranja aplikacije telefon memoriše nesačuvane podatke.

Lista opcija

U ovom Uputstvu za korisnika komande Liste opcija vidite sa strane. Ove liste Vam govore koje su Vam komande na raspolaganju u različitim situacijama i prikazima.

- **Napomena:** Raspoložive komande se menjaju zavisno od prikaza u kojem se nalazite.
- **Savet!** U nekim situacijama kada pritisnete navigator pojavljuje se kraća lista opcija sa glavnim komandama koje su na raspolaganju u tom prikazu.

Opcije

Navigaciona traka – kretanje po horizontali

U navigacionoj traci možete videti:

- strelice ili kartice koje Vam govore da li postoji dodatnih prikaza, foldera ili datoteka na koje možete preći. Vidite sl. [5](#), str. [11](#).
- indikatore za izmene teksta; vidite '[Pisanje teksta](#)', str. [70](#).
- druge informacije, n. pr., na sl. [5](#), [2/14](#) znači da je trenutna slika druga od ukupno 14 slika u folderu. Pomerite navigator udesno da vidite narednu sliku.

Sl. 5 Strelice i kartice na navigacionoj traci.

Radnje zajedničke za sve aplikacije

- **Otvaranje radi pregleda** – U toku pregleda neke liste datoteka ili foldera, da biste neku stavku otvorili dođite do nje i pritisnite navigator ili izaberite **Opcije** → *Otvori*.
- **Izmene stavki** – Da biste neku stavku otvorili radi izmena nekada je neophodno da je prvo otvorite za pregled pa zatim da odaberete **Opcije** → *Izmeni* ako želite da izmenite njen sadržaj.
- **Preimenovanje stavki** – Da biste dali novo ime datoteci ili folderu dođite do njega i izaberite **Opcije** → *Preimenuj*.

 Savet! Za informacije kako ubaciti tekst i brojeve vidite ['Pisanje teksta'](#), str. 70.

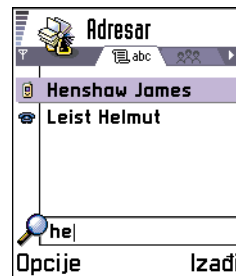
- **Uklanjanje, brisanje stavki** - Dođite do stavke i izaberite **Opcije** → *Obriši* ili pritisnite . Da obrišete više stavki istovremeno morate ih prvo markirati. Vidite naredni paragraf: "Markiranje stavke".
- **Markiranje stavke** - Postoji više načina da iz liste odaberete neku stavku.
  - Da izaberete jednu po jednu stavku dođite do nje i izaberite **Opcije** → *Markiraj/ Demarkiraj* → *Markiraj* ili pritisnite istovremeno i navigator. Pored stavke se pojavljuje oznaka da je štiklirana.
  - Da biste izabrali sve stavke iz liste izaberite **Opcije** → *Markiraj/demarkiraj* → *Markiraj sve*.
- **Markiranje više stavki** - Pritisnite i držite i istovremeno pomerajte navigator nadole ili nagore. Kako se krećete tako se pored stavki pojavljuju oznake štikliranja. Da prekinete dalje selektovanje stavki prestanite sa pomeranjem navigatora pa zatim pritisnite .
Pošto ste odabrali sve željene stavke možete ih premestiti ili obrisati biranjem **Opcije** → *Preuredi/Premesti u folder* ili *Obriši*.
- Da neku stavku demarkirate dođite do nje i izaberite **Opcije** → *Markiraj/demarkiraj* → *Demarkiraj* ili pritisnite istovremeno i navigator.
- **Formiranje foldera** - Da napravite novi folder izaberite **Opcije** → *Preuredi Novi folder*. Traži se da date ime folderu (maksimalno 35 karaktera).
- **Premeštanje stavki u neki folder** - Da stavke premestite u neki folder ili prebacite iz jednog u drugi odaberite **Opcije** → *Premesti u folder* (ne prikazuje se ako folderi ne postoje). Kada izaberete *Premesti u folder* otvara se lista raspoloživih foldera ali možete videti i koreni nivo aplikacije (za premeštanje stavke izvan foldera). Izaberite lokaciju gde želite da premestite stavku i pritisnite **OK**.

Traženje stavki

Koristeći polje za pretraživanje možete tražiti neko ime, datoteku, folder ili prečicu. U nekim situacijama polje za pretraživanje nije automatski vidljivo pa ga možete aktivirati biranjem **Opcije** → **Nađi** ili jednostavno unošenjem karaktera.

- 1 Da biste potražili neku stavku započnite unos teksta u polje za pretraživanje. Telefon odmah počinje da traži odgovarajuće i pomera izbor na najpribližnji rezultat. Vidite sl. [6](#), str. [13](#).
Da pretraživanje učinite preciznijim unesite više karaktera pa će se izbor pomeriti na rezultat koji najbolje odgovara unetoj kombinaciji.
- 2 Kada pronađete ispravnu stavku pritisnite navigator da je otvorite.

Sl. 6 Polje za pretraživanje u Adresaru

Kontrola jačine zvuka

- U toku razgovora ili slušanja zvučnog zapisa pomerajte navigator udesno ili ulevo da pojačate odnosno smanjite jačinu zvuka.

Interfonski zvučnik

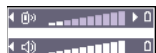
Vaš telefonski aparat ima ugrađeni snažni zvučnik za rad slobodnih ruku (hendsfri). Da vidite gde se on nalazi pogledajte sliku sa tasterima i delovima aparata u uputstvu Brzi početak. Zvučnik Vam omogućava da slušate i govorite u aparat na kraćem rastojanju a da ne morate da ga držite na uvu, n.pr. može biti na obližnjem stolu. Zvučnik se može koristiti u razgovoru, za tonske aplikacije kao i za pregled multimedija poruka. Upotreba zvučnika olakšava korišćenje drugih aplikacija u toku razgovora.

Aktiviranje interfonskog zvučnika

Da pređete na korišćenje zvučnika u toku aktivne veze pritisnite . Čuje se ton, na navigacionoj traci se pojavljuje , i menja se indikator jačine zvuka. Vidite sl. [7](#), str. [14](#).

Ikonice jačine zvuka:

- – režim slušalica,
  - – režim interfon.
- Vidite i sl. [7](#), str. [14](#).

Sl. 7 Indikatori jačine zvuka za režime interfon i slušalica prikazuju se u navigacionoj traci.

▶ **Napomena:** Može se desiti da zbog jakog svetla (infracrveni zraci koji dolaze direktno od Sunca ili, na primer, od halogene svetiljke) senzor rastojanja isključi zvučnik i prebaci režim rada na slušalicu.

▶ **Napomena:** Zvučnik se ne može aktivirati kada su na telefon priključene slušalice.

Zvučnik se mora posebno aktivirati za telefonske razgovore ali je za tonske aplikacije kao što su Kompozitor i Diktafon on podrazumevani izlaz.

Isključivanje zvučnika

- U toku razgovora ili dok svira muzika da isključite zvučnik pritisnite .

▶ **Napomena:** U tonskim aplikacijama isključivanje zvučnika važi pojedinačno za svaku datoteku. Kada otvorite naredni klips ili ton zvona zvučnik se opet koristi kao podrazumevani izlaz i potrebno ga je opet isključiti.

Automatski senzor rastojanja

Vaš telefonski aparat ima ugrađeni senzor rastojanja. Da vidite gde se on nalazi pogledajte sliku sa tasterima i delovima aparata u uputstvu Brzi početak. Kada telefon prinesete uhu senzor rastojanja isključuje interfonski zvučnik i vraća se na režim slušalica. Senzor rastojanja funkcioniše tako što otkriva da li se nešto čvrsto približava tako da se može desiti da reaguje na objekte na koje ne bi trebalo da reaguje.

▶ **Napomena:** Senzor rastojanja nije aktivan u toku aplikacija koje se koriste sa aparatom odvojenim od usta i lica, n.pr. u toku igara. U tim slučajevima, na poziv interfonski režim se isključuje i poziv preuzimate normalno, pritiskom i prinošenjem aparata na uho.

▶ **Napomena:** Senzor rastojanja ne može da aktivira zvučnik.

Režim slušalice

Da podesite jačinu zvuka kada su na telefon priključene slušalice pomerajte navigator udesno ili ulevo, ili koristite tastere na slušalicama.

2. Vaš telefonski aparat

Pozivanje

- 1 Otvorite kliznu tastaturu.
- 2 Ukucajte telefonski broj uključujući i pozivni broj područja. Kursor pomerate pomeranjem navigatora ulevo odnosno udesno. Pritisnite da broj obrišete.
  - Za međunarodne pozive, pritisnite dva puta za međunarodni prefiks (karakter + zamenjuje pozivni broj za izlaz u međunarodni saobraćaj), zatim ukucajte pozivni broj države, područja bez 0 i telefonski broj pretplatnika.
- 3 Pritisnite taster da broj pozovete.
- 4 Pritisnite ili zatvorite kliznu tastaturu da vezu završite (ili da odustanete od započetog pozivanja).

Normalni položaj: Držite aparat kao što biste držali bilo koji drugi telefon.

- ▶ **Napomena:** Pritisak na će uvek prekinuti vezu čak i ako je druga aplikacija aktivna i prikazana na displeju.
- ▶ **Savet!** Ako želite da zatvorite kliznu tastaturu u toku razgovora ali da ga ne prekinete pritisnite (levi selektorski taster) pa zatim, u roku od par sekundi, zatvorite kliznu tastaturu.

▶ **Savet!** Da podesite jačinu zvuka u toku veze pomerajte navigator udesno da pojačate, odnosno ulevo da smanjite jačinu.

Sl. 1 Pozivanje.

 Savet! Ako vaša govorna pošta zahteva unos lozinke uvek kada pozivate da preslušate poruke iza telefonskog broja govorne pošte možete uneti odgovarajuću DTMF sekvencu. Na taj način se lozinka automatski daje pri svakom pozivanju vaše govorne pošte. Na primer, +44123 4567p1234# gde je 1234 lozinka a "p" pauza u biranju.

Pozivanje pomoću telefonskog imenika Adresara

- 1 Da otvorite imenik adresara idite u **Meni** → **Adresar**.
- 2 Da biste našli adresni podatak dodite navigatorom do željenog imena. Ili, ukucajte početna slova imena. Automatski se otvara polje za pretraživanja i daju odgovarajuće osobe.
- 3 Pritisnite da pozovete.
Ako osoba ima više telefonskih brojeva dodite do željenog i pritisnite da ga pozovete.

Pozivanje vaše govorne pošte

Govorna pošta (usluga mreže) je telefonska sekretarica na koju mogu da ostavljaju poruke osobe koje vas ne mogu dobiti telefonom.

- Da pozovete svoju govornu poštu pritisnite i u pasivnom režimu.
- Ukoliko se zatraži telefonski broj vaše govorne pošte, ukucajte ga i pritisnite **OK**. Ovaj broj možete dobiti od svog provajdera, dobavljača usluga.

Vidite i '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. 20.

Svaka telefonska linija može imati zasebni broj govorne pošte, vidite '[Aktivna linija \(usluga mreže\)](#)', str. 32.

Promena broja govorne pošte

Da promenite broj svoje govorne pošte idite u **Meni** → **Alatke** → **Govorna pošta** i izaberite **Opcije** → **Promeni broj**. Ukucajte broj (koji ste dobili od provajdera) i pritisnite **OK**.

Brzo biranje nekog telefonskog broja

- 1 Dodelite telefonski broj nekom od tastera za brzo biranje (-); vidite 'Dodela tastera za brzo biranje', str. 55.
- 2 Da pozovete telefonski broj: U pasivnom režimu pritisnite odgovarajući taster za brzo biranje a zatim . Ukoliko je za funkciju *Brzo biranje* odabrana opcija *Uključeno*: Pritisnite i držite odgovarajući taster za brzo biranje sve dok se pozivanje ne započne.

 Da Vam se prikaže ekran brzog biranja idite u **Meni** → **Alatke** → **Brzo bir.**

Uspostavljanje konferencijske veze

Konferencijska veza je usluga mreže koja omogućava zajednički, konferencijski razgovor do šest učesnika uključujući i Vas.

- 1 Pozovite prvog učesnika.
- 2 Da pozovete novog učesnika izaberite **Opcije** → *Novi poziv*. Ukucajte, ili pozovite iz memorije, telefonski broj učesnika i pritisnite **OK**. Prvi poziv se automatski stavlja na čekanje.
- 3 Kada dobijete odgovor na novi poziv uključite prvog učesnika u konferencijsku vezu. Izaberite **Opcije** → *Konferencija*.
- 4 Da u vezu uključite novog učesnika ponovite korak 2 pa zatim izaberite **Opcije** → *Konferencija* → *Dodaj konferenciji*.
  - Da obavite privatni razgovor sa nekim od učesnika: Izaberite **Opcije** → *Konferencija* → *Privatno*. Dođite do željenog učesnika i pritisnite **Privatno**. Konferencijska veza se u vašem aparatu stavlja na čekanje a drugi učesnici mogu nastaviti međusobni razgovor dok Vi obavljate privatni razgovor samo sa jednim učesnikom. Pošto završite privatni razgovor izaberite **Opcije** → *Dodaj konferenciji* da se vratite u konferencijsku vezu.
  - Da jednog učesnika isključite iz konferencije izaberite **Opcije** → *Konferencija* → *Isključi učesnika*, zatim dođite do tog učesnika i pritisnite **Izbaci**.
- 5 Za završetak aktivne konferencijske veze pritisnite .

Sl. 2 Konferencijska veza sa dva učesnika.

 Savet! Najbrži način uspostavljanja nove veze je ukucati broj i pritisnuti za početak biranja. Poziv koji je u toku se automatski stavlja na čekanje.

 Savet! Za prebacivanje (inetfon/telefon) u toku razgovora pritisnite . Vidite '[Interfonski zvučnik](#)', str. [13](#).

 Savet! Da tonske odzive telefona podesite različitim okruženjima i prilikama, na primer, kada želite da se zvono ne čuje, vidite '[Načini rada](#)', str. [97](#).

 Savet! Da istovremeno prekinete obe veze izaberite **Opcije** → *Završi sve pozive* pa pritisnite **OK**.

Odgovaranje na poziv

- Da odgovorite na dolazni poziv:
  - kada je klizna tastatura zatvorena pritisnite navigator ili *Odgovori*.
  - otvorite kliznu tastaturu.
  - kada je klizna tastatura otvorena pritisnite .
- Da vezu završite pritisnite ili zatvorite kliznu tastaturu.

Ako na poziv ne želite da odgovorite, pritisnite . Pozivna strana će čuti tonski signal zauzeća.

 Savet! Ako ste aktivirali funkciju *Preus. poziva* → *Ako je zauzeto* da pozive preusmerava, recimo na vašu govornu poštu, odbijeni dolazni poziv će takođe biti preusmeren. Vidite '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. [20](#).

Kad Vas neko zove pritisnite **Isk. ton** da brzo isključite zvono.

 Napomena: Kada se klizna tastatura zatvori aktivne faks i data veze se ne prekidaju.

 Napomena: Moguće je da telefon dodeli, prepoznata pogrešno ime za telefonski broj. To se dešava ako telefonski broj pozivaoca nije upisan u Adresar ali sedam poslednjih cifara broja odgovaraju drugom broju koji jeste u Adresaru. U tom slučaju identifikacija poziva nije ispravna.

Poziv na čekanju (usluga mreže)

Ako ste aktivirali servis poziva na čekanju, mreža će Vas u toku aktivne veze obavestavati o novom dolaznom pozivu. Vidite '[Poziv na čekanju: \(usluga mreže\)](#)', str. [31](#).

- 1 U toku veze pritisnite da odgovorite na poziv na čekanju. Prvi poziv se stavlja na čekanje.
Za prelazak sa jedne veze na drugu i obratno, pritisnite **Prebaci**.
- 2 Za završetak aktivne veze pritisnite .

Opcije u toku veze

Mnoge opcije koje možete koristiti u toku aktivne veze su usluge mreže. Pritisnite **Opcije** u toku aktivne veze za neke od sledećih opcija:

Isključi mikrofon ili *Uk. mik.*, *Završi aktivni poz.*, *Završi sve pozive*, *Zadrži* ili *Preuzmi*, *Novi poziv*, *Konferencija*, *Privatno*, *Isključi učesnika*, *Odgovori* i *Odbaci*.

Prebaci se služi da prelazite sa aktivnog na poziv na čekanju i obratno

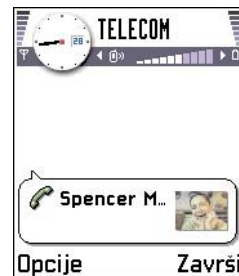
Spoj služi da spojite dolazni poziv, ili poziv stavljen na čekanje sa aktivnim a da sebe isključite iz obe veze.

Pošalji DTMF se koristi za slanje DTMF tonskih sekvenci kao, na primer lozinki ili brojeva bankovnih računa.

Glosar: DTMF tonovi su tonovi koje čujete kada pritisnete numeričke tastere na tastaturi telefonskog aparata. DTMF tonovi Vam omogućavaju komunikaciju sa govornom poštom i kompjuterizovanim telefonskim sistemima.

- 1 Cifre unesite pomoću tastera - . Svaki pritisak tastera generiše DTMF ton koji se prenosi u toku aktivne veze. Pritisnite više puta da dobijete: *****, **p** (umeće pauzu od oko 2 sec ispred ili između DTMF karaktera) i **w** (ostatak sekvence posle ovog karaktera se ne šalje dok u toku veze ne pritisnete ponovo **Pošalj**). Pritisnite da dobijete **#**.
- 2 Da ton pošaljete, pritisnite **OK**.

Savet! DTMF tonsku sekvencu možete memorisati kao kontakt karticu. Kada je pozovete moći ćete preuzeti sekvencu. Dodajte DTMF sekvence telefonskom broju ili *DTMF* poljima kontakt kartice.

Sl. 3 Opcije u toku veze.

↩ Idite u **Meni** →
Alatke → **Preus. poziva**.

Podešavanja preusmeravanja poziva

Kada je ova usluga mreže aktivirana svoje dolazne pozive možete da usmerite na drugi telefonski broj, na primer, na svoju govornu poštu. Za detaljnije informacije obratite se svom provajderu.

- Odaberite neku opciju preusmeravanja, na primer, odaberite *Ako je zauzeto* da preusmerite govorne pozive kada je linija zauzeta ili kada odbijete dolazni poziv.
- Izaberite **Opcije** → *Aktiviraj* da aktivirate vrstu preusmeravanja, *Poništi* da izbor isključite, ili *Provera statusa* da proverite da li je preusmeravanje aktivirano ili ne.
- Da poništite sva aktivna preusmeravanja izaberite **Opcije** → *Poništi sva preus.*

Za informacije o indikatorima preusmeravanja vidite '[Indikatori vezani za radnje](#)', str. 8.

▶ **Napomena:** Ne možete imati istovremeno aktivnu zabranu dolaznih poziva i preusmeravanje poziva. Vidite '[Zabrana poz. \(usluga mreže\)](#)', str. 48.

Dnevnik – Lista poziva i opšti dnevnik

U dnevniku možete pratiti telefonske pozive, SMS poruke, GPRS, faks i data veze koje je registrovao vaš telefon. Dnevnik možete filtrirati tako da pregledate samo jednu vrstu veze kao i da kreirate kontakt kartice sa podacima iz dnevnika.

▶ **Napomena:** Veze sa vašom govornom poštom, MMS (multimedija) centrom ili WAP stranama se prikazuju kao data ili GPRS veze u opštem komunikacionom dnevniku.

↩ Idite u **Meni** →
Dnevnik.

▶ **Savet!** Da pogledate listu poslanih poruka idite u **Poruke** → **Poslato**.

↩ Idite u **Meni** →
Dnevnik → **Prethodni**.

Lista prethodnih poziva

Telefonski aparat registruje telefonske brojeve koje ste birali, od kojih ste primili poziv ili ga propustili, kao i približne dužine trajanja i troškove poziva. Aparat će registrovati propuštene i primljene pozive jedino ako vaša mreža podržava ovu funkciju, ako je aparat uključen i ako se nalazi unutar zone pokrivanja mreže.

Propušteni i primljeni pozivi

Da vidite poslednjih 20 brojeva sa kojih je neko pokušao bezuspešno da Vas pozove (usluga mreže) idite u **Dnevnik** → *Prethodni* → *Propušteni*.

 Savet! Kada u pasivnom režimu vidite obaveštenje o propuštenim pozivima pritisnite **Prikaži** da pristupite listi propuštenih poziva. Da uzvratite poziv dođite do željenog broja ili imena i pritisnite .

Da vidite poslednjih 20 brojeva sa kojih ste primili pozive (usluga mreže) idite u **Dnevnik** → *Prethodni* → *Primljeni pozivi*.

Birani brojevi

 Savet! Pritisnite u pasivnom režimu da otvorite prikaz Birani brojevi. Vidite sl. 4, str. 22.

Da vidite poslednjih 20 brojeva koje ste pozvali, ili pokušali da pozovete idite u **Dnevnik** → *Prethodni* → *Birani brojevi*.

Brisanje lista poziva

- Da poništite sve liste prethodnih poziva izaberite **Opcije** → *Obriši prethodne* u glavnom prikazu Prethodni pozivi.
- Da obrišete jednu od lista, otvorite željenu listu pa izaberite **Opcije** → *Obriši listu*.
- Da obrišete pojedinu stavku otvorite odgovarajuću listu, dođite do nje pa pritisnite .

Trajanje poziva

Omogućava Vam da vidite trajanje svojih dolaznih i odlaznih poziva.

 Napomena: Stvarno vreme koje Vaš provajder fakturiše za razgovore može da varira u zavisnosti od mogućnosti mreže, zaokruživanja iznosa računa, i tako dalje.

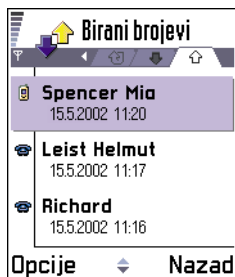
 Savet! Da u toku aktivne veze vidite merač trajanja izaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Prikaži trajanje poz.* → *Da*.

Opcije u pregledima Propušteni, Primljeni, Birani: *Pozovi*, *Upotrebi broj*, *Obriši*, *Obriši listu*, *Dodaj u Adresar*, *Izadi*.

Ikone: za prikaz Propušteni, za Primljeni i za prikaz Birani brojevi.

 Idite u **Meni** → **Dnevnik** → *Trajanje poz.*

➔ Idite u **Dnevnik** → *Cene poziva*.

Sl. 4 Prikaz Birani brojevi.

Brisanje merača trajanja poziva - Izaberite **Opcije** → *Poništi merače*. Za to Vam je neophodna šifra blokade; vidite '*Bezbednost*', str. 43. Da poništite pojedinačnu stavku dođite do nje i pritisnite *C*.

Cene poziva (usluga mreže)

Opcija cene poziva Vam omogućava proveru troškova svog poslednjeg poziva ili svih poziva. Cene poziva se prikazuju zasebno za svaku SIM karticu.

▶ **Napomena:** Stvarni račun za razgovore i usluge vašeg provajdera može da varira u zavisnosti od mogućnosti mreže, zaokruživanja računa, poreza i tako dalje.

Ograničenje cene poziva koju je odredio provajder

Vaš provajder može da ograniči cene vaših poziva na određeni iznos tarifnih ili novčanih jedinica. Kada je aktivirano ograničenje troškova, pozivi su mogući dokle god se trenutna granica kredita (ograničenje cene poziva) ne pređe a nalazite se u mreži koja podržava ograničenje cene poziva. U pasivnom režimu i u toku veze prikazuje se iznos preostalih obračunskih jedinica. Kada obračunske jedinice isteknu na displeju se pojavljuje obaveštenje *Ograničenje troška poziva dostignuto*. Za informacije o ograničenju troškova i cenama impulsa obratite se svom provajderu.

Cena prikazana u impulsima ili novcu

- Telefon možete podesiti da preostalo vreme za razgovore prikazuje u impulsima ili u novčanim jedinicama. Za to Vam je neophodan PIN2 kod; vidite str. 43.
  - 1 Izaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Prikaži cene u*. Opcije su: *Valuti* i *Impulsima*.
  - 2 Ako odaberete *Valuti* prikazuje se zahtev da unesete jediničnu cenu. Unesite cenu impulsa ili kreditne jedinice svoje matične mreže i pritisnite **OK**.
  - 3 Napišite naziv valute. Koristite skraćenice od tri slova, na primer FIM.

▶ **Napomena:** Kada više nije preostalo tarifnih ili novčanih jedinica, mogu biti mogući pozivi samo broja službe pomoći koji je programiran u Vašem telefonu (na pr. 112 ili drugi zvanični broj službe pomoći).

Samostalno postavljanje ograničenja cene

- 1 Izaberite **Opcije** → *Podేశavanja* → *Ogranič. cene poziva* → *Uključeno*.
- 2 Telefon zahteva da uneste ograničenje u jedinicama mere. Za to Vam je neophodan PIN2 kod. Zavisno od izbora za *Prikaži cene u* unesite iznos u impulsima ili u novcu.

Kada se dostigne ograničenje cene koje ste sami postavili brojač se zaustavlja na svojoj najvišoj vrednosti i prikazuje se *Poništi sve troškove*. Da biste mogli da pozivate idite u **Opcije** → *Podేశavanja* → *Ogranič. cene poziva* → *Isključeno*. Za to Vam je neophodan PIN2 kod; vidite str. [43](#).

Brisanje merača cene poziva - Izaberite **Opcije** → *Poništi brojače*. Za to Vam je neophodan PIN2 kod; vidite str. [43](#). Da poništite pojedinačnu stavku dođite do nje i pritisnite .

GPRS merač podataka

Omogućava Vam da proverite količinu poslatih i primljenih podataka u toku veze za prenos paketa podataka (GPRS). Na primer, možda za svoje GPRS veze plaćate na osnovu količine poslatih i primljenih podataka.

 Idite u **Dnevnik** → *GPRS merač*.

Pregled opšteg dnevnika

U opštem dnevniku za svaku komunikaciju možete videti ime pošiljaoca i primaoca, telefonski broj, ime provajdera i pristupnu tačku. Vidite sl. [5](#), str. [24](#).

 Napomena: Kada šaljete poruke preko SMS servisa mreže aparat može da prikaže obaveštenje "*Poslato*". To znači da je aparat poslao poruku na broj centra za slanje poruka koji je u njemu programiran. To ne znači da je poruka primljena na željenoj prijemnoj strani. Za više detalja u vezi SMS servisa obratite se svom provajderu.

 Napomena: Podstavke, kao SMS poruke poslate u više delova i veze za prenos paketa podataka, upisuju se kao jedna komunikacijska stavka.

 Idite u **Meni** → **Dnevnik** i pomerite navigator udesno.

Ikone: za dolazne, za odlazne i za propuštene komunikacijske stavke.

Sl. 5 Opšti dnevnik.

Filtriranje dnevnika

- 1 Izaberite **Opcije** → *Razdvoj*. Otvara se lista filtera za razdvajanje.
- 2 Dođite do nekog filtera, kriterijuma i pritisnite **Izaberi**.

Brisanje sadržaja dnevnika

- Da trajno obrišete kompletan sadržaj dnevnika, Listu prethodnih poziva i Izveštaje o dostavi poruka, izaberite **Opcije** → *Obrisi dnevnik*. Potvrdite izbor pritiskom na **OK**.

Merač paketa podataka i merač veze

- Da vidite količinu prenetih podataka, izraženo u kilobajtima, kao i koliko je trajala određena GPRS veza dođite do te Dolazne ili Odlazne komunikacije (stavke) sa ikonom pristupne tačke i izaberite **Opcije** → *Vidi detalje*.

Podešavanja dnevnika

- Izaberite **Opcije** → *Podešavanja*. Otvara se lista podešavanja.
  - *Trajanje dnevnika* - Stavke, registrovani događaji ostaju u memoriji telefona postavljeni broj dana posle čeka se automatski brišu da se oslobodi memorija.
    - ▶ **Napomena:** Ako izaberete *Bez dnevnika* kompletan sadržaj dnevnika, lista prethodnih poziva i izveštaji o dostavi poruka, se trajno briše.
  - U vezi *Trajanje poz.*, *Prikaži cene u*, *Ogranič. cene poziva* vidite deo '*Trajanje poziva*' i '*Cene poziva (usluga mreže)*' gore u ovom poglavlju.

SIM folder

Vaša SIM kartica može da nudi dodatne usluge kojima pristupate u ovom folderu. Vidite i ['Kopiranje imena između SIM kartice i memorije telefona'](#), str. 50, "Potvrda SIM servisa", str. 46, "Podešavanje fiksnog biranja", str. 44 i ['Pregled poruka na SIM kartici'](#), str. 90.

▶ **Napomena:** Za podatke u vezi raspoloživosti, cene i informacije o načinu korišćenja SIM servisa obratite se prodavcu SIM kartice, tj. operatoru mreže, provajderu ili drugom dobavljaču.

- U SIM imeniku možete videti imena i brojeve memorisane u SIM kartici, možete ih dodavati ili vršiti izmene i možete pozivati.

➡ Idite u **Meni** → **SIM**.

Opcije SIM imenika:
*Otvori, Pozovi, Nova SIM
adresa, Izmeni, Obriši,
Markiraj/demarkiraj,
Kopiraj u Adresar, Moji
brojevi, SIM podaci i Izadi.*

3. Podešavanja

← Idite u **Meni** →
Alatke → **Podešavanja**.

Sl. 1 Skala za podešavanje.

Menjanje opštih podešavanja

- 1 Dođite do grupe podešavanja i pritisnite navigator da je otvorite.
- 2 Dođite do parametra koji želite da promenite i pritisnite navigator da:
  - prelazite sa jedne opcije na drugu ako postoje samo dve (**Uključeno/Isključeno**).
  - otvorite listu opcija ili editor.
  - otvorite klizni birač (skalū). Pomerajte navigator udesno ili ulevo da pojačate odnosno smanjite jačinu zvuka; vidite sl. 1, str. 26.

▶ **Napomena:** Neka podešavanja možete primiti od provajdera kao tekstualnu poruku. Vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82.

Podešavanja telefona

Opšte

- **Jezik telefona** - Možete promeniti jezik ekranskih tekstova. Ova promena će uticati i na format datuma i vremena kao i na separatore, n.pr. u decimalnim brojevima. U vašem

telefonu su instalirana tri jezika. Ako odaberete **Automatski** telefon bira jezik na osnovu podataka u SIM kartici. Po promeni jezika ekranskih prikaza morate restartovati telefon.

 Napomena: Promena opcije **Jezik telefona** ili **Jezik pisanja** odnosi se na sve aplikacije u vašem telefonu i važi sve do ponovne promene.

- **Jezik pisanja** - Jezik na kome ćete unositi tekstove (jezik pisanja) možete promeniti trajno. Promena jezika utiče na
  - karaktere koji će biti na raspolaganju na tasterima (-),
  - rečnik za intuitivni unos teksta koji će se koristiti, i
  - specijalne karaktere koji su na raspolaganju na tasterima i .

 Primer: Koristite telefon na kome su ekranski tekstovi na engleskom jeziku ali želite da sve svoje poruke pišete na francuskom. Pošto promenite jezik, rečnik za intuitivni unos teksta traži reči na francuskom i najčešći specijalni karakteri i

 Savet! Ovu izmenu možete uneti i u nekim od editora. Pritisnite i izaberite **Jezik pisanja**.

znaci interpunkcije koji se koriste u francuskom jeziku biće Vam na raspolaganju kad pritisnete tastere *** +** i **od 1**.

- **Rečnik** - Da intuitivni način unosa teksta postavite na **Uključeno** ili **Isključeno** za sve editore u telefonu. Ovu opciju takođe možete promeniti i dok ste u editoru. Pritisnite **ABC** i izaberite **Rečnik** → **Uključi rečnik** ili **Isključeno**.

▶ Napomena: Rečnik intuitivnog unosa teksta nije na raspolaganju za sve jezike.

- **Pozdrav ili logo** - Pritisnite navigator da otvorite podešavanja. Pozdrav ili logo se pojavljuju na kratko pri svakom uključivanju telefona. Izaberite **Primarni** ako želite da koristite standardnu, podrazumevanu sliku ili animaciju. Izaberite **Tekst** da napišete

Sl. 2 Paleta boja: Nokia
purpurno

pozdravnu poruku (maks. 50 slova). Izaberite [Slika](#) da izaberete fotografiju ili sliku iz [Slike](#).

- [Fabrički podešeno](#) - Neke od opcija i parametara možete da vratite na prvobitne vrednosti. Za to Vam je potrebna šifra blokade. Vidite str. [43](#). Po resetovanju podešavanja telefonu će možda trebati duže da se uključi.

Napomena: Sva dokumenta i datoteke koje ste kreirali ostaju u predašnjem stanju.

Pasivni režim

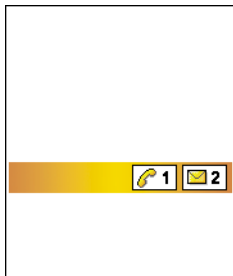
- [Slika za pozadinu](#) - Za pozadinsku sliku u pasivnom režimu možete odabrati bilo koju sliku. Izaberite [Da](#) da sliku izaberete iz [Slike](#).
- [Levi selekt. taster](#) i [Desni selekt. taster](#) - Možete promeniti prečice koje se u pasivnom režimu pojavljuju iznad levog odnosno desnog selektorskog tastera. Pored aplikacija prečica se može odnositi i na neku funkciju, n.pr. [Nova poruka](#).

Napomena: Ne možete imati prečicu za neku aplikaciju koju ste sami instalisali.

Ekran

- [Kontrast](#) - Da promenite kontrast displeja na svetlije ili tamnije. Vidite sl. [1](#), str. [26](#).
- [Paleta boja](#) - Da promenite boje koje se koriste na displeju. Vidite sl. [2](#), str. [28](#).

Sl. 3 *Skrin sejver.*

- **Skrin sejver posle:** - Skrin sejver se aktivira posle isteka podešenog vremena. Kada je skrin sejver aktiviran displej je prazan i vidi se traka skrin sejvera. Vidite sl. [3](#), str. [30](#).
  - Da deaktivirate skrin sejver pritisnite bilo koji taster ili otvorite kliznu tastaturu.
- **Skrin sejver** - Izaberite šta se prikazuje na skrin sejver traci: vreme i datum ili neki tekst koji ste sami napisali. Mesto i boja pozadine trake skrin sejvera se menja na svaki 1 min. Takođe, skrin sejver se menja i da bi prikazao broj novih poruka ili propuštenih poziva. Vidite sl. [3](#), str. [30](#).
- **Svetlosni senzor** - Svetlosni senzor meri ambijentalno osvetljenje. Kada je svetlosni senzor aktivan a dovoljno je svetlo, osvetljenja displeja i tastature se automatski isključuju. Opcije **Minimalno** i **Maksimalno** određuju osetljivost svetlosnog senzora. Izaberite opciju **Minimalno** kada telefon koristite u zatvorenom prostoru i ne želite da se osvetljenje lako isključi. Izaberite opciju **Maksimalno** ako želite da prištedite bateriju

(osvetljenje se brže isključuje). Izaberite **Isključeno** ako ne želite da koristite senzor; osvetljenje displeja i tastature se isključuje ako 15 sekundi ne pritisnete nijedan taster.

Podešavanja poziva

Napomena: Da promenite opcije preusmeravanja poziva idite u **Meni** → **Alatke** → **Preus. poziva**. Vidite '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. [20](#).

Slanje svog broja

- Ova usluga mreže Vam dozvoljava da svoj telefonski aparat podesite tako da se vaš broj prikazuje (**Da**) ili ne prikazuje (**Ne**) osobi koju pozivate. Ili, opciju može da određuje i sam operator mreže ili provajder kod koga imate pretplatu ([Određuje mreža](#)).

Poziv na čekanju: (usluga mreže)

- U toku aktivnog razgovora mreža će Vas upozoravati o novom dolaznom pozivu. Odaberite: **Aktiviraj** da mreža aktivira servis poziva na čekanju, **Poništi** da je mreža deaktivira ili **Proveri status** da proverite da li je funkcija aktivna ili ne.

Auto. pon. biranje

- Kada je ova funkcija uključena telefonski aparat će, **posle** neuspelog biranja pokušavati još najviše deset puta da uspostavi vezu. Pritisnite da prekinete automatsko ponovno biranje.

Statistika poziva

- Aktivirajte ovu opciju ako želite da aparat na kratko prikazuje trajanje i cenu poslednjeg poziva. Da bi se cena prikazivala neophodno je da je **Ogranič. cene poziva** aktivirano za vašu SIM karticu. Vidite str. [22](#).

Brzo biranje

- Odaberite **Uključeno** i brojeve telefona dodeljene tasterima za brzo biranje (-) možete pozivati pritiskom i držanjem odgovarajućeg numeričkog tastera. Vidite i '[Dodela tastera za brzo biranje](#)', str. [55](#).

Indikatori govorne poruke: ili se prikazuje ako imate jednu ili više govornih poruka.

Odgovor svakim tast.

- Odaberite **Uključeno** i dolazni poziv možete primiti kratkim pritiskom bilo kog tastera osim , i .

Aktivna linija (usluga mreže)

- Ova opcija se prikazuje samo ako SIM kartica podržava dva pretplatnička broja, tj. dve telefonske linije. Odaberite koju liniju ([Linija 1](#) ili [Linija 2](#)) želite da koristite za pozivanje

i slanje kratkih poruka. Bez obzira na odabranu liniju, dolazne pozive ćete moći preuzimati na obe linije.

Napomena: Nećete moći pozivati ukoliko odaberete [Linija 2](#), a niste pretplaćeni na ovu uslugu mreže.

Da sprečite izbor linije odaberite [Promena linije](#) → [Onemogućiti](#) ako to vaša SIM kartica podržava. Da biste promenili ovu opciju neophodan Vam je PIN2 kod.

Podešavanja veze

Opšte informacije o vezama za prenos podataka i pristupnim tačkama

Da definišete parametre pristupnih tačaka idite u [Podešavanja](#) → [Podešavanja veze](#) → [Pristupne tačke](#).

Za povezivanje na pristupnu tačku neophodna je veza za prenos podataka. Vaš telefon podržava tri vrste veza za prenos podataka:

- GSM data veza (**D**),
- GSM data veza visokog protoka (**D***) i
- (GPRS) veza za prenos paketiranih podataka (**G**).

Postoje tri različite klase pristupnih tačaka koje možete definisati: MMS pristupna tačka, WAP pristupna tačka i Internet pristupna tačka (IAP). Proverite sa svojim provajderom koja

Savet: Za prelazak sa jedne linije na drugu pritisnite i držite u pasivnom režimu.

Glosar: Pristupna tačka - Mesto gde vaš telefon ulazi na Internet koristeći vezu za prenos podataka ili vezu za prenos paketiranih podataka. Pristupne tačke mogu nuditi, recimo, komercijalni Internet provajderi (ISP), provajderi WAP servisa ili operatori komunikacione mreže.

vrsta pristupne tačke je potrebna za servis kojem želite da pristupite. Neophodno je da postavite parametre pristupne tačke ako želite da, na primer,

- šaljete i primete multimedija poruke,
- šaljete i primete e-mail poruke,
- pretražujete WAP strane, ili da
- preuzimate Java™ aplikacije,
- koristite Prenosač slika, ili
- koristite svoj telefon kao modem.

Vidite i '[Indikatori veze za prenos podataka](#)', str. 9.

GSM data veze

GSM data veza omogućava brzine prenosa podataka do maksimalno 14,4 Kbps. Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

Minimalni parametri neophodni za uspostavljanje data veze

- Da unesete grupu najosnovnijih parametara GSM data veze idite u [Podešavanja](#) → [Podešavanja veze](#) → [Pristupne tačke](#) pa odaberite **Opcije** → [Nova pristup. tačka](#). Popunite sledeće: **Nosač podataka:** GSM podaci, **Pristupni broj,** **Tip veze:** Stalna, **Način prenosa pod.:** [Analogno](#) i **Maks. brzina prenosa:** [Automatski](#).

Data veza visokog protoka (HSCSD, komutirani prenos podataka velikim brzinama)

Glosar: Data veza visokog protoka omogućava brzine prenosa podataka do maks. 43,2 Kbps, što je četiri puta brže od standardne brzine protoka u GSM mreži. HSCSD

se po brzini može porediti sa većinom kompjuterskih modema koji komuniciraju preko današnjih fiksnih telefonskih mreža.

Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na HSD usluge (data veze visokog protoka) obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

- ▶ **Napomena:** Slanje podataka u HSCSD režimu brže prazni bateriju od standardnih data i govornih poziva pošto aparat češće šalje podatke na mrežu.

Paketirani podaci (GPRS, Bežični paketni prenos podataka)

- ▶ **Glosar:** Paketirani podaci, ili Bežični paketni prenos podataka (GPRS) koristi tehnologiju paketa podataka kojom se sadržaj šalje u kratkim blokovima podataka preko mreže mobilne telefonije. Prednost slanja podataka u paketima je u tome što se mreža zauzima samo kada se podaci šalju ili primaju. Pošto GPRS koristi mrežu efikasnije on omogućava brzo uspostavljanje veze i velike brzine prenosa podataka.

Minimalni parametri neophodni za uspostavljanje veze za paketni prenos podataka

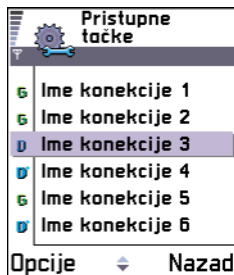
- Morate se pretplatiti na GPRS servis, usluge. Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na GPRS usluge obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.
- Idite u **Podešavanja** → **Podešavanja veze** → **Pristupne tačke** i odaberite **Opcije** → **Nova pristup. tačka**. Popunite sledeće: **Nosač podataka:** GPRS i **Ime pristupne tačke:** unesite ime koje ste dobili od provajdera. Vidite '**Kreiranje pristupne tačke**', str. [36](#).

Plaćanje za aplikacije i vezu za paketni prenos podataka

I ostvarena GPRS veza i aplikacija koja se koristi preko takve veze, na primer korišćenje WAP servisa, slanje i prijem podataka i kratkih poruka se naplaćuju. Za detaljnije podatke o

▶ **Savet!** Program Settings wizard koji je deo paketa PC Suite for Nokia 7650 Vam može pomoći u konfigurisanju pristupne tačke i podešavanjima (elektronske) pošte. Možete takođe i kopirati već postojeće parametre, na primer iz računara u telefon. Vidite CD-ROM isporučen u okviru paketa proizvoda.

Opcije u Listi pristupnih tačaka: **Izmeni**, **Nova pristup. tačka**, **Obrisati**, i **Izađi**.

Sl. 4 Lista pristupnih tačaka koje koriste različite vrste data veza.

cenama obratite se svom operatoru mreže ili dobavljaču usluga. Vidite i '[Merač paketa podataka i merač veze](#)', str. 24.

Kreiranje pristupne tačke

U svom Nokia 7650 aparatu možete imati prethodno podešene parametre pristupne tačke. Ili, parametre pristupne tačke možete primiti kao poruku od nekog provajdera. Vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82.

Ako nije definisana nijedna pristupna tačka kada otvorite [Pristupne tačke](#) bićete pitani da li želite da je kreirate.

Ako već postoje definisane pristupne tačke, da kreirate novu odaberite [Opcije](#) → [Nova pristup. tačka](#) pa odaberite:

- [Koristi primarne par.](#) da koristite podrazumevane, primarne parametre. Unesite potrebne izmene i pritisnite [Nazad](#) da izbor memorišete.
- [Koristi postojeće par.](#) da koristite postojeće parametre kao osnovu za novu pristupnu tačku. Otvara se lista postojećih pristupnih tačaka. Odaberite jednu i pritisnite [OK](#). Otvaraju se parametri pristupne tačke u kojima su neka polja već popunjena.

Izmene pristupne tačke

Kada otvorite Pristupne tačke, otvara se lista već postojećih; vidite sl. 4, str. 36. Dodite do pristupne tačke koju želite da izmenite i pritisnite navigator.

Brisanje pristupne tačke

U listi pristupnih tačaka dođite do one koju želite da uklonite i odaberite **Opcije** → **Obrisati**.

Pristupne tačke

Ovde ćete videti kratka objašnjenja za svaki parametar koji je neophodan za različite vrste data veza i pristupne tačke.

- ▶ **Napomena:** Započnite popunjavanje podataka, parametara, redom od početka pošto, zavisno od toga koju vrstu veze za prenos podataka odaberete (**Nosač podataka**) i od toga da li je neophodno da unesete **IP adr. mrežnog prol.**, samo određena polja će se otvarati.
- ▶ **Napomena:** Pridržavajte se svih instrukcija koje dobijete od svog provajdera.
- **Ime konekcije** - Dajte deskriptivi naziv konekcije.
- **Nosač podataka** - Opcije su: **GSM podaci**, **Brzi GSM** i **GPRS**. Zavisno od odabrane data konekcije na raspolaganju će biti određeni parametri. Popunite sva polja označena kao

Opcije pri izmenama pristupne tačke: **Promeni**, **Napredni parametri** i **Izadi**.

▶ **Savet!** Vidite i ['Podešavanja neophodna za razmenu multimedija poruka'](#), str. 76, ['Podešavanja neophodna za e-mail'](#), str. 78 i ['Podešavanje telefonskog aparata za WAP servise'](#), str. 113.

 Savet! U toku pisanja pritisnite da otvorite tabelu specijalnih karaktera. Za razmak pritisnite .

Mora biti uneto ili crvenom zvezdicom (). Ostala polja mogu biti ostavljena prazna osim ako vaš provajder ne zahteva suprotno.

 Napomena: Da biste mogli koristiti vezu za prenos podataka vaš provajder mora da podržava taj servis i da ga eventualno aktivira za vašu SIM karticu.

- **Ime pristupne tačke** (samo za paketirane podatke) – Ime pristupne tačke je potrebno da bi se mogla uspostaviti veza na GPRS mrežu. APN adresu, ime pristupne tačke, dobijate od svog operatora mreže ili od provajdera.
- **Pristupni broj** (samo za GSM podatke i brzi GSM) – Telefonski broj za biranje pristupne tačke.
- **Korisničko ime** – Upišite korisničko ime, ako to zahteva vaš provajder. Korisničko ime je potrebno za uspostavljanje data veze i obično ga dobijate od provajdera. Korisničko ime uglavnom razlikuje velika i mala slova.
- **Traži lozinku** – Ako morate da unosite lozinku pri svakoj prijavi na server, ili ako ne želite da lozinku memorišete u telefon, odaberite **Da**.
- **Lozinka** – Lozinka je potrebna za uspostavljanje data veze i obično je dobijate od provajdera. Lozinka uglavnom razlikuje velika i mala slova. Dok upisujete lozinku

karakteri se prikazuju samo na kratko a zatim prelaze u zvezdice (*). Najlakši način unosa cifara je pritisnuti pa odabrati **Ubaci broj** a zatim nastaviti sa unosom slova.

- **Verifikacija autentič.** – **Normalna** / **Bezbedna**.
- **IP adr. mrežnog prol.** – IP adresa koju koristi dati WAP mrežni prolaz (gejtvej).
- **Početna strana** – Zavisno od toga koja podešavanja vršite, unesite ili
  - adresu WAP servisa, ili
  - adresu centra za razmenu multimedija poruka (MMS).
- **Bezbednost veze** Odaberite da li će se u vezi koristiti TLS (zaštita transportnog sloja). Pridržavajte se instrukcija koje dobijete od svog provajdera.
- **Tip veze** – **Stalna** / **Privremena**.
- **Način prenosa pod.** (samo za GSM i brze GSM podatke) – **Analogno**, **ISDN v.110** ili **ISDN v.120** određuje da li telefon koristi analognu ili digitalnu vezu. Ovaj parametar zavisi i od vašeg operatora GSM mreže i od Internet provajdera pošto neke GSM mreže ne podržavaju određene tipove ISDN veza. Za detaljnije informacije obratite se svom Internet provajderu. Ako su ISDN veze na raspolaganju njima se veza uspostavlja znatno brže nego analognim putem.
- **Maks. brzina prenosa** (samo za GSM i brzi GSM) – Opcije su **Automatski** / **9600** / **14400** / **19200** / **28800** / **38400** / **43200**, zavisno od toga šta ste odabrali u okviru **Tip veze** i **Način prenosa pod..** Ova opcija Vam omogućava da ograničite maksimalnu brzinu prenosa kada

Glosar: ISDN konekcija, veza, je način uspostavljanja veze za prenos podataka između vašeg telefona i pristupne tačke. ISDN veze su digitalne na celom svom putu i kao takve omogućavaju brže priključivanje i veće brzine prenosa podataka od analognih veza. Da biste mogli koristiti ISDN vezu i vaš Internet provajder i operator komunikacione mreže moraju da ga podržavaju.

 Glosar: DNS – Servis imena domena. Ovo je Internet servis koji prevodi imena domena oblika **www.nokia.com** u IP adrese oblika **192.100.124.195**.

 Glosar: PPP (Point-to-Point Protocol) – uobičajeni protokol mrežnog softvera koji omogućava da se svaki

se koristi veza visokog protoka (HSD). Veće brzine prenosa mogu biti skuplje, zavisno od provajdera mreže.

 Napomena: Gornje brzine predstavljaju maksimalne brzine na kojima će vaša veza raditi. U toku veze radna brzina može biti niža zavisno od uslova u mreži.

Opcije → Napredni parametri

- **IP adresa telefona** – IP adresa vašeg telefona.
- **Primarni DNS:** – IP adresa primarnog DNS servera.
- **Sekundarni DNS:** – IP adresa sekundarnog DNS servera.

 Napomena: Ako je potrebno da unesete **IP adresa telefona**, **Primarni DNS** ili **Sekundarni DNS:** za adrese se obratite svom Internet provajderu.

Naredni parametri će biti prikazani ako ste za tip veze odabrali data veza ili data veza visokog protoka:

- **Povratni poziv** – Ova opcija omogućava da Vas server povratno pozove na vaš inicijalni poziv tako da ostvarite tu vezu bez plaćanja. Obratite se svom provajderu za pretplatu na taj servis.

 Napomena: Neke vrste primljenih poziva se mogu naplaćivati, kao roming i data veze visokog protoka. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru GSM mreže.

 Napomena: Telefon očekuje da povratni poziv koristi iste parametre data veze koji su bili korišćeni za inicijalni poziv, zahtev. Mreža mora da podržava taj tip veze u oba smera, ka telefonu i sa telefona.

- **Povratni poziv na** – Opcije su **Broj servera / Drugi broj**. Obratite se svom provajderu koju opciju da postavite; to zavisi od konfiguracije provajdera.

- **Broj za povratni poz.** – Ukucajte svoj telefonski broj za data veze koji koristi server za povratni poziv. Obično je to vaš telefonski broj za data veze.
- **Koristi PPP kompres.** – Kada je postavljeno **Da** ova opcija ubrzava prenos podataka ako je podržava udaljeni (pozvani) PPP server. Ako imate problema u uspostavljanju veze pokušajte postaviti **Ne**. Obratite se svom provajderu za savet.
- **Koristi prijavnu proc.** – Opcije su **Da / Ne**.
- **Prijavna procedura** – Unesite prijavnu proceduru.
- **Inicijalizacija mod.** (instalaciona sekvenca modema) – Kontrolise korišćenje AT modemskih instrukcija od strane telefona. Ako je potrebno unesite karaktere koje odredi operator GSM mreže ili Internet provajder.

računar sa modemom i telefonskom linijom direktno priključuje na Internet.

GPRS

Podešavanja GPRS važe za sve pristupne tačke koje koriste paketni prenos podataka.

GPRS veza – Ako odaberete **Čim ima signal** a nalazite se u mreži koja podržava paketirani prenos podataka, telefon se prijavljuje na GPRS mrežu i slanje kratkih poruka će se obavljati preko GPRS mreže. Ako odaberete **Po potrebi** telefon će koristiti paketirani prenos podataka

 Idite u **Podešavanja**
→ **Podešavanja veze** →
GPRS.

➡ Idite u **Podešavanja**
→ **Podešavanja veze** →
Prenos podataka.

▶ **Savet!** Vidite i
Podešavanja jezika; str.
[26](#).

samo ako startujete neku aplikaciju ili proceduru koja to zahteva. GPRS veza se raskida kada je ne koristi nijedna aplikacija.

▶ **Napomena:** Ako nema GPRS pokrivanja a odabrali ste **Čim ima signal** telefon će povremeno pokušavati da uspostavi vezu za paketirani prenos podataka.

Pristupna tačka - Ime pristupne tačke je potrebno kada želite da svoj telefon koristite sa računarom kao modem za paketirani prenos podataka. Za detaljnije informacije o modemskim vezama vidite str. [132](#).

Prenos podataka

Podešavanja prenosa podataka važe za sve pristupne tačke koje koriste data veze i veze za prenos podataka visokog protoka (HSD).

Dužina veze - Ako nema razmene podataka data veza se automatski raskida posle određenog vremenskog perioda. Opcije su **Određuje koris.**, u kom slučaju Vi sami unosite taj period vremena, ili **Neograničeno**.

Datum i vreme

- Podešavanja datuma i vremena Vam omogućavaju da odredite datum i vreme koje će se koristiti u vašem aparatu kao i da promenite format prikaza datuma i vremena i separatore. Odaberite **Vrsta sata** → **Analogni** ili **Digitalni** da promenite vrstu sata koja se

prikazuje u pasivnom režimu. Odaberite [Autom. ažuriranje vr.](#) ako želite da mobilna mreža ažurira vreme, datum i vremensku zonu vašeg aparata (usluga mreže).

▶ **Napomena:** Da bi se opcija [Autom. ažuriranje vr.](#) aktivirala, neophodno je restartovati telefon.

Bezbednost

Telefon i SIM

Objašnjenja za razne sigurnosne šifre koje mogu biti potrebne:

- **PIN kod (4 do 8 cifara)** – PIN kod (Lični identifikacioni broj) od neovlašćenog korišćenja štiti vašu SIM karticu. PIN kod se obično isporučuje uz SIM karticu. Posle tri uzastopna pogrešna unosa PIN kod se blokira. Ako je PIN kod blokiran potrebno ga je deblokirati pre nego što ponovo budete mogli koristiti SIM karticu. Vidite informacije o PUK kodu.
- **PIN 2 kod (4 do 8 cifara)** – PIN 2 kod, koji se isporučuje uz neke SIM kartice, je neophodan za pristup određenim funkcijama kao što su merači troška poziva.
- **Šifra blokade (5 cifara)** – Šifra blokade se može koristiti da se zaključa telefon i tastatura kako bi se sprečila neovlašćenja upotreba.
  - ▶ **Napomena:** Fabrički postavljena šifra blokade je **12345**. Da sprečite neovlašćenu upotrebu svog aparata promenite ovu šifru. Novu šifru čuvajte u tajnosti i na bezbednom mestu, dalje od svog telefonskog aparata.
- **PUK i PUK2 kodovi (8 cifara)** – PUK (Lična šifra za deblokadu) kod je neophodan za izmenu blokiranog PIN koda. PUK2 kod je potreban za promenu blokiranog PIN2 koda.

Ako ove kodove niste dobili sa SIM karticom za njih se obratite operatoru mreže čiju karticu imate u aparatu.

Imate mogućnost izmene sledećih kodova: šifra blokade, PIN kod i PIN2 kod. Ovi kodovi mogu sadržati samo cifre **0** do **9**.

 Napomena: Izbegavajte korišćenje pristupnih kodova sličnih brojevima za slučaj nužde, kao što je 112, kako biste sprečili njihovo nenamerno biranje.

PIN kod zahtev - Kada je aktiviran PIN kod zahtev aparat zahteva njegovo unošenje pri svakom uključivanju. Imajte na umu da deaktiviranje PIN kod zahteva nije dopušteno kod nekih SIM kartica.

PIN kod / PIN2 kod / Šifra blokade - Otvorite ako želite da promenite šifre.

Vreme autoblokade - Možete podesiti vreme autoblokade, tj. period posle kojeg se telefon automatski blokira i može se koristiti samo ako se unese ispravna šifra blokade. Unesite vrednost kašnjenja u minutima ili odaberite **Isključeno** da isključite vreme kašnjenja autoblokade.

- Da telefon deblokirate, unesite šifru blokade.

 Napomena: Kada je telefonski aparat blokiran pozivi broja službe pomoći koji je programiran u njemu (n. pr. 112 ili drugog zvaničnog broja službe pomoći).

Provera promene SIM - Odaberite **Da** ako želite da aparat zahteva šifru blokade kad se ubaci nova, nepoznata SIM kartica. Telefon pravi listu SIM kartica koje se prepoznaju kao vlasnikove kartice.

Fiksno biranje - Imate mogućnost, ukoliko to vaša SIM kartica podržava, da ograničite odlazne pozive sa vašeg aparata samo na odabrane brojeve. Za to Vam je potreban PIN2

 Savet! Da telefon blokirate ručno pritisnite . Otvora se lista komandi. Odaberite **Blokiraj telefon**.

 Da vidite listu brojeva za fiksno biranje idite u **Meni** → **SIM** → **Fiksno biranje**.

kod. Kada je ova funkcija aktivirana možete pozivati samo brojeve koji se nalaze u listi fiksnog biranja ili brojeve koji imaju jednu ili više istih početnih cifara kao neki broj u listi.

▶ **Napomena:** Kada je uključeno fiksno biranje, u nekim mrežama može biti moguće zvati izvesne brojeve službe pomoći (na pr. 112 ili drugi zvanični broj službe pomoći).

- Da dodate nove brojeve u listu fiksnog biranja odaberite **Opcije** → **Novo ime** ili **Dodaj iz Adresara**.

Zatvorena grupa kor. (usluga mreže) – Možete definisati grupu osoba koju jedinu možete pozivati i samo od nje primati pozive. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru mreže ili dobavljaču usluga. Odaberite: **Primarno** da aktivirate podrazumevanu grupu

Opcije u prikazu Fiksno biranje: **Otvori, Pozovi, Novo ime, Izmeni, Obriši, Dodaj u Adresar, Dodaj iz Adresara i Izadi.**

Opcije u glavnom prikazu rada sa sertifikatima:

[Detalji sertifikata](#), [Obriši](#),
[Podeš. prihvatanja](#),
[Markiraj/Demarkiraj](#) i [Izađi](#).

Glosar: Sertifikate ovlastioca koriste neki WAP servisi, kao što su bankarske usluge, radi provere potpisa ili serverskih sertifikata ili pak drugih sertifikata ovlastioca.

ugovorenu sa operatorom mreže, **Uključeno** ako želite da koristite drugu grupu (neophodno je da znate indeksni broj grupe), ili **Isključeno**.

Napomena: Kada su pozivi ograničeni na Zatvorene grupe korisnika, u nekim mrežama može biti moguće zvati izvesne brojeve službe pomoći (na pr. 112 ili drugi zvanični broj za hitne pozive).

Potvrda SIM servisa – Da podesite aparat da prikazuje potvrdu kada koristite neku uslugu, servis SIM kartice.

Rad sa sertifikatima

U glavnom prikazu Rad sa sertifikatima možete videti listu sertifikata ovlastilaca koji su memorisani u vašem aparatu. Pomerite navigator udesno da vidite listu korisničkih sertifikata ako postoje.

Glosar: Digitalni sertifikati se koriste za proveru porekla WAP strana i instalisanog softvera. Međutim, oni mogu biti pouzdani samo ako se za poreklo sertifikata zna da je autentično.

Digitalni sertifikati su Vam potrebni ako:

- želite da se povežete na onlajn bankarske ili druge sajtove, ili na udaljeni server radi obavljanja radnji koje podrazumevaju prenos poverljivih podataka, ili
- želite da svedete na minimum rizik od virusa i drugog opasnog softvera i da budete sigurni u autentičnost softvera kada ga preuzimate i instalirate.

VAŽNO: Imajte na umu da mada upotreba sertifikata znatno smanjuje rizik koji nose veze sa udaljenim mrežama i instalacija softvera oni moraju biti ispravno korišćeni da bi se ostvarila povećana bezbednost. Postojanje nekog sertifikata samo po sebi

ne pruža nikakvu zaštitu; modul za rad sa certifikatima mora sadržati ispravne, autentične i proverene sertifikate da bi se obezbedila povećana bezbednost.

Pregled detalja sertifikata – provera autentičnosti

U autentičnost nekog WAP gejtveja (mrežnog prolaza) ili nekog servera možete biti sigurni samo kada su identitet ("potpis") i period važenja sertifikata nekog WAP gejtveja ili servera provereni.

Na displeju telefonskog aparata bićete obavešteni

- ako identitet WAP servera ili gejtveja nije autentičan
- ako u svom telefonu nemate ispravan sertifikat bezbednosti.

Da proverite detalje sertifikata dođite do sertifikata i odaberite **Opcije** → **Detalji sertifikata**. Kada otvorite detalje sertifikata modul za rad sa certifikatima proverava valjanost sertifikata i može se pojaviti jedno od narednih obaveštenja:

- **Sertifikat nije prihvaćen** - Niste podesili nijednu aplikaciju da koristi dati sertifikat. Za detaljnije informacije pogledajte naredno poglavlje '[Promena podešavanja prihvatanja sertifikata ovlastioca](#)'.
- **Sertifikat istekao** - Period važnosti datog sertifikata je istekao.
- **Sertifikat još uvek ne važi** - Period važnosti odabranog sertifikata još nije započeo.
- **Sertifikat oštećen** - Sertifikat je neupotrebljiv. Obratite se izdavaocu sertifikata.

 VAŽNO: Sertifikati imaju ograničeni rok trajanja. Ako se prikaže **Sertifikat istekao** ili **Sertifikat još uvek ne važi** mada bi trebalo da je važeći, proverite da li su ispravno podešeni datum i vreme u vašem aparatu.

Promena podešavanja prihvatanja sertifikata ovlastioca

- Dođite do sertifikata ovlastioca i odaberite **Opcije** → **Podeš. prihvatanja**. Zavisno od sertifikata prikazuje se lista aplikacija koje mogu koristiti odabrani sertifikat. Na primer: **WAP servisi / Da** - sertifikat je u stanju da verifikuje WAP strane. **Menadžer programa / Da** - sertifikat je u stanju da verifikuje poreklo novog softvera. **Internet / Da** - sertifikat je u stanju da verifikuje e-mail servere i servera sa slikama.

 Glosar: Korisničke sertifikate korisnik dobija od Davaoca sertifikata.

- ▶ **VAŽNO:** Pre izmena ovih parametara morate se uveriti da zaista možete prihvatiti i verovati u vlasnika sertifikata kao i da sertifikat zaista pripada naznačenom vlasniku.

Zabrana poz. (usluga mreže)

Zabrana poziva Vam pruža mogućnost ograničenja prijema i upućivanja poziva vašim aparatom. Za ovo Vam je neophodna šifra zabrane poziva (barring password) koju dobijate od svog provajdera.

- 1 Dođite do jedne od opcija zabrane.
- 2 Odaberite **Opcije** → **Aktiviraj** da od mreže zahtevate da aktivira zabranu poziva, **Poništi** da odabranu zabranu poziva isključi, ili **Proveri status** da proverite da li su pozivi zabranjeni ili ne.
  - Odaberite **Opcije** → **Promeni šifru zab.** da promenite šifru zabrane poziva.
  - Odaberite **Opcije** → **Poništi sve zabrane** da poništite sve aktivne zabrane poziva.

▶ **Napomena:** Kada je postavljena zabrana poziva, u nekim mrežama je moguće zvati izvesne brojeve službe pomoći (na pr. 112 ili drugi zvanični broj službe pomoći).

▶ **Napomena:** Zabrana poziva se odnosi na sve pozive, uključujući i veze za prenos podataka.

▶ **Napomena:** Ne možete imati istovremeno aktivnu zabranu dolaznih poziva i preusmeravanje poziva. Vidite '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. 20 ili "Fiksno biranje", str. 44.

Mreža

Izbor mreže

- Izaberite **Automatski** da podesite aparat da automatski traži i odabere jednu od celularnih mreža raspoloživih na vašoj lokaciji, ili

- Izaberite **Ručno** ako želite da mrežu birate ručno iz liste mreža. Ako se veza sa ručno odabranom mrežom prekine, telefon će upozoriti tonskim alarmom greške i tražiti da ponovo izaberete mrežu. Izabrana mreža mora da ima roming sporazum sa vašom matičnom mrežom, tj. sa operatorom čija se SIM kartica nalazi u telefonu.

Prikaz inf. o ćeliji

- Odaberite **Uključeno** da podesite svoj telefonski aparat tako da Vas obavještava kada se koristi u celularnoj mreži koja se bazira na MCN (mikro celularna mreža) tehnologiji i da aktivirate prijem info poruka.

Podešavanja pribora

Dodite do foldera nekog od pribora i otvorite podešavanja:

- Odaberite **Prim. način rada** da odaberete način rada koji će se automatski aktivirati kada na telefon priključite odabrani pribor. Vidite '**Načini rada**', str. [97](#).
- Odaberite **Automatski odgovor** da podesite aparat da automatski odgovara na dolazni poziv posle pet sekundi. Ako je Upozorenje na poziv postavljeno na **Jedan pisak** ili **Bez zvona** automatsko primanje poziva se ne može aktivirati.

Savet! Ako koristite slušalice i želite da zatvorite kliznu tastaturu u toku razgovora ali da ga ne prekinete pritisnite (levi selektorski taster) pa zatim, u roku od par sekundi, zatvorite kliznu tastaturu.

Napomena: Ako koristite adapter za slušne aparate ovo ćete morati zasebno aktivirati. Otvorite folder Adapter za slušni aparat i odaberite **Koristi se slušni ap.** → **Da.** Ako ste aktivirali adapter, slušalice će koristiti ista podešavanja kao adapter.

Glosar: Roming sporazum – Sporazum između dva ili više provajdera komunikacione mreže kojim se omogućava korisnicima jednog provajdera korišćenje usluga ostalih provajdera.

Indikatori u pasivnom režimu: – priključene su slušalice.

 – priključen je adapter za slušne aparate.

4. Adresar

↩ Da otvorite Adresar pritisnite navigator u pasivnom režimu ili idite u **Meni** → **Adresar**.

U Adresaru možete memorisati i organizovati kontakt podatke kao što su imena, telefonski brojevi i adrese. Vidite sl. 1, str. 50.

Takođe možete dodavati i ličnu melodiju zvona, nadimak ili minijaturu u kontakt karticu. Možete formirati grupe osoba što Vam omogućava slanje kratke ili e-mail poruke većem broju primalaca istovremeno.

▶ **Glosar:** Nadimci mogu biti bilo koje izgovorene reči, n.pr. ime osobe. Nadimci Vam omogućavaju biranje broja glasnim izgovaranjem reči.

Sl. 1 Imenik adresara.

Kreiranje kontakt kartica

- 1 Otvorite Adresar i odaberite **Opcije** → **Novo ime**. Otvara se prazna kontakt kartica.
- 2 Popunite polja koja želite i pritisnite **Urađeno**. Kontakt kartica se memoriše i zatvara pa je možete videti u imeniku adresara.

Kopiranje imena između SIM kartice i memorije telefona

- Da kopirate imena i brojeve iz SIM kartice u memoriju telefona idite u **Meni** → **SIM** → **SIM imenik**. Odaberite ime(na) koje želite da kopirate pa izaberite **Opcije** → **Kopiraj u Adresar**.
- Ako želite da kopirate broj telefona, faksa ili pejdžera iz Adresara u svoju SIM karticu, pređite u Adresar, otvorite kontakt karticu, dođite do željenog broja pa odaberite **Opcije** → **Kopiraj u SIM imenik**.

Izmene kontakt kartica

- 1 U imeniku adresara dođite do kontakt kartice koju želite da izmenite pa pritisnite navigator da je otvorite.
- 2 Da izmenite sadržaj kartice odaberite **Opcije** → *Izmeni*.
- 3 Da izmene sačuvate i da se vratite na prikaz kontakt kartice pritisnite **Urađeno**.

Brisanje kontakt kartica

- U imeniku adresara dođite do kontakt kartice koju želite da obrišete i odaberite **Opcije** → *Obriši*.

Da obrišete više kartica

- 1 Markirajte kartice koje želite da obrišete. Dođite do imena koje želite da obrišete i odaberite **Opcije** → *Markiraj*. Kontakt kartica se štiklira markerom sa strane.
- 2 Pošto ste markirali sva imena koja želite da obrišete odaberite **Opcije** → *Obriši*.

 Savet! Više stavki možete markirati i tako što ćete pritisnuti i držati i istovremeno pokretati navigator nadole. Vidite i str. [11](#).

Dodavanje i izbacivanje polja kontakt kartice

- 1 Otvorite kontakt karticu i odaberite **Opcije** → *Izmeni*.
- 2 Da dodate novo polje odaberite **Opcije** → *Dodaj podatak*.
Da obrišete nepotrebno polje odaberite **Opcije** → *Obriši podatak*.
Da izmenite naziv podatka, polja kontakt kartice odaberite **Opcije** → *Izmeni naziv pod.*

Ubacivanje slike u kontakt karticu

Postoje dve vrste slika koje možete dodati kontakt kartici. Vidite '[Fotoaparat i Slike](#)', str. [58](#) za više informacija o fotografisanju i memorisanju slika.

Opcije Imenika adresara:
Otvori, Pozovi, Napiši poruku, Novo ime, Izmeni, Obriši, Dupliraj, Dodaj grupi, Pripada grupama, Markiraj/ Demarkiraj, Pošalji vizitkartu, Podaci i Izadi.

Opcije u toku izmena kontakt kartice: *Dodaj minijaturu | Ukloni minijaturu, Dodaj podatak, Obriši podatak, Izmeni naziv pod. i Izadi.*

Sl. 2 Prikaz kontakt podataka

Opcije u toku prikaza kontakt kartice – neke se prikazuju samo kada je izabran telefonski broj:

Pozovi, Napiši poruku, Izmeni, Obriši, Primarni, Dodaj nadimak | Nadimci, Dodeli brzo biranje | Ukloni brzo biranje, Ton zvona, Kopiraj u SIM imenik, Pošalji vizitkartu i Izadi.

- Da kontakt kartici dodate minijaturu otvorite kontakt karticu, odaberite **Opcije** → *Izmeni* pa zatim odaberite **Opcije** → *Dodaj minijaturu*. Vidite sl. 2, str. 52. Minijatura se prikazuje i kada Vas ta osoba poziva.
- Da sliku dodate u kontakt karticu, otvorite karticu pa pomerite navigator udesno da otvorite prikaz slike (👤). Da sliku dodate odaberite **Opcije** → *Dodaj sliku*.

Opcije u toku prikaza kontakt kartice

Prikaz kontakt podataka (👤) daje sve podatke unete u kontakt karticu. Pomerite navigator udesno da otvorite Prikaz slike (👤).

- ▶ **Napomena:** U prikazu kontakt podataka daju se samo polja koja sadrže podatke. Odaberite **Opcije** → *Izmeni* ako želite da vidite sva polja i da dodate još podataka za osobu.

Dodeljivanje primarnih brojeva i adresa

Ako za osobu postoji više telefonskih brojeva ili e-mail adresa, da bi se ubrzalo biranje i slanje poruka možete definisati određene brojeve i adrese da se koriste kao podrazumevani, primarni.

- Otvorite kontakt karticu i odaberite **Opcije** → *Primarni*. Otvara se pomoćni prozor sa različitim opcijama.
- ▶ **Primer:** Dođite do *Telefonski broj* i pritisnite **Dodeli**. Prikazuje se lista telefonskih brojeva iz odabrane kontakt kartice. Dođite do onoga koji želite postaviti za primarni i pritisnite navigator. Kada se vratite na prikaz kontakt kartice primarni broj ćete videti podvučen. Vidite sl. 2, str. 52.

Biranje glasom

Telefonski broj možete pozvati i izgovaranjem nadimka koji je dodan kontakt kartici. Nadimak može biti bilo koja jedna ili više izgovorenih reči. Pre upotrebe biranja glasom imajte na umu:

- Govorni nadimci ne zavise od jezika. Oni zavise od glasovnih karakteristika govornika.
- Govorni nadimci su osetljivi na ambijentalnu buku. Snimajte ih i njima birajte u sredinama bez buke.
- Pri snimanju nadimka ili pozivanju pomoću njega koristi se (interfonski) zvučnik. Držite aparat u blizini usta i lica tako da senzor rastojanja ne isključi zvučnik.
- Veoma kratka imena nisu prihvatljiva. Koristite duža imena i izbegavajte upotrebu sličnih za različite brojeve telefona.

Napomena: Ime morate izgovoriti upravo onako kako ste to uradili pri snimanju. Ovo može biti teško, na primer u bučnim sredinama ili u hitnim slučajevima, zato se nemojte oslanjati isključivo na biranje glasom u svim situacijama.

Primer: Za nadimak možete koristiti ime osobe, na primer "Jovanov mobilni".

Dodela nadimka telefonskom broju

Napomena: Nadimci se mogu dodeljivati samo telefonskim brojevima unetim u memoriju telefona. Vidite ['Kopiranje imena između SIM kartice i memorije telefona'](#), str. 50.

- 1 U imeniku adresara dođite do imena kojem želite da dodelite nadimak pa pritisnite navigator da otvorite kontakt karticu.
- 2 Dođite do broja kojem želite da dodelite nadimak i odaberite **Opcije** → *Dodaj nadimak*.

Napomena: Može se imati samo jedan nadimak po kontakt kartici.

- 3 Pojavljuje se tekst *Pritisni Start pa govori posle zvučnog signala*. Pri snimanju držite aparat u blizini usta i lica tako da senzor rastojanja ne isključi zvučnik. Posle signala za početak razgovetno izgovorite reč(i) koju želite da snimate kao nadimak.

Savet! Da vidite listu nadimaka koje ste definisali, u imeniku adresara odaberite **Opcije** → *Podaci* → *Nadimci*.

- Pritisnite **Start** da snimate nadimak. Telefon daje zvučni signal za početak, i prikazuje se tekst *Sada govori*.
  - Pritisnite **Prekini** da se vratite na kontakt karticu.
- 4 Po završenom snimanju, telefon reprodukuje snimljeni nadimak i pojavljuje se ispis *Reprodukcija nadimka u toku*. Ako snimak ne želite da memorišete, pritisnite **Prekini**.
  - 5 Pošto se nadimak uspešno memoriše pojavljuje se tekst *Nadimak sačuvan* i čuje se pisak. Simbol se može videti pored broja u kontakt kartici. Vidite sl. 3, str. 55.
- **Napomena:** Vaš telefon može imati 30 telefonskih brojeva kojima su dodeljeni nadimci. Ako se memorija ispuni obrišite neke nadimke.

Pozivanje koristeći nadimak

- **Napomena:** Nadimak morate izgovoriti upravo onako kako ste to uradili pri snimanju.
- 1 U pasivnom režimu pritisnite i držite taster . Čuće se kratki zvučni signal i pojaviće se tekst *Sada govori*.
  - 2 Pri pozivanju izgovaranjem nadimka koristi se (interfonski) zvučnik. Držite aparat u blizini usta i lica tako da senzor rastojanja ne isključi zvučnik i razgovetno izgovorite nadimak.
  - 3 Telefon reprodukuje originalni nadimak, prikazuje ime i broj i nakon 1,5 sekunde bira broj prepoznatog nadimka.
- Ako telefon reprodukuje pogrešni nadimak, ili da pokušate ponovo biranje glasom, pritisnite **Ponovi**.
- **Napomena:** Dok neka aplikacija koja koristi vezu za prenos podataka ili GPRS vezu šalje ili prima podatke ne možete pozivati glasom. Da pozovete koristeći nadimak završite sve aktivne veze za prenos podataka.

Reprodukovanje, brisanje ili promena nadimka

Da reprodukovate, obrišete ili izmenite nadimak otvorite kontakt karticu, dođite do broja sa nadimkom () i odaberite **Opcije** → *Nadimci* →

- **Preslušaj** - da nadimak ponovo preslušate.
- **Obriši** - da obrišete nadimak.
- **Promeni** - da snimate novi nadimak umesto starog. Pritisnite **Start** da snimate.

Dodela tastera za brzo biranje

Brzo biranje je brzi način biranja brojeva koje često pozivate. Osam telefonskih brojeva mogu imati dodeljene tastere za brzo biranje. Numerički taster **1** je rezervisan za govornu poštu.

- 1 Otvorite kontakt karticu za koju želite taster za brzo biranje pa odaberite **Opcije** → **Dodeli brzo biranje**. Otvora se mrežasti prikaz brzog biranja i prikazuju se brojevi **1-9**. Vidite sl. [3](#), str. [55](#).
  - 2 Dođite do nekog broja i pritisnite **Dodeli**. Kada se vratite u prikaz kontakt podataka videćete ikonicu brzog biranja pored broja. Vidite sl. [2](#), str. [52](#).
- Da osobu pozovete koristeći brzo biranje idite u pasivni režim, pritisnite taster za brzo biranje pa .

Dodavanje tona zvona za kontakt karticu ili grupu

Za svaku kontakt karticu i kontakt grupu možete postaviti ton zvona. Kada Vas ta osoba ili član grupe zove telefon se oglašava izabranim tonom zvona (ako se broj pozivaoca šalje sa pozivom i ako ga vaš telefon prepoznaje).

- 1 Pritisnite navigator da otvorite kontakt karticu ili idite u listu grupa i odaberite kontakt grupu.
  - 2 Izaberite **Opcije** → **Ton zvona**. Otvora se lista tonova zvona.
  - 3 Pomoću navigatora dođite do tona zvona koji želite da upotrebite i pritisnite **Izaberi**.
- Da ton zvona uklonite odaberite **Primarni ton** iz liste tonova zvona.

Napomena: Telefon će za pojedince uvek koristiti ton zvona koji je najskorije dodeljen. Tako, ako prvo promenite ton zvona za grupu pa zatim za pojedinca iz te grupe, kada Vas ta osoba zove korišće se ton odabran za nju kao pojedinca.

Sl. 3 Mrežasti prikaz brzog biranja

Savet! Da biste čuli ton zvona idite u **Diktafon**.

Glosar: Kada šaljete ili primete kontakt podatke koristi se termin vizitkarta. Vizitkarta je kontakt kartica u formi pogodnoj za slanje u kratkoj poruci, obično u "vCard" formatu.

Opције u rednom prikazu
Grupe: *Otvori, Nova grupa, Obriši, Preimenuj, Ton zvona, Podaci i Izadi.*

Slanje kontakt podataka

- 1 U imeniku adresara dođite do kartice koju želite poslati.
  - 2 Odaberite **Opcije** → *Pošalji vizitkartu* pa odaberite način slanja; mogućnosti su: *Kao SMS, Kao e-mail* (na raspolaganju samo ako su aktivni ispravni e-mail parametri), *Kao IC* ili *Kao Bluetooth*. Kontakt kartica koju želite poslati sada postaje vizitkarta. Za dodatne informacije pogledajte poglavlje '[Poruke](#)' (Poglavljje 6), '[Slanje i prijem podataka preko IC](#)' str. 130 i '[Slanje podataka preko Bluetooth](#)', str. 126.
- Primljene vizitkarte možete dodavati u svoj imenik adresara. Za dodatne informacije vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82.

Rad sa kontakt grupama

Možete kreirati kontakt grupe koje se mogu koristiti, na primer kao dostavne liste za slanje kratkih poruka i e-maila. Vidite i str. 55 u vezi dodavanja tona zvona grupi.

Kreiranje kontakt grupa

- 1 U imeniku adresara pomerite navigator udesno da otvorite listu Grupe.
- 2 Izaberite **Opcije** → *Nova grupa*. Vidite sl. 4, str. 57.
- 3 Napišite ime za grupu ili koristite podrazumevano ime, *Grupa*, pa pritisnite **OK**.

Dodavanje članova grupi

- 1 U imeniku adresara dođite do osobe koju želite dodati grupi i odaberite **Opcije** → *Dodaj grupi*: Otvora se lista raspoloživih grupa.
- 2 Dođite do grupe kojoj želite da dodate osobu pa pritisnite navigator.

Dodavanje više članova pojedinačno

- 1 U listi Grupe otvorite neku grupu i odaberite **Opcije** → *Dodaj članove*.
- 2 Dođite do osobe i pritisnite navigator da je markirate. Ovo ponovite za sve osobe koje želite da dodate pa pritisnite **OK** da ih dodate u odabranu grupu.

Uklanjanje članova iz grupe

- 1 Idite u listu Grupe, dođite do grupe koju želite da izmenite pa pritisnite navigator.
- 2 Dođite do osobe, imena koje želite da uklonite i odaberite **Opcije** → *Ukloni iz grupe*.
- 3 Pritisnite **Da** da osobu uklonite iz grupe.

Sl. 4 Kreiranje kontakt grupe.

5. Fotoaparati i Slike

↩ Pritisnite **Fotoaparati** u pasivnom režimu, ili idite u **Meni** → **Fotoaparati**.

Opcije pre fotografiranja:
*Slikaj, Pređi u Slike,
 Podešavanja i Izadi.*

Sl. 1 Nalaženje objekata za slikanje.

Fotoaparatom možete fotografirati pejzaže i ljude, ili događaje, uz potpunu mobilnost. Slike se automatski memorišu u programu Slike i u njemu ih možete preimenovati i organizovati po folderima. Fotografije možete takođe slati svojim prijateljima kao multimedija poruke, kao prilog e-mail porukama ili preko Bluetooth ili IC veze. Fotoaparati daju fotografije u JPEG formatu.

▶ **Glosar:** JPEG je standardizovani format kompresije grafičkih datoteka. JPEG datoteke možete pregledati u najčešćim programima za prikaz i editovanje slika kao i u Internet pretraživačima. Ove datoteke prepoznajete po JPG nastavku.

Slikanje

- ▶ **Napomena:** Pridržavajte se svih lokalnih zakona koji regulišu fotografisanje. Ne koristite ovu mogućnost protivzakonito.
  - ▶ **Napomena:** Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.
- 1 Otvorite kliznu tastaturu i pritisnite **Fotoaparati** u pasivnom režimu. Otvara se program Fotoaparati i prikazuje se uhvaćena slika. Na sl. 1, str. 58 možete videti vizir fotoaparata i graničnice koje pokazuju površinu objekta koja će biti slikana. Takođe vidite i brojač slika koji Vam prikazuje koliko slika, zavisi od odabranog kvaliteta slike, može stati u memoriju telefona. Opseg izoštravanja objektivu je od 30 cm do beskonačno. Ako slikate a rastojanje do objekta je manje od 30 cm to će uticati na oštrinu snimka.
  - 2 Da slikate pritisnite navigator.

- ▶ **Napomena:** Ne pomerajte telefon pre nego što program Fotoaparati započne memorisanje slike. Fotografije se automatski memorišu u okviru programa Slike.

Pošto je fotografija sačuvana:

- Ako ne želite da fotografiju sačuvate u programu Slike pritisnite **Obriši**.
- Da se vratite u vizir za novo fotografisanje pritisnite navigator.

- ▶ **Napomena:** Fotoaparati prelazi u režim štednje baterije ako u toku jednog minuta ne pritisnete nijedan taster. Da nastavite sa slikanjem pritisnite navigator.

Podešavanja

U podešavanjima Fotoaparata možete odrediti kvalitet slike i promeniti podrazumevano ime slike.

- 1 Izaberite **Opcije** → *Podešavanja*.
- 2 Dođite do izbora koji želite da promenite:
  - *Kvalitet slike* - *Visoki*, *Normalni* i *Osnovni*. Što je viši kvalitet slike to više memorije slika zauzima. Vidite i '*Slike i zauzimanje memorije*', str. 60.
  - *Primarno ime slike* - Standardno, Fotoaparati slikama daje ime u obliku "*Slika.jpg*". *Primarno ime slike* Vam omogućava da odredite ime za slike koje ste napravili. Pogledajte primer u margini.

Režim rada fotoaparata utiče na veličinu slike i orijentaciju.

Različitim režimima rada Fotoaparata možete uticati na veličinu i orijentaciju slike koju ćete slikati. Vidite sl. 2, str. 60. U toku slikanja pomerite navigator udesno ili ulevo za biranje različitih režima rada. Odaberite:

- *Standardno* kada želite normalnu pejzažnu sliku,
- *Portret* kada želite malu sliku veličine ikonice koju ćete dodati u kontakt karticu, ili
- *Noćni snimak* kada je osvetljenje nedovoljno i Fotoaparatu je potrebna duža ekspozicija da bi slika bila dobrog kvaliteta. Imajte na umu da pri slabijem osvetljenju svaki pokret

Opcije posle slikanja: *Nova slika*, *Pošalji*, *Preimenuj sliku*, *Pređi u Slike*, *Podešavanja* i *Izađi*.

▶ **Primer:** Ako za podrazumevano ime slike postavite "Plaža", Fotoaparati će svim slikama davati imena "Plaža", "Plaža(01)", "Plaža(02)" i tako redom, sve dok ovaj izbor ne promenite ponovo.

▶ **Savet!** Isprobajte različite režime rada Fotoaparata da vidite njihove efekte na slike.

Glosar: Rezolucija - Mera oštine i jasnoće slike. Rezolucija se odnosi na broj tačaka (piksela) fotografije ili ekranskog prikaza. Što je više, slika je bogatija detaljima. Rezolucija se obično izražava u pikselima; na primer, $640 \times 480 = 300$ kilopiksela (Kpix) = 0,3 megapiksela (Mpix).

u toku slikanja može učiniti da slika bude mutna. Veličina i orijentacija slike je ista i u režimu *Standardno* i u *Noćni snimak*.

Sl. 2 Režimi Standardno, Portret i Noćni snimak

- Kada slikate u režimu Standardno ili Noćni snimak rezolucija vizira je 160×120 piksela, odnosno 80×96 u režimu Portret.
- Slike snimljene u režimima Standardno i Noćni snimak memorišu se kao 640×480 piksela (VGA), a one snimljene u režimu Portret kao 80×96 piksela.
- Kada gledate slike one se svode u dimenzije tako da se smeste na displej koji je 176×208 piksela. To znači da će slike iz režima Standardno i Noćni snimak izgledati bogatije detaljima kada se prikazuju na ekranima veće rezolucije, n.pr. kompjuterskim, ili kada se zumiraju u programu Slike.

Slike i zauzimanje memorije

Vaš telefon poseduje 3.6 Mb (megabajta) slobodne memorije za slike, kontakt podatke, kalendar, poruke i t.d. Portretne slike (uvek slikane u Visokom kvalitetu) su tako male da zauzimaju vrlo malo memorije. Slike u Visokom kvalitetu kao i one u režimu Noćni snimak zauzimaju glavninu memorije.

Ako se 1 Mb memorije iskoristi za slike to će biti dovoljno za oko 40 slika Normalnog kvaliteta u Standardnom režimu. U donjoj tablici vidite približno koliko slika može stati u 1 Mb memorije.

Kvalitet slike Tip slike	Osnovni	Normalni	Visoki
Standardno	55	40	30
Noćni snimak	28	18	16
Portret	-	-	>200

Slike - Čuvanje slika

← Idite u **Meni** → **Slike**.

Opcije u Slike: *Otvori, Pošalji, Prenosač slika, Obriši, Premesti u folder, Novi folder, Markiraj/ Demarkiraj, Preimenuj, Primi preko IC* (samo sa digitalnih fotoaparata koji podržavaju IrTran-P protokol, u suprotnom koristite program IC veza, vidite str. [130](#)), *Vidi podatke, Dodaj u Omiljeno i Izadi*.

Napomena: Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Program Slike Vam omogućava da vidite, organizujete, obrišete i pošaljete slike sačuvane u vašem telefonu. U programu Slike možete organizovati slike:

- snimljene fotoaparatom,
- poslate u vaš folder Priljeno u multimedija ili u grafičkoj poruci, kao e-mail prilog, preko IC ili Bluetooth veze. Pošto sliku primite u folder Priljeno potrebno je sačuvati je u Slike.

Na sl. [3](#) str. [63](#) vidite glavni prikaz Slike, listu fotografija i foldera. U listi možete videti:

- datum i vreme kada je fotografija ili slika snimljena ili sačuvana,
- minijaturnu sliku, prikaz slike, i
- broj slika u folderu.

Pregled slika

- 1 Da se po listi slika krećete pomerajte navigator gore odnosno dole.
- 2 Da sliku otvorite, pritisnite navigator. Kada je slika otvorena u vrhu displeja vidite ime slike kao i broj slika u folderu.

Dok gledate neku sliku pomeranje navigatora desno ili levo Vas vodi na narednu odnosno prethodnu sliku u tom folderu.

Animirane GIF datoteke možete gledati na isti način kao ostale slike. Animacije se puštaju samo jednom. Kada se animacija zaustavi, videćete fiksnu sliku. Da animaciju pogledate ponovo morate je zatvoriti pa onda ponovo otvoriti.

Zumiranje

- 1 Odaberite **Opcije** → *Uvećaj* ili *Umanji*. U vrhu displeja vidite faktor zumiranja; vidite sl. 4, str. 64. Vidite i deo '*Prečice sa tastature*' dalje u ovom poglavlju.
- 2 Pritisnite **Nazad** da se vratite u prethodni prikaz.

 Napomena: Faktor zumiranja se ne pamti trajno.

 Napomena: U toku reprodukcije GIF animacije nije moguće zumiranje, uvećanje.

Pun ekran

Kada odaberete **Opcije** → *Pun ekran* prozori oko slike se gube tako da možete videti veći deo slike. Da promenite prikaz u punom ekranu, pritisnite navigator.

Premeštanje fokusa

Kada zumirate sliku ili je gledate u punom ekranu, pomoću navigatora premeštajte fokus levo, desno, gore ili dole kada želite da pažljivije pogledate jedan deo slike, na primer gornji desni, kao na sl. 4, str. 64.

Rotiranje

Odaberite **Opcije** → *Rotiraj* → *Levo* da rotirate sliku za 90 stepeni u smeru suprotnom od kretanja kazaljke na satu, ili *Desno* da je rotirate u smeru kretanja kazaljke na satu. Smer rotacije se ne pamti trajno.

Prečice sa tastature

- Rotiraj: 1 - suprotno od kazaljke na satu, 3 def - u smeru kazaljke na satu

Sl. 3 Glavni prikaz Slike

Opcije u toku pregleda slike: *Pošalji*, *Rotiraj*, *Uvećaj*, *Umanji*, *Pun ekran*, *Obrisi*, *Preimenuj*, *Vidi podatke*, *Dodaj u Omiljeno* i *Izadi*.

Sl. 4 Uvećavanje i premeštanje fokusa

- Prelistaj: **2**abc - gore, **8**tuv - dole, **ghi 4** - levo, **6**mno - desno
- **5**jkl - uvećaj, **0**↔ - umanji, pritisnite i držite za povratak u normalni prikaz.
- *** +** - prelazak između punog ekrana i normalnog prikaza

Prikaz podataka slike

- Da vidite detaljne podatke o nekoj slici dođite do slike i odaberite **Opcije** → *Vidi podatke*. Pojavljuje se lista podataka:
Format - JPEG, GIF, PNG, TIFF, MBM, BMP, WBMP, OTA, WMF Nepodržan ili Nepoznat
Datum i Vreme - kada je slika napravljena ili sačuvana,
n x n - dimenzije slike u pikselima; vidite terminološko objašnjenje, str. [60](#),
Veličina - u bajtima ili kilobajtima (Kb),
Kolor - Puni kolor, 65536 boja, 4096 boja, 256 boja, 16 boja, Skala sive ili Crno-bela.

Preuređivanje slika i foldera

- Da uklonite sliku ili folder dođite do njih i odaberite **Opcije** → *Obrisi*.
- Da preimenujete sliku ili folder dođite do slike ili foldera koji želite da preimenujete i odaberite **Opcije** → *Preimenuj*. Napišite novo ime pa pritisnite navigator.

Vidite '[Radnje zajedničke za sve aplikacije](#)', p. [11](#) za detaljnije informacije o formiranju foldera, markiranju i premeštanju stavki u njih.

Slanje slika

Slike ili fotografije možete slati putem različitih servisa za razmenu poruka.

- 1 Dodite do slike koju želite da pošaljete i odaberite **Opcije** → *Pošalji*.
- 2 Zatim odaberite način; mogućnosti su *Kao multimedija*, *Kao e-mail* (na raspolaganju samo ako su aktivni ispravni e-mail parametri), *Kao IC* i *Kao Bluetooth*.
  - Ako odaberete da sliku pošaljete u e-mail ili multimedija poruci otvara se editor. Pritisnite navigator da odaberete primaoca(e) iz imenika adresara ili upišite telefonski broj ili e-mail adresu primaoca u polje **Za**: Dodajte tekst ili zvučni zapis pa odaberite **Opcije** → *Pošalji*. Za detaljnije informacije pogledajte '[Kreiranje i slanje novih poruka](#)', str. 74.
  - Ako sliku želite da pošaljete preko IC ili Bluetooth veze za detaljnije informacije vidite deo '[Slanje podataka preko Bluetooth](#)', str. 126 i '[Slanje i prijem podataka preko IC](#)', str. 130.

Slanje slika u Club Nokia Photo Zone

Da slike podelite sa drugima i oslobodite memoriju u telefonu možete ih poslati u Club Nokia Photo Zone (www.club.nokia.com). U Club Nokia Photo Zone slike možete čuvati, preuređivati ih po albumima, dodeljivati prava pristupa drugim osobama da ih tako pogledaju, manipulirati njima i slati ih prijateljima.

Napomena: Da biste mogli slike poslati u Club Nokia Photo Zone neophodno je da se prijavite u Club Nokia i da imate ispravno korisničko ime i lozinku. Za detaljnije informacije posetite Club Nokia prezentaciju (www.club.nokia.com) i otvorite svoj Photo Zone nalog.

Napomena: U Club Nokia se mogu slati samo slike JPEG formata.

- 1 Da sliku ili folder pošaljete u Photo Zone dodite do njih i odaberite **Opcije** → *Prenosač slika* → *Prenesi*. Ako su aktivirani pravilni parametri započinje se veza za prenos podataka. Folderi koje ste poslali se pojavljuju kao novi albumi u Photo Zone.
- 2 Pošto se postave ispravni parametri započinje se veza za prenos podataka i slanje slike.

Savet!

Istovremeno možete slati više slika putem IC ili Bluetooth veze. Da pošaljete više stavki istovremeno morate ih prvo markirati. Da istovremeno markirate više slika, odaberite **Opcije** → *Markiraj/Demarkiraj* ili pak pritisnite i držite i istovremeno pomerajte navigator nagore ili nadole. Kako se krećete tako se pored slika pojavljuju oznake štikliranja. Da prekinete dalje selektovanje prestanite sa pomeranjem navigatora i otpustite .

Opcije u folderu Grafičke poruke: [Otvori](#), [Pošalji](#), [Obriši](#), [Markiraj/demarkiraj](#), [Preimenuj](#), [Vidi podatke i Izadi](#).

Za prekid veze pritisnite **Obustavi**.

- Ako je *Automat. ime foldera* postavljeno na *Isključeno* odaberite *Novi folder* da formirate novi folder pa unesite ime foldera, ili pak odaberite neki od prethodno formiranih foldera.

Podešavanja slanja slika u Club Nokia Photo Zone

U slučaju da potrebni parametri nisu postavljeni od Vas će se zahtevati da unesete:

- *Ime servera slika* - Unesite neko opisno ime za server, recimo Foto zona.
- *Aktivna prist. tačka (Mora biti uneto)* - Preporučuje se da za prenos slika korsitite Internet pristupnu tačku (IAP), osim ako niste dobili drugačije instrukcije od operatora ili provajdera. Pristupne tačke se definišu u okviru **Podešavanja** → *Podešavanja veze* → *Pristupne tačke*. Za dodatne informacije vidite str. [33](#).
- *Korisničko ime i Lozinka* - Da biste mogli slike poslati u Club Nokia Photo Zone neophodno je da se prijavite u Club Nokia i da imate ispravno korisničko ime i lozinku. Posetite veb strane Club Nokia (www.club.nokia.com).
- *URL adresa (Mora biti uneto)* - Unesite adresu Club Nokia Photo Zone: <http://www.club.nokia.com/>
- *Automat. ime foldera* - Odaberite *Uključeno* ako želite da se folderima imena dodeljuju automatski prema trenutnom datumu i vremenu.

Folder Grafičke poruke

U folderu Grafičke poruke naći ćete vinjete koje su Vam poslate u grafičkim porukama.

Ako želite da sačuvate vinjetu primljenu u grafičkoj poruci idite u **Poruke** → *Primljeno*, otvorite poruku pa odaberite **Opcije** → *Sačuvaj vinjetu*.

Pregled vinjeta

- 1 Dođite do vinjete koju želite da vidite i pritisnite navigator. Vinjeta se otvara. Pomerite navigator udesno da vidite narednu vinjetu u folderu.
- 2 Pritisnite **Nazad** da se vratite u glavni prikaz Vinjeta.

6. Poruke

Napomena: Telefon mora biti uključen da bi se mogle koristiti funkcije iz foldera **Poruke**. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

U modulu Poruke možete kreirati, slati, primati, pregledati, unositi izmene i preuređivati:

- SMS poruke,
- multimedija poruke,
- e-mail poruke, i
- smart poruke, posebne SMS poruke koje sadrže podatke.

Pored toga, možete primati poruke i podatke preko IC ili Bluetooth veze, primati WAP servisne poruke, info poruke kao i slati servisne zahteve.

Kada otvorite Poruke vidite funkciju **Napiši poruku** i listu podrazumevanih foldera:

 Primljeno - sadrži primljene poruke osim e-mail i info poruka. E-mail poruke se čuvaju u **Pošt. sanduče**. Info poruke možete čitati izborom **Opcije** → **Info servis**.

 Moji folderi - da svoje poruke razvrstate po folderima.

 Pošt. sanduče - Kada otvorite ovaj folder možete se ili povezati sa svojom (elektronskom) poštom i preuzeti nove e-mail poruke ili bez uspostavljene veze (oflajn) pregledati prethodno preuzete poruke. Vidite str. [85](#) za dodatne informacije o "onlajn" i "oflajn" režimima rada. Pošta postavite podešavanja za novo poštansko sanduče novo ime koje mu date će zameniti **Pošt. sanduče** u glavnom prikazu. Vidite '[E-mail podešavanja](#)', str. [94](#).

 Nacrti - sadrži nacрте poruka koje još nisu poslate.

 Idite u **Meni** → **Poruke**.

Opcije u glavnom prikazu Poruke: **Otvori**, **Napiši poruku**, **Uspostavi vezu** (prikazuje se ako ste postavili parametre za poštu) ili **Raskini vezu** (prikazuje se ako postoji aktivna veza sa poštom), **SIM poruke**, **Info servis**, **Servisni zahtev**, **Podešavanja** i **Izađi**.

 Savet! Preuredite svoje poruke dodavanjem novih foldera u Moji folderi. Možete, na primer, poruke razvrstati u posebne foldere po pošiljaocima.

Savet! Pošto otvorite neki od podrazumevanih foldera, na primer **Poslato** jednostavno se možete kretati po folderima pomeranjem navigatora udesno da otvorite naredni folder (**Za slanje**) ili ulevo da otvorite prethodni (**Nacrti**).

 Za slanje – je privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

 Poslato – sadrži poslednjih 15 poslatih poruka. Za promenu broja poruka koje će se čuvati vidite '[Podešavanja foldera Poslato](#)', str. [96](#).

 Izveštaji – možete zahtevati da Vam mreža šalje izveštaje o dostavi poslatih SMS poruka, smart poruka i multimedija poruka. Da uključite prijem izveštaja o dostavi odaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *SMS poruka* ili *Multimed. poruka*, dođite do *Prijem izveštaja* i odaberite *Da*.

 Napomena: Prijem izveštaja o dostavi multimedija poruka poslatih na e-mail adresu nije moguć.

 Napomena: Pre nego što budete mogli da kreirate multimedija poruku, napišete e-mail ili se povežete na udaljenu poštu (vaš e-mail nalog) morate imati postavljene ispravne parametre veze. Vidite '[Podešavanja neophodna za e-mail](#)', str. [78](#) i '[Podešavanja neophodna za razmenu multimedija poruka](#)', str. [76](#).

Poruke – Opšte informacije

Status poruke je uvek nacrt, poslata ili primljena. Poruke se mogu pre slanja memorisati u folder Nacrti. Poruke se privremeno, dok čekaju na slanje stavljaju u folder Za slanje. Pošto se poruka pošalje kopiju poruke ćete naći u folderu Poslato. Primljene i poslate poruke se mogu samo čitati a ne i menjati sve dok ne odaberete *Odgovori* ili *Prosledi* čime se poruka kopira u editor. Imajte na umu da ne možete prosledivati e-mail poruke koje ste sami poslali.

 Napomena: Poruke ili podaci poslani preko IC ili Bluetooth veze se ne memorišu u foldere Nacrti ili Poslato.

Otvaranje primljene poruke

- Kada primate poruku u pasivnom režimu se prikazuje kao i obaveštenje *1 nova poruka*. Pritisnite **Prikaži** da poruku otvorite.
- Ako imate više od jedne poruke pritisnite **Prikaži** da otvorite folder Priljeno i vidite zaglavlja poruka. Da otvorite neku poruku u folderu Priljeno dođite do nje pa pritisnite navigator.

Dodavanje primaoca za poruku

Kada kreirate, pišete poruku postoji više načina da se doda primalac:

- dodati primaoca iz imenika adresara: da otvorite imenik adresara pritisnite navigator u polju *Za*; ili odaberite **Opcije** → *Dodaj primaoca*. Dođite do osobe i pritisnite navigator da je markirate. Jednovremeno možete markirati više primalaca. Pritisnite **OK** da se vratite na poruku. Primaoci se prikazuju u polju *Za*; i automatski razdvajaju separatorom (;).
- upišite telefonski broj ili e-mail adresu primaoca u polje *Za*; ili,
- kopirajte podatke o primaocu iz druge aplikacije pa ih ubacite u polje *Za*: Vidite ['Kopiranje teksta'](#), str. [73](#).

 Primer: +44 123 456; 050 456 876

Pritisnite da brišete primaoca levo od kursora.

 Napomena: Ako veći broj telefonskih brojeva i e-mail adresa unosite u polje *Za*: morate dodati separator (;) između svake stavke da ih razdvojite. Kada primaoca uzimate iz imenika adresara tačka i zarez se dodaju automatski.

Opcije slanja

Da promenite način slanja poruke odaberite **Opcije** → *Opcije slanja* dok poruku editujete. Kada poruku sačuvate sa njom se čuvaju i parametri slanja.

 Savet! Za brzo uključivanje odnosno isključivanje intuitivnog načina unosa teksta, u toku pisanja pritisnite dva puta .

Ikone: **ABC** i **abc** označavaju izabranu vrstu slova. **.Abc** znači da je prvo slovo poruke, kao i sva slova posle tačke, uzvičnika i upitnika veliko, a sva ostala mala. **123** označava režim unosa cifara.

Pisanje teksta

Tekst možete unositi na dva različita načina; tradicionalnom metodom, i drugom metodom koja se zove intuitivni način unosa teksta.

Upotreba tradicionalnog načina unosa teksta

Ikonica se prikazuje gore desno na ekranu kada tekst pišete tradicionalnim načinom unosa teksta.

- Pritiskajte numerički taster, do , potreban broj puta sve dok se željeni karakter ne pojavi. Imajte na umu da na tasteru ima više karaktera nego što je na njemu prikazano.
- Da biste uneli neku cifru, pritisnite i držite odgovarajući numerički taster. Za prelazak sa unosa slova na unos cifara i obratno, pritisnite i držite .
- Ako se naredno slovo nalazi na istom tasteru sačekajte da se pojavi kursor (ili pomerite navigator udesno da prekinete pauzu) pa ga ukucajte.
- Ako pogrešite pritisnite da obrišete karakter. Pritisnite i držite da obrišete više karaktera.
- Najčešći znaci interpunkcije se nalaze na tasteru . Pritisnite potreban broj puta dok ne dobijete željeni znak interpunkcije. Pritisnite da otvorite listu posebnih karaktera. Pomoću navigatora se krećite po listi pa pritisnite **OK** da karakter odaberete.
- Za razmak pritisnite . Da kursor pomerite u naredni red pritisnite tri puta .
- Za prelazak sa jedne vrste slova na druga, **Abc**, **abc** i **ABC** pritisnite . Imajte na umu da ako brzo pritisnete dva puta aktivira se intuitivni način unosa teksta.

Upotreba intuitivnog načina unosa teksta

Da se aktivira intuitivni način unosa teksta za sve editore u telefonu.

- pritisnite **ABC** i odaberite *Uključi rečnik* ili
- pritisnite brzo **#☐** dva puta.

Indikator se prikazuje u vrhu displeja.

- 1 Ispišite željenu reč koristeći tastere **2abc** - **9WXYZ**. Svaki taster pritisnite samo jednom za jedno slovo. Reč se menja posle svakog narednog pritiska na taster.

Napomena: Ne obraćajte pažnju na ono što se pojavljuje na displeju. Prepoznata reč od kombinacije unetih karaktera se postepeno gradi; sačekajte da ukucate sve karaktere pa proverite rezultat.

Na primer, da biste napisali "Nokia" kada je odabran engleski rečnik, pritisnite:

- 6mno** za N,
- 6mno** za o,
- 5jkl** za k,
- ghi 4** za i, i
- 2abc** za a.

Kao što vidite na sl. 1, str. 71, predložena reč se menja posle svakog narednog pritiska tastera.

- 2 Pošto završite pisanje reči, proverite da li je ispravna.
  - Ako je reč ispravna možete je potvrditi pomeranjem navigatora udesno ili pritiskom na **0↵** da ubacite razmak. Podvlačenje se gubi i možete nastaviti sa pisanjem naredne reči.
  - Ukoliko reč nije ispravna, imate sledeće opcije:
    - Pritisnite ***+** potreban broj puta da vidite jednu po jednu slične reči koje je rečnik pronašao.
    - Pritisnite **ABC** pa odaberite *Rečnik* → *Slično* da vidite listu sličnih reči. Dodite do reči koju želite da upotrebite pa pritisnite navigator da je odaberete.

Sl. 1 Intuitivni način unosa teksta

 Ikone: **ABC** i **abc** označavaju izabranu vrstu slova. **Abc** znači da je prvo slovo poruke ili prvo slovo posle tačke, uzvičnika i upitnika veliko, a sva ostala mala. **123** označava režim unosa cifara.

 Savet! Intuitivni način unosa teksta će pokušati da predvidi i koji je uobičajeni znak interpunkcije potreban („?!“). Upotreba i raspoloživi znaci interpunkcije zavise od jezika odabranog rečnika.

- Ako se iza reči prikaže znak **?**, reč koju nameravate da napišete se ne nalazi u rečniku. Da reč dodate u rečnik pritisnite **Napiši**, ukucajte reč (najviše 32 karaktera) koristeći tradicionalni način unosa teksta i pritisnite **Sačuvaj**. Reč se dodaje u rečnik. Kada se rečnik ispuni novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.
- Da obrišete znak **?** i pojedinačno slova reči pritisnite .

Saveti za upotrebu intuitivnog načina unosa teksta

- Da obrišete neki karakter pritisnite . Pritisnite i držite da obrišete više karaktera.
- Za prelazak sa jedne vrste slova na druga, **Abc**, **abc** i **ABC** pritisnite . Imajte na umu da ako brzo pritisnete dva puta isključuje se intuitivni način unosa teksta.
- Da unesete neku cifru u režimu unosa slova pritisnite i držite odgovarajući numerički taster. Ili pritisnite pa odaberite **Ubaci broj**; ukucajte željene cifre pa pritisnite **OK**. Za prelazak sa unosa slova na unos cifara i obratno, pritisnite i držite .
- Najčešći znaci interpunkcije se nalaze na tasteru . Pritisnite pa zatim potreban broj puta dok ne dobijete željeni znak interpunkcije. Pritisnite i držite da otvorite listu posebnih karaktera. Pomoću navigatora se krećite po listi pa pritisnite **OK** da karakter odaberete. Ili, pritisnite i odaberite **Ubaci simbol**.
- Pritisnite potreban broj puta da vidite jednu po jednu slične reči koje je rečnik pronašao.

Takođe možete pritisnuti , odabrati **Rečnik** pa zatim

- **Slično** - da vidite listu reči koje odgovaraju kombinaciji slova koju ste uneli. Dođite do željene reči i pritisnite navigator.
- **Ubaci reč** - da dodate reč (maksimalno 32 karaktera) u rečnik koristeći tradicionalni unos. Kada se rečnik ispuni novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.
- **Izmeni reč** - da otvorite prikaz u kojem možete da unosite izmene reči; na raspolaganju samo ako je reč aktivna (podvučena).

Pisanje složenica

- Napišite prvi deo složenice pa ga potvrdite pomeranjem navigatora udesno. Napišite kraj složenice pa završite pisanje reči pritiskom na da ubacite razmak.

Isključivanje intuitivnog načina unosa teksta

- Pritisnite i odaberite *Rečnik* → *Isključeno* ili pritisnite dva puta da intuitivni unos teksta isključite u svim editorima telefona. Imajte na umu da ako u toku pisanja brzo pritisnete dva puta ponovo se aktivira intuitivni način unosa teksta.

Opcije unosa izmena

Kada pritisnete pojavljuju se naredne opcije (zavisno od režima izmena i konteksta):

- Rečnik* (intuitivni unos teksta), *Unos slova* (tradicionalni unos teksta), *Unos brojeva*
- Iseci, Kopiraj* - na raspolaganju su samo ako je prethodno odabran neki tekst.
- Umetni* - na raspolaganju samo ako je prethodno deo teksta isečen ili kopiran u klipbord (privremenu memoriju).
- Ubaci broj, Ubaci simbol* i
- Jezik pisanja*: - za promenu jezika unosa u svim editorima telefona. Vidite '[Podešavanja telefona](#)', str. 26.

Kopiranje teksta

Ako želite da kopirate tekst u klipbord ovo su najjednostavniji načini:

- Da odaberete karaktere i reči pritisnite i držite . Istovremeno, pomerajte navigator udesno ili ulevo. Izabrani deo se markira.
Da odaberete više redova teksta pritisnite i držite . Istovremeno, pomerajte navigator nadole i nagore.
- Da prekinete sa daljim biranjem prestanite da pokrećete navigator.
- Da tekst kopirate u klipbord držite pritisnite **Kopiraj**.

Ili, otpustite **ABC** pa ga pritisnite jednom da otvorite listu komandi za izmenu teksta, na primer, *Kopiraj* ili *Iseci*.

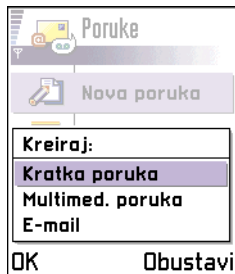
Ako želite da odabrani deo teksta uklonite iz dokumenta pritisnite **C**.

- 4 Da deo teksta ubacite u dokument pritisnite i držite **ABC** i pritisnite **Umetni**. Ili, pritisnite jednom **ABC** pa odaberite *Umetni*.

Kreiranje i slanje novih poruka

Kreiranje poruke možete započeti na dva načina:

- Pritiskom na *Nova poruka* → *Kreiraj*: → *SMS poruka*, *Multimedija poruka* ili *E-mail* u glavnom prikazu Poruke, ili
- Započnite kreiranje poruke u nekoj aplikaciji koja ima opciju *Pošalji*. U tom slučaju se datoteka koja je odabrana (n.pr. slika ili tekst) dodaju poruci.

Sl. 2 Kreiranje poruka, vrste poruka.

Pisanje i slanje SMS poruka

- 1 Odaberite *Nova poruka*. Otvara se lista opcija poruka. Vidite sl. 2, str. 74.
- 2 Odaberite *Kreiraj*: → *SMS poruka*. Otvara se editor sa kursorom u polju *Za*: Pritisnite navigator da odaberete primaoca(e) iz imenika adresara ili upišite telefonski broj primaoca. Pritisnite **# 0** da dodate tačku i zarez (;) da razdvojite primaoca. Pomerite navigator nadole da pređete u polje poruke.
- 3 Napišite poruku.

Napomena: Vaš telefon podržava slanje višedelnih SMS poruka pa se ograničenje od 160 karaktera po jednoj poruci može zanemariti. Ako pređete granicu od 160 karaktera poruka će biti poslata u dva ili više delova i slanje takve poruke Vas može više koštati.

U navigacionoj traci se vidi indikator dužine poruke koji odbrojava unazad od 160. Na primer, 10 (2) znači da Vam je preostalo 10 karaktera da bi se tekst poslao u dve poruke.

▶ **Napomena:** Upotreba specijalnih (Unicode) karaktera kao što su č,ć,ž,đ ili š, zauzima više memorije. Ako u svojoj poruci koristite specijalne karaktere indikator dužine možda neće tačno prikazivati dužinu poruke. Pre nego što se poruka pošalje telefon Vas obaveštava ako dužina poruke prelazi maksimalnu dopuštenu dužinu za jednu poruku. Od slanja možete odustati pritiskom **Obustavi**.

4 Da poruku pošaljete odaberite **Opcije** → **Pošalji** ili pritisnite .

Slanje smart poruka

Smart poruke su posebne SMS poruke koje sadrže podatke (data). Možete slati smart poruke kao što su:

- grafičke poruke,
- vizitkarte koje sadrže kontakt podatke u opštem (vCard) formatu, ili
- napomene Kalendara (vCalendar format).

Za više informacija pogledajte '[Slanje kontakt podataka](#)' str. 56, '[Slanje stavki kalendara](#)', str. 104 i '[Slanje markera](#)', str. 114.

Kreiranje i slanje grafičkih poruka

Vaš telefon omogućava slanje i prijem grafičkih poruka. Grafičke poruke su SMS poruke koje sadrže male crno-bele crteže, vinjete. Nekoliko standardnih vinjeta Vam je na raspolaganju u folderu *Graf. poruke* aplikacije *Slike*.

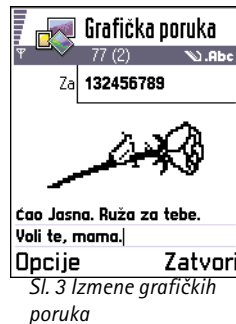
▶ **Napomena:** Ovu funkciju možete koristiti jedino ako je podržava Vaš operator mreže ili Vaš provajder. Grafičke poruke mogu primiti i prikazivati jedino telefonski aparati koji nude mogućnosti grafičkih poruka.

Da pošaljete grafičku poruku:

- 1 Postoje dve mogućnosti; ili
  - Idite u *Slike* → *Graf. poruke* i odaberite vinjetu za slanje. Odaberite **Opcije** → **Pošalji** ili

Opcije u editoru SMS poruka: *Pošalji*, *Dodaj primaoca*, *Ubaci*, *Obrisi*, *Detalji poruke*, *Opcije slanja* i *Izadi*.

▶ **Savet!** Možete primiti i tonove zvona, logo operatora ili servisna podešavanja (parametre) od provajdera; vidi str. 82.

- Odaberite **Poruke** → *Nova poruka* → *Kreiraj: SMS poruka* i odaberite *Ubaci* → *Vinjeta*.
- 2 Unesite podatke o primaocu i napišite tekst. Vidite sl. 3, str. 75.
- 3 Izaberite **Opcije** → *Pošalji* ili pritisnite .

 Napomena: Svaka grafička poruka se sastoji od nekoliko SMS poruka. Zato slanje jedne grafičke poruke može koštati više od slanja jedne SMS poruke.

Multimedija poruke

Multimedija poruka može sadržati tekst, slike i/ili tonske zapise, klipsove.

 Napomena: Ovu opciju možete koristiti jedino ako je podržava vaš operator mreže ili provajder. Samo uređaji koji poseduju kompatibilne opcije multimedija poruka ili e-mail poruka mogu primiti i prikazivati multimedija poruke.

Podešavanja neophodna za razmenu multimedija poruka

Podešavanja, parametre možete primiti i kao smart poruku od operatora mreže ili od provajdera. Vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82.

Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

- 1 Idite u *Podešav.* → *Podešavanja veze* → *Pristupne tačke* i definišite parametre pristupne tačke za razmenu multimedija poruka:
Ime konekcije - Dajte deskriptivi naziv konekcije.

Nosač podataka - Odaberite tip veze za prenos podataka: *GSM podaci*, *Brzi GSM* ili *GPRS*.
IP adr. mrežnog prol. - unesite adresu; vidite primer u margini stranice.

Početna strana - unesite adresu centra za razmenu multimedija poruka (MMS).

- Ako ste odabrali *GSM podaci* ili *Brzi GSM* popunite: *Pristupni broj* - telefonski broj za data veze.
- Ako ste odabrali *GPRS* popunite: *Ime pristupne tačke* - ime koje ste dobili od provajdera.

Za dodatne informacije o različitim data vezama vidite i '[Podešavanja veze](#)', str. 33.

Opcije u editoru grafičkih poruka: *Pošalji*, *Dodaj primaoca*, *Ubaci*, *Ukloni vinjetu*, *Obrisi*, *Detalji poruke* i *Izađi*.

 Primer: Imena domena kao što su www.nokia.com se mogu prevoditi u IP adrese oblika **192.100.124.195**.

Opcije u editoru multimedija poruka: *Pošalji*, *Dodaj primaoca*, *Ubaci*, *Pogledaj poruku*, *Objekti*, *Ukloni*, *Obrisi*, *Detalji poruke*, *Opcije slanja* i *Izađi*.

- 2 Idite u **Poruke** → **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka*. Otvorite *Primarna veza* i odaberite pristupnu tačku koju ste kreirali za preferentnu, primarnu vezu. Vidite i '*Podešavanja multimedija poruka*', str. 92.

Kreiranje multimedija poruka

Napomena: Kada multimedija poruke šaljete na sve druge telefone osim na Nokia 7650 preporučuje se da koristite manju dimenziju slike a audio klipsove ne duže od 15 sekundi. Podrazmevano je *Veličina slike: Mala*. Ako želite da proverite koja je opcija odabrana za veličinu slike, idite u **Poruke** → **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka*, ili dok kreirate multimedija poruku, odaberite **Opcije** → *Opcije slanja*. Kada šaljete multimedija poruku na neku e-mail adresu, ili na drugi Nokia 7650 telefon, ako je moguće koristite veću dimenziju slike (u zavisnosti od mreže). Da promenite odabranu opciju, dok kreirate multimedija poruku odaberite **Opcije** → *Opcije slanja* → *Veličina slike* → *Velika*.

- U Poruke odaberite *Nova poruka* → *Kreiraj*: → *Multimedija poruka* pa pritisnite navigator.
- Pritisnite navigator da odaberete primaoca(e) iz imenika adresara ili upišite telefonski broj ili e-mail adresu primaoca u polje *Za*: Dodajte tačku i zarez (;) da razdvojite primaoca. Pomerite navigator nadole da pređete u naredno polje.
- Multimedija poruci možete redom kojim želite da dodate razne objekte.
  - Da dodate sliku, odaberite **Opcije** → *Ubaci* → *Sliku* ili *Novu sliku*.
  - Da dodate zvuk, odaberite **Opcije** → *Ubaci* → *Audio klips* ili *Novi audio klips*. Kada je dodat zvuk ikona se prikazuje u navigacionoj straci. Vidite sl. 4, str. 77.
  - Da napišete tekst pomerite navigator nadole.
  - Ako odaberete *Ubaci* → *Sliku*, *Audio klips* ili *Obrazac* otvara se lista objekata. Dođite do željenog objekta i pritisnite **Izaberi**.
  - Ako odaberete *Ubaci* → *Novu sliku* otvara se Fotoaparat tako da možete napraviti novu sliku. Pritisnite **Obriši** da uklonite sliku i umesto nje snimite drugu.

Sl. 4 Kreiranje multimedija poruka

- Ako odaberete *Ubaci* → *Novi audio klips* otvara se Diktafon tako da možete snimiti novi zvučni zapis. Nova fotografija ili klips se automatski memorišu a kopija se ubacuje u poruku.

Napomena: Jedna multimedija poruka može imati samo jednu sliku i jedan klips.

4 Da poruku pošaljete odaberite **Opcije** → *Pošalji* ili pritisnite .

Pregled multimedija poruke

Da vidite kako će izgledati multimedija poruka odaberite **Opcije** → *Pogledaj poruku*.

Uklanjanje objekta iz multimedija poruke

Da uklonite multimedija objekat odaberite **Opcije** → *Ukloni* → *Sliku* ili *Audio klips*. Pritisnite da uklonite tekst.

Rad sa objektima različitih medija

Da vidite sve objekte raznih medija koji sačinjavaju multimedija poruku odaberite **Opcije** → *Objekti* da otvorite prikaz Objekti.

U prikazu Objekti možete izmeniti redosled različitih objekata, obrisati objekte ili ih otvoriti u odgovarajućim aplikacijama.

Na sl. 5, str. 78 vidite listu različitih objekata i veličine njihovih datoteka.

E-mail

Podšavanja neophodna za e-mail

Pre nego što budete mogli da šaljete, primete, preuzimate, odgovarate i prosleđujete e-mail poruke morate:

- Pravilno konfigurisati Internet pristupnu tačku. Vidite '[Podšavanja veze](#)', str. 33.
- Pravilno definisati e-mail parametre. Vidite '[E-mail podšavanja](#)', str. 94.

Opcije u prikazu Objekti:
Otvori, Ubaci, Postavi prvo sliku | Postavi prvo tekst, Ukloni i Izadi.

Sl. 5 Prikaz multimedija objekata.

- ▶ **Napomena:** Pridržavajte se uputstava koje dobijete od svog provajdera pošte i Internet provajdera.

Pisanje i slanje e-mail poruka

- 1 Odaberite *Nova poruka* → *Kreiraj*: → *E-mail*. Otvara se editor.
- 2 Pritisnite navigator da odaberete primaoca(e) iz imenika adresara ili upišite e-mail adresu primaoca u polje *Za*: Dodajte tačku i zarez (;) da razdvojite primaoce. Ako želite da kopiju svoje e-mail poruke pošaljete nekome, njegovu adresu upišite u polje *Kopija za*: Pomerite navigator nadole da pređete u naredno polje.
- 3 Napišite poruku. Ako želite da poruci dodate prilog odaberite **Opcije** → *Ubaci* → *Sliku*, *Audio klips* ili *Napomenu*. *Obrazac* dodaje u e-mail prethodno napisani tipski tekst.
- 4 Da e-mail pošaljete odaberite **Opcije** → *Pošalji* ili pritisnite .

- ▶ **Napomena:** E-mail poruke se pre slanja automatski smeštaju u *Za slanje*. U slučaju da dođe do nekih problema u slanju e-mail poruke ona se ostavlja u *Za slanje* sa statusom *Neuspelo slanje*.

Prikaz Prilozi – dodavanje i izbacivanje priloga

Da e-mail poruci dodate prilog otvorite je i odaberite **Opcije** → *Prilozi*. Otvara se prikaz Prilozi u kojem možete dodavati, pregledati i uklanjati priloge.

- Da dodate prilog odaberite **Opcije** → *Ubaci* → *Sliku*, *Audio klips* ili *Napomenu*. Otvara se lista objekata; dođite do željenog i pritisnite **OK**. će se pojaviti u navigacionoj traci kao indikacija da e-mail ima prilog.
- Da uklonite prilog dođite do njega i odaberite **Opcije** → *Ukloni*.

Opcije u editoru e-mail poruka: *Pošalji*, *Dodaj primaoca*, *Ubaci*, *Prilozi*, *Obriši*, *Detalji poruke*, *Opcije slanja*, *Izađi*.

▶ **Savet!** Ako želite da pošaljete drugu vrstu datoteka a ne slike, klipsove ili napomene, otvorite odgovarajuću aplikaciju pa odaberite opciju *Pošalji* → *Kao e-mail* ako je na raspolaganju.

Opcije u Primljeno: *Otvori, Napiši poruku, Oбриši, Detalji poruke, Premesti u folder, Markiraj/Demarkiraj i Izadi.*

Primljeno- prijem poruka

Poruke i podaci se mogu primiti putem SMS ili multimedija (MMS) servisa, preko IC i Bluetooth veze. Kada ima nepročitanih poruka u Primljeno ikona se menja u .

U folderu Primljeno ikone poruka Vam govore koje je vrste poruka. Evo nekih od ikona koje se mogu videti:

za nepročitanu SMS poruku, a za nepročitanu smart poruku,

za nepročitanu multimedija poruku,

za nepročitanu WAP servisnu poruku,

za podatke primljene preko IC veze,

za podatke primljene preko Bluetooth veze i

za poruku nepoznate vrste.

Pregled poruka u Primljeno

- Da otvorite neku poruku dođite do nje pa pritisnite navigator. Pomoću navigatora se krećite gore-dole po poruci. Pomerajte navigator levo ili desno da pređete na prethodnu ili narednu poruku u folderu.

Opcije u različitim pregledima poruka

Raspoložive opcije zavise od vrste poruke koju ste otvorili za pregled:

- *Sačuvaj vinjetu* - memoriše vinjetu u *Slike* → *Graf. poruke*.
- *Odgovori* - kopira adresu pošiljaoca u polje *Za*: Odaberite *Odgovori* → *Svima* - da kopirate adresu pošiljaoca i adrese iz polja *Kopija za* u novu poruku.
- *Prosledi* - kopira sadržaj poruke u editor.
- *Pozovi* - pozovite pritiskom na .
- *Vidi sliku* - omogućava pregled i memorisanje slike.

- *Slušaj klips* - omogućava slušanje zvučnog zapisa u poruci.
- *Objekti* - prikazuje listu svih multimedija objekata multimedija poruke.
- *Prilozi* - prikazuje listu datoteka koje su poslate kao e-mail prilozi.
- *Detalji poruke* - prikazuje detaljne podatke o poruci.
- *Premesti u folder / Kopiraj u folder* - omogućava premeštanje ili kopiranje poruke(a) u Moji folderi, Primijeno ili u druge foldere koje ste sami kreirali. Vidite "Premeštanje stavki u neki folder", str. 12.
- *Dodaj u Adresar* - omogućava kopiranje telefonskog broja ili e-mail adrese pošiljaoca u imenik adresara. Odaberite da li želite da kreirate novu kontakt karticu ili da podatake dodate već postojećoj.
- *Nadi* - U porukama traži telefonske brojeve, e-mail ili Internet adrese. Po završenoj pretrazi pronađeni broj možete pozvati a na adresu poslati poruku, ili podatke memorisati u Adresar ili kao WAP marker.

Pregled multimedija poruka u Primijeno

Multimedija poruke možete prepoznati po ikoni :

- Da otvorite neku multimedija poruku dođite do nje pa pritisnite navigator. Istovremeno možete videti sliku, čitati tekst i slušati zvučni zapis poruke.

U toku reprodukcije zvučnog zapisa pomerajte navigator levo ili desno da jačinu zvuka povećate odnosno smanjite. Ako želite da isključite zvuk pritisnite **Stop**.

Objekti multimedija poruka

- Da vidite koje vrste multimedija objekata sačinjavaju poruku otvorite je i odaberite **Opcije** → **Objekti**. U prikazu Objekti možete videti datoteke koje sačinjavaju multimedija poruku. Imate mogućnost da datoteku memorišete u telefon ili da je pošaljete, na primer preko IC veze drugom uređaju.

Opcije u prikazu Objekti:
*Otvori, Sačuvaj, Pošalji i
Izadi.*

 Primer: Možete otvoriti datoteku vCard formata i sačuvati kontakt podatke iz nje u Adresar.

 Savet! Ako primite vCard datoteku sa slikom u prilogu i slika će biti memorisana u Adresar.

- Da otvorite neku datoteku dođite do nje pa pritisnite navigator.
- **VAŽNO:** Objekti multimedija poruka mogu sadržati viruse i na druge načine biti štetni po vaš računar ili telefon. Ne otvarajte nijedan prilog ako nemate poverenje u pošiljaoca. Za detaljnije informacije pogledajte '[Rad sa sertifikatima](#)', str. 46.

Zvučni zapisi u multimedija poruci

Zvučni objekti u multimedija porukama su označeni sa u navigacionoj traci. Zvučni zapisi se standardno reprodukuju preko (interfonskog) zvučnika. Da zaustavite reprodukciju pritisnite **Stop**. Jačinu zvuka menjate pomeranjem navigatora ulevo ili udesno.

- Ako zvučni zapis želite da poslušate ponovo pošto su svi objekti prikazani i reprodukcija zaustavljena odaberite **Opcije** → *Slušaj klips*.

Primanje smart poruka

Vaš telefonski aparat može primiti mnogo vrsta smart poruka, SMS poruka koje sadrže podatke (zovu se i OTA poruke). Da otvorite primljenu smart poruku otvorite Primljeno, dođite do smart poruke () i pritisnite navigator.

- *Grafička poruka* - da sačuvate vinjetu u folder *Graf. poruke* u okviru **Slike** za kasniju upotrebu odaberite **Opcije** → *Sačuvaj vinjetu*.
- *Vizitkarta* - da sačuvate kontakt podatke odaberite **Opcije** → *Sačuvaj vizitkartu*.
 Napomena: Ako su uz vizitkartu priloženi sertifikati ili zvučne datoteke oni neće biti memorisani.
- *Ton zvona* - da ton zvona sačuvate u Kompozitor odaberite **Opcije** → *Sačuvaj*.
- *Logo operatora* - da sačuvate logo odaberite **Opcije** → *Sačuvaj*. Logo operatora se sada može videti u pasivnom režimu umesto identifikacije.

- *Stavka Kalendara* - da poziv sačuvate u Kalendar odaberite **Opcije** → *Sačuvaj u Kalendar*.
- *WAP poruka* - da sačuvate marker, adresu odaberite **Opcije** → *Sačuvaj u markere*. Marker se dodaje u listu markera u okviru WAP servisa.
Ako poruka sadrži i parametre WAP pristupne tačke i markere da te podatke sačuvate odaberite **Opcije** → *Sačuvaj sve*. Ili, odaberite **Opcije** → *Vidi detalje* da marker i podatke o pristupnoj tački pogledate zasebno. Ako ne želite da sačuvate sve podatke odaberite parametar ili marker, otvorite detalje pa odaberite **Opcije** → *Sačuvaj u Podešav.* ili *Sačuvaj u markere* zavisno od toga šta pregledate.
- *Obaveštenje o e-mailu* - Govori Vam koliko novih e-mail poruka imate na svom mejl serveru, u pošti. Prošireno obaveštenje može sadržati detaljnije informacije kao što su predmet, pošiljalac, prilozi i t.d.
- Pored toga, možete primati i broj SMS servisa, broj govorne pošte, podešavanja načina rada za daljinsku sinhronizaciju, parametre pristupne tačke za WAP, multimedija ili e-mail servise, parametre prijavne procedure pristupne tačke ili parametre e-maila. Da parametre sačuvate odaberite **Opcije** → *Sačuvaj u SMS pod.*, *Sačuvaj u: Go.Pošta*, *Sačuvaj u podešav.*, *Sačuvaj u Podešav.* ili *Sač. u e-mail podeš.*

 Savet! Da naknadno promenite parametre primarne pristupne tačke za WAP ili multimedija poruke idite u **WAP servisi** → **Opcije** → *Podešavanja* → *Prim. pristupna tačka* ili u **Poruke** → **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka* → *Primarna veza*.

WAP servisne poruke

Slanje WAP servisnih poruka (poruke bez Vašeg zahteva) naručujete od provajdera WAP servisa. WAP servisne poruke su obaveštenja o, na primer glavnim vestima, naslovima i mogu sadržati tekstualnu poruku ili adresu WAP servisa. Za informacije o raspoloživosti i pretplati obratite se svom provajderu WAP servisa.

Provajderi mogu ažurirati postojeću WAP servisnu poruku kadgod se primi nova WAP servisna poruka. Poruke se mogu ažurirati čak i ako ste ih iz foldera *Primljeno* premestili u neki drugi. Kada servisne poruke isteknu one se automatski brišu.

Pregled WAP servisnih poruka u *Primljeno*

- 1 U *Primljeno* dođite do WAP servisne poruke () i pritisnite navigator.

Opcije u pregledu WAP servisne poruke: *Preuzmi poruku*, *Premesti u folder*, *Detalji poruke* i *Izadi*.

Opcije u Moji folderi:
*Otvori, Nova poruka, Obriši,
 Detalji poruke, Premesti u
 folder, Novi folder,
 Preimenuj i Izadi.*

- 2 Da preuzmete u telefon ili da pogledate servis pritisnite **Preuzmi poruku**. Prikazuje se obaveštenje *Poruka se preuzima*. Ako je potrebno, telefon započinje uspostavljanje veze za prenos podataka.
- 3 Pritisnite **Nazad** da se vratite u Primljeno.

Pregled WAP servisnih poruka u WAP pretraživaču

U toku pretraživanja odaberite **Opcije** → *Čitaj servisne por.* da preuzmete i pogledate nove WAP servisne poruke.

Moji folderi

U Moji folderi možete preuređivati svoje poruke po folderima, kreirati nove foldere, kao i preimenovati i obrisati postojeće. Odaberite **Opcije** → *Premesti u folder, Novi folder* ili *Preimenuj folder*. Za detaljnije informacije vidite "Premeštanje stavki u neki folder", str. [12](#).

Folder Obrasci

- Tekstualne obrasce možete koristiti da izbegnete ponovno pisanje poruka koje često šaljete. Da kreirate novi obrazac odaberite **Opcije** → *Novi obrazac*.

Poštansko sanduče

Kada otvorite ovaj folder možete se povezati na udaljeno poštansko sanduče (e-mail server)

- da preuzmete nova zaglavlja ili same poruke, ili
- da pogledate prethodno preuzeta e-mail zaglavlja ili poruke (oflajn), bez veze sa serverom.

Ako pritisnete [Nova poruka](#) → [Kreiraj](#): → [E-mail](#) ili [Pošt. sanduče](#) u glavnom prikazu Poruke a niste podesili svoj e-mail nalog zahtevaće se da to učinite. Vidite '[Podešavanja neophodna za e-mail](#)', str. 78.

Kada kreirate novo poštansko sanduče, ime koje date sandučetu automatski zamenjuje ime **Pošt. sanduče** koje se vidi u glavnom prikazu Poruke. Možete imati više (maksimalno šest) poštanskih sandučeta.

Otvaranje poštanskog sandučeta

Kada otvorite poštansko sanduče možete izabrati da li želite da pregledate prethodno preuzete e-mail poruke i zaglavlja "oflajn" ili želite da se povežete na e-mail server.

- Kada dođe do svog poštanskog sandučeta i pritisnete navigator telefon Vas pita [Povezati se na poštu?](#) Odaberite **Da** da se povežete na svoje poštansko sanduče ili **Ne** da pogledate prethodno preuzete e-mail poruke oflajn (bez povezivanja).
- Drugi način povezivanja je da odaberete **Opcije** → [Uspostavi vezu](#).

Pregled e-mail poruka "onlajn"

Nalazite se "onlajn" kada ste stalno povezani sa udaljenim e-mail serverom, poštanskim sandučetom, putem data veze ili GPRS veze (paketska veza). Vidite i '[Indikatori veze za prenos podataka](#)', str. 9, '[GSM data veze](#)', str. 34 i '[Paketirani podaci \(GPRS, Bežični paketni prenos podataka\)](#)', str. 35.

 Napomena: Ako koristite POP3 protokol e-mail poruke se ne ažuriraju automatski kada ste "onlajn", na vezi. Da vidite najnovije e-mail poruke potrebno je da raskinete vezu pa da se ponovo povežete na svoje poštansko sanduče.

Ako koristite POP3 protokol veza sa poštanskim sandučetom se raskida po isteku određenog vremenskog perioda (neaktivnosti) koji definiše udaljeni e-mail server.

 Savet! Program Settings wizard koji je deo paketa PC Suite for Nokia 7650 Vam može pomoći u konfigurisanju pristupne tačke i podešavanjima (elektronske) pošte. Možete takođe i kopirati već postojeće parametre, na primer iz računara u telefon. Vidite CD-ROM isporučen u okviru paketa proizvoda.

Opcije u toku pregleda zaglavlja e-mail poruka:

Otvori, Nova poruka, Uspostavi vezu | Raskini vezu, Preuzmi, Obriši, Detalji poruke, Kopiraj, Markiraj/Demarkiraj i Izadi.

Pregled e-mail poruka "oflajn"

Kada e-mail poruke pregledate oflajn vaš telefon nije povezan sa udaljenim poštanskim sandučetom, e-mail serverom. Ovaj način rada predstavlja uštedu troškova veze. Za dodatne informacije vidite str. [34](#).

Da e-mail poruke pregledate oflajn prvo ih morate preuzeti iz udaljenog poštanskog sandučeta; vidite prethodni deo. Pošto ste preuzeli e-mail poruke u svoj telefon da raskinete data vezu odaberite **Opcije** → *Raskini vezu*.

Možete nastaviti da oflajn čitate preuzeta e-mail zaglavlja i/ili preuzete poruke. Možete pisati nove, odgovarati na preuzete kao i prosleđivati e-mail poruke. Možete zahtevati da se e-mail poruke šalju kada se prvi naredni put povežete na poštu. Kada naredni put otvorite *Pošt. sanduče* i želite da oflajn pregledate i čitate e-mail poruke odgovorite sa **Ne** na upit *Povezati se na poštu?*

Preuzimanje e-mail poruka iz pošte

- Ako se nalazite oflajn odaberite **Opcije** → *Uspostavi vezu* da započnete uspostavljanje veze sa poštanskim sandučetom.

Prikaz Poštansko sanduče je sličan folderu Primijeno u okviru Poruke. Po listi se krećete gore-dole pomerajući navigator. Naredne ikone se koriste da prikažu status e-mail poruke:

 - novo e-mail zaglavlje (u oba režima, i oflajn i tonlajn), sadržaj poruke nije preuzet u telefon (strelica ka spolja).

 - nova e-mail poruka, sadržaj je preuzet iz poštanskog sandučeta (strelica ka unutra).

 - e-mail poruke koje su pročitane.

 - zaglavlja e-mail koje su pročitane a sadržaj poruka obrisan u telefonu.

- 1 U toku otvorene veze sa poštanskim sandučetom odaberite **Opcije** → *Preuzmi* →
  - *Nove* - da preuzmete sve nove e-mail poruke u svoj telefon.

Opcije u toku pregleda e-mail poruke: *Odgovori, Prosledji, Obriši, Prilozi, Detalji poruke, Premesti u folder, Dodaj u Adresar, Nađi i Izadi.*

- **Izabrane** – da preuzmete samo one koje ste prethodno markirali. Poruke pojedinačno birate pomoću komande **Markiraj/Demarkiraj** → **Markiraj** / **Demarkiraj**. O tome kako se vrši izbor više stavki odjednom pogledajte str. [12](#).
  - **Sve** – da preuzmete sve poruke iz poštanskog sandučeta.
Da obustavite preuzimanje pritisnite **Obustavi**.
- 2 Pošto preuzmete e-mail poruke možete nastaviti njihov pregled onlajn, uživo. Odaberite **Opcije** → **Raskini vezu** da vezu prekinete i poruke pregledate oflajn.

Kopiranje e-mail poruka u drugi folder

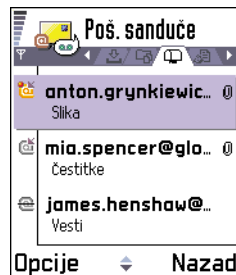
Ako želite da neku e-mail poruku kopirate iz poštanskog sandučeta u neki folder u okviru Moji folderi odaberite **Opcije** → **Kopiraj**. Odaberite folder iz liste pa pritisnite **OK**.

Otvaranje e-mail poruka

- U toku pregleda e-mail poruka, bilo onlajn ili oflajn, dođite do e-mail poruke koju želite i pritisnite navigator da je otvorite. Ako poruka nije preuzeta (strelica u ikonici usmerena ka spolja) a vi ste oflajn i odaberete **Otvori** postaviće Vam se upit da li želite da tu poruku preuzmete iz poštanskog sandučeta. Imajte na umu da data veza ostaje otvorena po završenom preuzimanju e-maila. Odaberite **Opcije** → **Raskini vezu** da data vezu raskinete.

Raskidanje veze sa poštanskim sandučetom

Kada ste onlajn odaberite **Opcije** → **Raskini vezu** da prekinete data ili GPRS vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom (serverom). Vidite i '[Indikatori veze za prenos podataka](#)', str. [9](#).

Sl. 6 Pregled e-mail poruka.

Opcije u prikazu Prilozi:
[Otvori](#), [Preuzmi](#), [Sačuvaj](#),
[Pošalji](#), [Obriši](#) i [Izadi](#).

 Savet! Da biste prištedeli memoriju priloge možete ukloniti iz e-mail poruke i ostaviti ih na e-mail serveru. Odaberite **Opcije** → [Obriši](#) u prikazu Prilozi.

 Savet! Grafički formati koji su podržani dati su na str. [64](#). Da vidite listu drugih formata datoteka koje podržava Nokia 7650 pogledajte informacije o proizvodu na adresi www.nokia.com.

Pregled e-mail priloga

- Otvorite poruku koja ima ikonicu priloga i odaberite **Opcije** → [Prilozi](#) da otvorite prikaz Prilozi. U prikazu Prilozi možete preuzimati, otvarati i memorisati priloge. Takođe možete i slati priloge putem IC ili Bluetooth veze.
- **VAŽNO:** Prilozi e-mail poruka mogu sadržati viruse i na druge načine biti štetni po vaš računara ili telefon. Ne otvarajte nijedan prilog ako nemate poverenje u pošiljaoca. Za detaljnije informacije pogledajte '[Rad sa sertifikatima](#)', str. [46](#).

Preuzimanje priloga u telefon

- Ako je ikonica priloga prigušena to znači da on nije preuzet u telefon. Da preuzmete prilog dođite do njega i odaberite **Opcije** → [Preuzmi](#).
  - **Napomena:** Ako vaša pošta koristi IMAP4 protokol imate mogućnost izbora da preuzmete samo zaglavljia e-mail poruka, samo poruke ili priloge i priloge. Kod POP3 protokola opcije su samo zaglavljia ili poruke i prilozii. Za dalje informacije pogledajte str. [94](#).

Otvaranje priloga

- 1 U prikazu Prilozi dođite do željenog priloga i pritisnite navigator da ga otvorite.
  - Ako ste onlajn prilog se preuzima direktno sa servera i otvara u odgovarajućoj aplikaciji, programu.
  - Ako ste oflajn telefon pita da li želite da prilog preuzmete u telefon. Ako odgovorite [Da](#) započinje se uspostavljanje veze sa poštanskim sandučetom.
- 2 Pritisnite **Nazad** da se vratite u pregled e-mail poruke.

Odvojeno čuvanje priloga

Da neki prilog sačuvate odaberite **Opcije** → [Sačuvaj](#) u prikazu Prilozi. Prilog se čuva u odgovarajućoj aplikaciji. Na primer, zvučni zapisi se čuvaju u Diktafon a tekstualne datoteke u Beležnica.

Brisanje e-mail poruka

- Obrišete e-mail u telefonu a da ga ostavite u udaljenom poštanskom sandučetu. Odaberite **Opcije** → **Obriši** → **Samo telefon** ili
  - ▶ **Napomena:** Telefon prikazuje zaglavlja e-mail poruka u poštanskom sandučetu. Pa tako, i ako obrišete sadržaj poruke u telefonu, zaglavlje e-mail poruke se zadržava sve dok se e-mail ne obriše u udaljenom poštanskom sandučetu (na serveru) i novom vezom se u telefonu ne ažurira prikaz poštanskog sandučeta.
- Obrišete e-mail i u telefonu i u udaljenom poštanskom sandučetu. Odaberite **Opcije** → **Obriši** → **Telefon i server**.
  - ▶ **Napomena:** Ako ste oflajn e-mail se prvo briše u telefonu. U toku naredne veze sa udaljenim poštanskim sandučetom biće automatski obrisani i na serveru. Ako koristite POP3 protokol poruke markirane za brisanje se brišu tek pošto raskinete vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Povraćaj obrisanih e-mail poruka kada ste "oflajn"

Da poništite brisanje e-mail poruke i iz telefona i sa servera dođite do poruke koja je markirana za brisanje u toku naredne veze (☺) i odaberite **Opcije** → **Povrati obrisano**.

Za slanje

Za slanje je privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

Status poruka u Za slanje

- **Šalje se** - Uspostavlja se veza i poruka se šalje.
- **Čeka / U redu za slanje** - Na primer, ako postoje dve slične vrste poruka u Za slanje jedna od njih je "na čekanju" dok se prva ne pošalje.
- **Ponoviti slanje u %U** (vreme) - Slanje nije uspelo. Telefon će ponoviti slanje posle isteka definisanog vremenskog perioda. Pritisnite **Pošalji** ako želite da ponovite pokušaj odmah.

▶ **Primer:** Poruke se stavljaju u Za slanje, na primer kada se telefon nalazi izvan zone pokrivanja mreže. Možete takođe programirati e-mail poruke da se šalju kada se prvi naredni put povežete na poštu.

- *Odloženo* - Imate mogućnost da ostavite poruke da čekaju u Za slanje. Dodite do poruke koja se šalje i pritisnite **Opcije** → *Odloži slanje*.
- *Neuspelo slanje* - Dostignut je broj maksimalnih pokušaja slanja. Slanje neuspelo. Ako ste pokušavali da pošaljete SMS poruku otvorite je i proverite da li su parametri slanja ispravni.

Pregled poruka na SIM kartici

Da biste mogli da pregledate SIM poruke morate ih iskopirati u neki folder u telefonu.

- 1 U glavnom prikazu Poruke odaberite **Opcije** → *SIM poruke*.
- 2 Odaberite **Opcije** → *Markiraj/Demarkiraj* → *Markiraj* ili *Markiraj sve* da poruke markirate.
- 3 Izaberite **Opcije** → *Kopiraj*. Otvara se lista foldera.
- 4 Odaberite folder i pritisnite **OK**. Pređite u taj folder da poruke pregledate.

Info servis (usluga mreže)

Od svog provajdera možete da primite poruke o raznim temama kao što su vremenski uslovi ili stanje u saobraćaju. Za podatke o raspoloživim temama kao i odgovarajućim brojevima tema obratite se svom provajderu. U glavnom prikazu možete videti:

- status teme: 📧 - nove na koje ste pretplaćeni i 📧 - nove na koje niste pretplaćeni.
- broj teme, naziv teme i da li je markirana (📌) za praćenje. Bićete obavешteni kada pristigne poruka koja pripada markiranoj temi.

▶ **Napomena:** Uspostavljena GPRS veza onemogućava prijem info poruka. Obratite se svom operatoru za ispravne GPRS parametre. Za dodatne informacije o GPRS podešavanjima vidite deo '[Paketirani podaci \(GPRS, Bežični paketni prenos podataka\)](#)', str. 35.

➡ U glavnom prikazu Poruke odaberite **Opcije** → *Info servis*.

Opcije u Info servis:
Otvori, Pretplati se / Poništi pretplatu, Označi kao "vruće" / Poništi "vruće", Tema, Podešavanja i Izadi.

Editor servisnih zahteva

Svom provajderu možete poslati servisni zahtev (poznat i kao USSD instrukcija) kao što je zahtev za aktiviranje usluga mreže. Za detaljnije informacije obratite se svom provajderu. Da pošaljete zahtev:

- u pasivnom režimu ili u toku aktivne veze ukucajte cifru ili broj instrukcije pa pritisnite **Pošalji** ili
- ako je potrebno da unesete i slova i brojeve odaberite **Poruke** → **Opcije** → *Servisni zahtev*.

↩ U glavnom prikazu Poruke odaberite **Opcije** → *Servisni zahtev*.

Podešavanja Poruka

Podešavanja Poruka su razvrstana u grupe prema različitim vrstama poruka. Dodite do podešavanja koje želite da izmenite i pritisnite navigator.

Podešavanja SMS poruka

Idite u **Poruke** i odaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *SMS poruka* da otvorite narednu listu parametara:

- *Centri za poruke* - Sadrži listu svih SMS centara koji su definisati. Vidite '[Dodavanje novog centra za poruke](#)', str. 92.
- *Akt. centar za por.* (Aktivni centar za poruke) - Definiše koji se centar za razmenu poruka koristi za slanje SMS i smart poruka kao što su grafičke poruke.
- *Prijem izveštaja* (izveštaji o dostavi) - Kada je ova usluga mreže postavljena na *Da* status pošlate poruke (*Na čekanju, Neuspela, Dostavljeno*) se prikazuje u Dnevniku. Vidite str. 20.
- *Trajnost poruke* - Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke poruka se briše u centru za razmenu poruka. Imajte na umu da ovu opciju mreža mora da podržava. *Maksimalno vr.* je maksimalno vreme koje mreža dopušta.
- *Poruka poslata kao* - Opcije su *Tekst, Fax, Pejdžing* i *E-mail*. Za dodatne informacije obratite se svom operatoru mreže.

Opcije u toku izmena podešavanja centra za razmenu poruka *Novi centar za por., Izmeni, Obriši* i *Izađi*.

▶ **Napomena:** Ovu opciju promenite samo ako ste sigurni da vaš centar za poruke može vršiti konverzije SMS poruka u te druge formate.

- **Preferentna veza** - Kratke poruke možete slati preko standardne GSM mreže ili preko GPRS ako to mreža podržava. Vidite '[Paketirani podaci \(GPRS, Bežični paketni prenos podataka\)](#)', str. 35.
- **Odg. kroz isti centar** (usluga mreže) - Kada postavite ovu opciju na **Da** kada primalac odgovara na vašu poruku ta povratna poruka se šalje koristeći isti centar za razmenu poruka. Imajte na umu da ovo možda ne funkcioniše među svi operatorima.

Dodavanje novog centra za poruke

- 1 Otvorite **Centri za poruke** i odaberite **Opcije** → **Novi centar za por.**
  - 2 Pritisnite navigator, upišite ime za centar pa pritisnite **OK**.
  - 3 Pomerite navigator nadole, pritisnite ga pa unesite broj servisnog centra (**Obavezno**). Pritisnite **OK**. Da biste mogli slati kratke i grafičke poruke potreban Vam je broj centra za razmenu poruka. Ovaj broj dobijate od svog provajdera.
- Da upotrebite ova nova podešavanja vratite se u prikaz podešavanja. Dodite do **Akt. centar za por.**, pritisnite navigator i odaberite novi servisni centar.

Podešavanja multimedija poruka

Iдите u **Poruke** i odaberite **Opcije** → **Podešavanja** → **Multimedija poruka** da otvorite narednu listu parametara:

- **Primarna veza (Obavezno)** - Odaberite koja će pristupna tačka biti korišćena kao primarna, preferentna veza za multimedija servisni centar. Vidite '[Podešavanja neophodna za razmenu multimedija poruka](#)', str. 76.

▶ **Napomena:** Ako podešavanja multimedija poruka primite i sačuvate kao smart poruku tako primljena podešavanja se automatski koriste za Primarnu vezu. Vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82.

- **Sekundarna veza** - Odaberite koja će se pristupna tačka koristiti kao sekundarna veza za multimedija servisni centar.

- ▶ **Napomena:** I *Primarna veza* i *Sekundarna veza* moraju imati istu *Početna strana* koja vodi na isti multimedija servisni centar. Samo su različite data veze.
- ▶ **Primer:** Ako vaša primarna veza koristi GPRS paketnu vezu za sekundarnu vezu možete koristiti brzu GSM data (HSD) ili standardnu data vezu. Na ovaj način možete slati i primati multimedija poruke čak i kada niste u komunikacionoj mreži koja podržava prenos paketiranih podataka (GPRS). Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka obratite se svom operatoru mreže ili provajderu. Vidite i '[Opšte informacije o vezama za prenos podataka i pristupnim tačkama](#)', str. 33.

- *Prijem multimedija* - Odaberite:
  - Samo u matičnoj* - ako želite da multimedija poruke primete samo kada ste u matičnoj mreži. Kada se nalazite izvan svoje matične mreže prijem multimedija poruka je isključen.

Stalno - ako želite da multimedija poruke stalno primete.

Isključeno - ako uopšte ne želite da primete multimedija poruke ili reklame.

▶ **VAŽNO:**

- Kada ste izvan svoje matične mreže slanje i prijem multimedija poruka može biti skuplji.
- Ako je odabrano *Samo u matičnoj* ili *Stalno* telefon može i bez vašeg znanja da aktivira data ili GPRS vezu.
- *Po prijemu poruke* - Odaberite:
  - Preuzmi odmah* - ako želite da telefon odmah preuzima multimedija poruke. Ako postoje poruke sa statusom Odloženo i one će biti preuzete.
  - Preuzmi kasnije* - ako želite da multimedija centar sačuva poruke da ih preuzmete naknadno. Da naknadno preuzmete poruku postavite *Po prijemu poruke* na *Preuzmi odmah*.
  - Odbaci poruku* - ako želite da multimedija poruke odbijete. Multimedija servisni centar će poruke obrisati.

- *Dopusti anonimne po.* – Odaberite *Ne* ako želite da odbijete poruke od anonimnih pošiljalaca.
- *Prijem reklama* – Odredite da li želite ili ne da primete multimedija reklame.
- *Prijem izveštaja* – Podesite na *Da* ako želite da se status slanja poruke (*Na čekanju*, *Neuspelo*, *Dostavljeno*) prikazuje u Dnevniku. Vidite str. [23](#).
 Napomena: Prijem izveštaja o dostavi multimedija poruka poslatih na e-mail adresu nije moguć.
- *Bez slanja izveštaja* – Odaberite *Da* ako ne želite da vaš aparat šalje izveštaje o slanju primljenih multimedija poruka.
- *Trajnost poruke* – Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke poruka se briše u centru za razmenu multimedija poruka. Imajte na umu da ovu opciju mreža mora da podržava. *Maksimalno vr.* je maksimalno vreme koje mreža dopušta.
- *Veličina slike* – Definišite veličinu slike u multimedija poruci. Raspoložive opcije su: *Mala* (maks. 160x120 piksela) i *Velika* (maks. 640x480 piksela).
- *Zvučnik* – Odaberite *Interfon. zvučnik* ili *Normalno* da se zvuk iz multimedija poruka reprodukuje preko interfonskog zvučnika odnosno preko zvučnice. Za detaljnije informacije pogledajte '[Interfonski zvučnik](#)', str. [13](#).

E-mail podešavanja

Idite u **Poruke** i odaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *E-mail*.

Otvorite *Aktivno poštansko s.* da odaberete koje poštansko sandučće želite da koristite.

Podešavanja Poštanskog sandučćeta (pošte)

Odaberite *Poštanska sandučćad* da otvorite listu definisanih poštanskih sandučćadi (servera). Ako nije definisano nijedno poštansko sandučće tražiće se da to učinite. Prikazuje se naredna lista parametara:

- *Ime poš. sandučćeta* – Dajte deskriptivi naziv poštanskog sandučćeta.

- **Aktivna prist. tačka (Obavezno)** – IAP, Internet pristupna tačka za dato poštansko sanduče. Odaberite Internet pristupnu tačku iz liste. Za više informacija kako kreirati IAP vidite i '[Podešavanja veze](#)', str. 33.
- **Moja e-mail adresa (Obavezno)** – Upišite e-mail adresu koju Vam je dao provajder. Adresa mora da sadrži @ karakter. Odgovori na vaše poruke se šalju na tu adresu.
- **Server za slanje pošt:** (**Obavezno**) – Upišite IP adresu ili ime matičnog računara koji služi ta slanje vaše pošte.
- **Pošalji poruku** – Definiše način slanja e-mail poruke sa vašeg telefona. **Odmah** – Veza na poštansko sanduče se uspostavlja odmah pošto odaberete **Pošalji**. **U toku sled. veze** – E-mail se šalje kada se naredni put povežete na poštansko sanduče (server).
- **Pošalji i sebi** – Odaberite **Da** da kopiju e-maila sačuvate u poštanskom sandučetu i na adresi koja je definisana u **Moja e-mail adresa**.
- **Sa potpisom** – Odaberite **Da** ako želite da priključite potpis svojoj e-mail poruci i da počnete pisanje ili izmenu teksta potpisa.
- **Korisničko ime:** – Upišite svoje korisničko ime koje ste dobili od provajdera.
- **Lozinka:** – Upišite svoju lozinku. Ako ovo polje ostavite prazno od Vas će se zahtevati lozinka kada pokušate da se povežete na svoje poštansko sanduče.
- **Server za prijem pošt:** (**Obavezno**) – IP adresa ili ime matičnog računara koji služi za prijem vaše pošte.
- **Tip pošte:** – Definiše e-mail protokol koji zahteva provajder vaše elektronske pošte. Opcije su **POP3** ili **IMAP4**.

 Napomena: Ovaj se parametar bira samo jednom i ne može se promeniti ako ste sačuvali podešavanja ili izašli iz njih.

- **Bezbednost** – Koristi se kod POP3, IMAP4 i SMTP protokola radi zaštite veze sa udaljenim poštanskim sandučetom (serverom).
- **Bezbedna prijava** – Koristi se kod POP3 protokola za kodovanje slanja lozinke na udaljeni e-mail server. Ne prikazuje se ako je odabrana IMAP4 za **Tip pošte**.
- **Preuzimanje priloga** (ne prikazuje se ako je e-mail protokol POP3) – Za preuzimanje e-mail poruka sa ili bez priloga.

Opcije u toku izmena e-mail podešavanja: **Opcije izmena, Novo pošt. sanduče, Obriši, i Izadi.**

- *Preuzmi zaglavlja* - Da ograničite broj zaglavlja e-mail poruka koji želite da preuzmete u svoj telefon. Opcije su *Sva* i *Definiše korisnik*. Koristi se samo za IMAP4 protokol.

Podešavanja WAP servisnih poruka

Kada odete u **Poruke** i odaberete **Opcije** → *Podešavanja* → *Servisna poruka* otvara se naredna lista parametara:

- *Servisne poruke* - Odaberite da li želite ili ne da primete WAP servisne poruke.
- *Potrebna verifikacija* - Ako želite da blokirate poruke od određenog provajdera odaberite ovu opciju da ažurirate listu WAP servisa i njihovih provajdera.

Podešavanja Info servisa

Proverite kod svog provajdera da li postoji Info servis, koje su teme na raspolaganju i koji su brojevi tema. Idite u **Poruke** → **Opcije** → *Podešavanja* → *Info servis. Prijem - Uključen* ili *Isključen*,

- *Jezik - Svi* omogućava prijem info poruka na svim jezicima. *Izabrani* omogućava Vam da izaberete na kom jeziku želite da primete info poruke. Ako željeni jezik nije u listi odaberite *Drugi*.
- *Otkrivanje tema* - Ako primite poruku koja ne pripada nijednoj od postojećih tema, *Otkrivanje tema* → *Uključen* Vam omogućava da automatski sačuvate broj teme. Broj teme se memoriše u listu tema i prikazuje bez imena. Odaberite *Isključen* ako ne želite da se brojevi novih tema automatski memorišu.

Podešavanja foldera Poslato

- *Sačuvaj poslate por.* - Odaberite ako želite da sačuvate kopiju svake poslate SMS, multimedija ili e-mail poruke u folder Poslato.
- *Broj sačuvanih por.* - Definišite koliko će poslatih poruka biti jednovremeno čuvano u folderu Poslato. Standardno ograničenje je 15 poruka. Kada se ono dostigne briše se najstarija poruka.

7. Načini rada

U meniju Načini rada imate mogućnost da podesite i prilagodite tonove odziva telefonskog aparata za različite događaje, sredine i grupe pozivača. Postoji pet prethodno podešenih načina rada: *Opšti*, *Bez zvona*, *Sastanak*, *Napolju* i *Pejdžer* koje možete podesiti po svojim potrebama.

Trenutno aktivan način rada vidite u vrhu displeja u pasivnom režimu. Ako je aktivan način rada Opšti prikazuje se samo datum.

Tonski odzivi mogu biti podrazumevani tonovi, melodije kreirane u Kompozitoru, tonovi primljeni u porukama ili prenešeni u telefon putem IC, Bluetooth ili kablovske veze sa PC računara i memorisani u njemu.

Promena načina rada

- 1 Idite u **Meni** → **Nač. rada**. Otvara se lista načina rada. Vidite sl. 1, str. 97.
- 2 U listi načina rada dođite do nekog od načina i odaberite **Opcije** → **Aktiviraj**.

Prilagođavanje načina rada

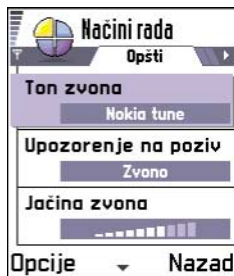
- 1 Da neki način rada izmenite dođite do njega u listi načina rada i odaberite **Opcije** → **Personalizuj**. Otvara se lista parametara načina rada.
- 2 Dođite do parametra koji želite da promenite i pritisnite navigator da otvorite moguće opcije:
  - **Ton zvona** - Da postavite ton zvona za govorne pozive; odaberite ga iz liste. Dok se krećete po listi možete zastati da ton zvona poslušate pre nego što ga izaberete. Da prekinete slušanje pritisnite bilo koji taster.

↔ Idite u **Meni** → **Nač. rada**.

▶ **Prečica:** Da promenite način rada u pasivnom režimu pritisnite **(1)**. Dođite do željenog načina rada i pritisnite **OK**.

Sl. 1 Lista načina rada.

Sl. 2 Podešavanja načina rada

▶ **Napomena:** Tonove zvona možete menjati na dva mesta: Načini rada i Adresar. Vidite ['Dodavanje tona zvona za kontakt karticu ili grupu'](#), str. 55.

- *Upozorenje na poziv* - Kada je odabrano *Rastući* jačina zvona počinje od najtišeg i pojačava se sve do nivoa koji je postavljen za jačinu zvuka.
- *Jačina zvona* - Za podešavanje jačine zvona i zvučnih signala poruke.
- *Zvučni signal poruke* - Za podešavanje zvučnog signala poruke.
- *Upozor. vibracijom* - Za podešavanje aparata da se oglašava vibriranjem na dolazni govorni poziv i poruke.
- *Tonovi tastature* - Za podešavanje jačine tonova tastature.
- *Tonovi upozorenja* - Aparat se oglašava zvučnim upozorenjem, recimo kada se baterija prazni.
- *Upozorenje na* - Za podešavanje aparata da zvonu samo na pozive sa telefonskih brojeva koji pripadaju odabranoj grupi pozivača. Telefonski pozivi osoba van odabrane grupe biće bez zvona. Opcije su *Sve pozive* / (liste kontakt grupa ako ste ih napravili). Vidite ['Kreiranje kontakt grupa'](#), str. 56.
- *Ime načina rada* - Način rada možete preimenovati i dati mu koje god ime želite. Način rada Opšti se ne može preimenovati.

8. Omiljeno

▶ **Napomena:** Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Omiljeno možete koristiti za smeštanje prečica, putanja do omiljenih fotografija, napomena, audio datoteka Diktafona, WAP markera i memorisanih WAP strana.

Podrazumevane prečice: - otvara editor Beležnica, - otvara Kalendar sa izabranim trenutnim datumom, - otvara Primitljeno aplikacije Poruke. Vidite sl. 1, str. 99.

Dodavanje prečica

Prečice se mogu dodati samo iz same aplikacije. Ovu mogućnost nemaju sve aplikacije.

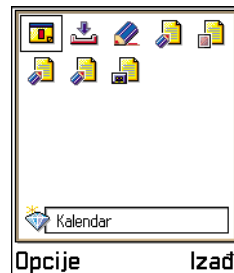
- 1 Otvorite aplikaciju i dođite do stavke koju želite da dodate u Omiljeno kao prečicu.
- 2 Izaberite **Opcije** → *Dodaj u Omiljeno* i pritisnite **OK**.

▶ **Napomena:** Prečica u Omiljeno se automatski ažurira ako stavku na koju ona upućuje preместite, na primer iz jednog foldera u drugi.

U Omiljeno:

- **Da otvorite neku prečicu** dođite do ikonice pa pritisnite navigator. Datoteka se otvara u odgovarajućoj aplikaciji.
- **Da obrišete prečicu** dođite do prečice koju želite da uklonite i odaberite **Opcije** → *Obrisi prečicu*. Uklanjanje prečice ne utiče na samu datoteku do koje prečica vodi.
- **Da promenite naslov prečice** odaberite **Opcije** → *Izmeni ime prečice*. Napišite novo ime. Ova izmena utiče samo na prečicu a ne na datoteku niti stavku do koje ona vodi.

↩ Idite u **Meni** → **Omiljeno**.

Sl. 1 Glavni prikaz Omiljeno.

Opcije u glavnom prikazu Omiljeno: *Otvori, Izmeni ime prečice, Obrisi prečicu, Premesti, Redni prikaz / Mrežasti prikaz i Izadi*.

9. Kalendar i Obaveze

➔ Idite u **Meni** → **Kalendar**.

Opcije pri izmenama stavke kalendara: *Oбриш*, *Пошљи* i *Izadi*.

▶ **Napomena:** Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

U Kalendaru možete voditi evidenciju svojih zakazanih obaveza, sastanaka, rođendana, godišnjica i drugih događaja. Možete podesiti i alarm, zvučno upozorenje, da Vas podseti na predstojeći događaj.

Formiranje stavki kalendara

1 Izaberite **Opcije** → *Nova stavka*.

- *Sastanak* da Vas podseti na sastanak zakazan za određeni datum i vreme.
- *Podsetnik* za unos opšte stavke za neki dan.
- *Godišnjica* da Vas podseti na rođendane i važne datume. Stavke tipa godišnjica se ponavljaju svake godine.

2 Popunite polja; vidite deo '*Polja stavke kalendara*', str. 101. Vidite sl. 1, str. 100. Po poljima se krećete pomoću navigatora. Za prelazak sa velikih na mala slova i obratno pritisnite **#**.

3 Da stavku memorišete pritisnite **Urađeno**.

Sastanak	
Predmet	Zubar
Mesto	
Vreme početka	08.00
Opcije	Urađeno

Sl. 1 Izmene stavke kalendara.

Izmene stavki kalendara

- 1 U Dnevnom pregledu dođite do željene stavke i pritisnite navigator da je otvorite.
- 2 Izmenite polja stavke i pritisnite **Urađeno**.

- Ako vršite izmene stavke sa ponavljanjem izaberite i kako će se izmene primenjivati: *Kompletno* - sva ponavljanja stavke se menjaju / *Samo ovo* - menja se samo trenutna stavka.

Brisanje stavki kalendara

- U Dnevnom pregledu dođite do stavke koju želite da obrišete i odaberite **Opcije** → *Obrisi* ili pritisnite . Pritisnite **OK** da to potvrdite.
- Ako brišete stavku sa ponavljanjem izaberite i kako će se izmena primenjivati: *Kompletno* - sva ponavljanja stavke se brišu / *Samo ovo* - briše se samo trenutna stavka.

 Primer: Čas koji imate svake nedelje je otkazan. Podesili ste kalendar da Vas upozorava svake nedelje. Odaberite *Samo ovo* i kalendar će Vas podsetiti naredne nedelje.

Polja stavke kalendara

- *Predmet / Povod* - Upišite opis događaja.
- *Mesto* - mesto sastanka, nije obavezno.
- *Vreme početka, Vreme završetka, Datum početka* i *Datum završetka*.
- *Alarm* - Pritisnite navigator da otvorite polja za *Vreme alarma* i *Datum alarma*.
- *Ponavljanje* - Pritisnite navigator da izabrano promenite u stavku sa ponavljanjem. U Dnevnom pregledu pojavljuje se sa ikonicom .

 Primer: Opcija sa ponavljanjem je praktična za događaje koji se ponavljaju, čas svake nedelje, sastanak svake druge nedelje ili svakodnevnih stvari koje treba zapamtiti.

- *Ponavlja se do* - Za stavku sa ponavljanjem možete odrediti datum prestanka ponavljanja, n. pr., datum završetka kursa koji imate nedeljno. Ova opcija se pojavljuje jedino ako ste odabrali da se događaj ponavlja.
- *Usaglašavanje* - Ako odaberete *Privatno* po izvršenom usaglašavanju stavku ćete moći videti samo Vi a ne ostali koji imaju onlajn, direktan pristup za pregled kalendara. Ovo je korisno kada, recimo usaglašavate svoj kalendar sa kalendarom u kompatibilnom računaru na poslu. Ako odaberete *Javno* stavka kalendara se prikazuje svima koji imaju

Savet! Ako pritisnete u pregledima Mesečni, Sedmični i Dnevni automatski se markira tadašnji datum.

Ikonice stavki kalendara u dnevnom i sedmičnom pregledu:

- - *Sastanak,*
- - *Podsetnik i*
- - *Godišnjica.*

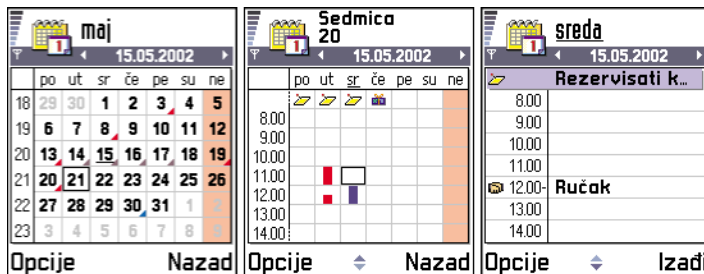
pristup pregledu kalendara. Ako odaberete *Isključeno* stavka se neće kopirati u računar kada vršite usaglašavanje kalendara.

Pregledi kalendara

Mesečni pregled

U mesečnom pregledu jedan red odgovara jednoj sedmici. Aktualni datum je podvučen. Datumi za koje postoje stavke kalendara markirani su malim trouglom u donjem desnom uglu. Oko trenutno odabranog datuma pojavljuje se okvir. Vidite sl. 2, str. 102.

- Da otvorite dnevni pregled dođite do željenog datuma i pritisnite navigator.
- Da pređete na određeni datum odaberite **Opcije** → *Idi na datum*. Napišite datum i pritisnite **OK**.

Sl. 2 Mesečni, sedmični i dnevni pregledi u kalendaru.

Sedmični pregled

U sedmičnom pregledu stavke kalendara za odabranu sedmicu prikazuju se u sedam dnevnih kućica. Aktuelni dan je podvučen. Podsetnice i godišnjice su postavljene pre 8 časova. Sastanci su obeleženi trakama u boji prema vremenima početka i završetka. Vidite sl. 2, str. 102.

- Da vidite ili izmenite neku stavku dođite do ćelije koja sadrži stavku i pritisnite navigator da otvorite dnevni pregled, zatim dođite do stavke i pritisnite navigator da je otvorite.

Dnevni pregled

U dnevnom pregledu možete videti stavke kalendara za odabrani dan. Stavke su grupisane po vremenima početka. Podsetnice i godišnjice su postavljene pre 8 časova. Vidite sl. 2, str. 102.

- Da otvorite neku stavku za unos izmena dođite do nje i pritisnite navigator.
- Pomerite navigator udesno da pređete u naredni dan, odnosno ulevo da pređete u prethodni.

Podešavanja pregleda kalendara

Izaberite **Opcije** → *Podešavanja* i odaberite:

- *Primarni pregled* - Da odaberete vrstu pregleda koji će se prvi otvarati kada otvorite kalendar.
- *Sedmica počinje u:* - Da promenite dan kojim počinje sedmica.
- *Format sed. pregleda* - Da promenite naslov sedmičnog pregleda; redni broj sedmice ili datumski raspon.

Postavljanje alarma kalendara

- 1 Kreirajte novu stavku sastanak ili godišnjica, ili otvorite neku postojeću.
- 2 Dođite do *Alarm* i pritisnite navigator da otvorite polja za *Vreme alarma* i *Datum alarma*.
- 3 Postavite vreme i datum alarma, upozorenja.

Ikonice usaglašavanja u mesečnom pregledu:

- - *Privatno*,
- - *Javno*,
- - *Isključeno* i
- - za dan postoji više od jedne stavke.

Opcije u raznim pregledima kalendara:
Otvori, Nova stavka, Sedmični pregled / Mesečni pregled, Obriši, Idi na datum, Pošalji, Podešavanja i Izađi.

 Prečica: Da unesete stavku kalendara pritisnite bilo koji taster (-) u bilo kom pregledu kalendara. Otvara se stavka sastanak i ono što unosite se upisuje u polje *Predmet*.

- 4 Pritisnite **Urađeno**. Indikator alarma se prikazuje pored stavke u dnevnom pregledu.

Prekidanje alarma kalendara

- Alarm traje jedan minut. U toku alarma pritisnite **Stop** da alarm prekinete. Ako pritisnete bilo koji drugi taster alarm se samo odlaže.

Slanje stavki kalendara

- U dnevnom pregledu dođite do stavke koju želite da pošaljete i odaberite **Opcije** → *Pošalji*. Zatim odaberite način slanja; opcije su: *Kao SMS*, *Kao e-mail* (na raspolaganju samo ako su aktivni ispravni e-mail parametri), *Kao Bluetooth* ili *Kao IC*. Za dodatne informacije pogledajte poglavlje '[Poruke](#)', '[Slanje i prijem podataka preko IC](#)' str. [130](#) i '[Slanje podataka preko Bluetooth](#)', str. [126](#).

Obaveze

- Napomena:** Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

 Idite u **Meni** → **Obaveze**.

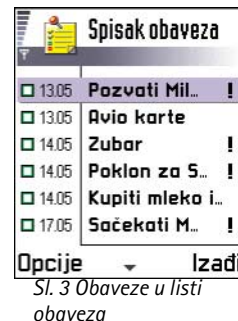

U modulu Obaveze možete održavati listu stvari koje morate uraditi. Vidite sl. 3, str. 105.

- 1 Da započnete unos podsetnice za obavezu pritisnite bilo koji taster (∞ 1 - 0 $\rightarrow$). Otvara se editor i iza slova koje ste uneli trepće kursor.
  - 2 Napišite obavezu u polju *Predmet*. Pritisnite $*+$ da unesete specijalne karaktere.
    - Da podesite datum obeveze dođite do polja *Rok* i unesite datum.
    - Da postavite prioritet obeveze dođite do polja *Prioritet* i pritisnite navigator.
  - 3 Da memorišete obavezu pritisnite **Urađeno**.
- Napomena:** Ako obrišete sve karaktere i pritisnite **Urađeno** prethodno memorisana napomena će se obrisati.
- Da otvorite neku obevezu dođite do nje pa pritisnite navigator.
  - Da obrišete obavezu dođite do nje i odaberite **Opcije** $\rightarrow$ *Obrisi* ili pritisnite C .
  - Da obavezu označite kao izvršenu dođite do nje i odaberite **Opcije** $\rightarrow$ *Označi kao završ.*
  - Da obnovite obavezu odaberite **Opcije** $\rightarrow$ *Označi kao nezavrš.*

Ikonice prioriteta: $\blacksquare$ - *Visok*, $\blacksquare$ - *Nizak* i (bez ikone) - *Normalan*.

Ikonice statusa: $\checkmark$ - zadatak obavljen, $\square$ - nije obavljen.

10. Ekstra

Napomena: Telefon mora biti uključen da bi se mogle koristiti funkcije iz foldera **Ekstra**. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

➔ Idite u **Meni** →
Ekstra → **Kalkulator**

Opcije u kalkulatoru:
Poslednji rezultat,
Memorija, Obriši ekran i
Izadi.

Savet! Pritiskajte za kretanje po računskim operacijama. Primetićete promene izbora u operacijama.

➔ Idite u **Meni** →
Ekstra → **Kompozitor**

Kalkulator

- 1 Unesite prvi broj proračuna. Pritisnite da grešku u broju obrišete.
- 2 Dodajte do računskih operacije i pritisnite navigator da je odaberete. Koristite za sabiranje, za oduzimanje, za množenje ili za deljenje.
- 3 Unesite drugi broj.
- 4 Da sprovedete operaciju dođite do i pritisnite navigator.

Napomena: Kalkulator ima ograničenu tačnost i može doći do grešaka u zaokruživanju, posebno kod dugih deljenja.

- Za decimalni zarez, pritisnite .
- Pritisnite i držite da obrišete rezultat prethodnog proračuna.
- Pomoću i pregledate prethodne proračune i krećete se po listu.
- Odaberite da broj ubacite u memoriju; označava se sa **M**. Da preuzmete broj iz memorije odaberite .
- Da preuzmete rezultat poslednjeg proračuna odaberite **Opcije** → *Poslednji rezultat*.

Kompozitor

Kompozitor Vam omogućava kreiranje sopstvenih tonova zvona. Imajte na umu da se uobičajeni ton zvona ne može menjati.

- 1 Odaberite **Opcije** → *Novi ton* da otvorite editor i počnete komponovanje.

- Pomoću tastera unosite note i pauze. Vidite tabelu. Ili, odaberite **Opcije** → *Ubaci simbol* da otvorite listu nota i pauza. Podrazumevana dužina note je 1/4.
  - Da ton čujete pritisnite navigator ili odaberite **Opcije** → *Sviraj*. Da prekinete preslušavanje pritisnite **Stop**.
  - Da podesite jačinu zvuka u toku reprodukcije pomerajte navigator udesno da pojačate, odnosno ulevo da smanjite jačinu. Ili, odaberite **Opcije** → *Jačina* pre početka reprodukcije.
  - Da podesite tempo odaberite **Opcije** → *Tempo*. Da postepeno ubrzavate ili usporavate tempo pomerajte navigator udesno odnosno ulevo. Tempo se meri u taktovima u minutu. Najbrži je 250 taktova, podrazumevani za nove melodije je 160 taktova a najsporiji je 50 taktova.
  - Da na melodiju primenite različite stilove izvođenja odaberite **Opcije** → *Stil* → *Legato* – povezano i ujednačeno ili *Stakato* – tonovi se izvode razdvojeno i odsečno.
  - Da odjednom odaberete veći broj nota i pauza pritisnite i držite $\overline{ABC}$ i istovremeno pomerajte navigator levo ili desno.
  - Da notu povišite ili snizite pola stupnja na notnoj lestvici dođite do nje i pomerite navigator dole ili gore.
  - Na primer, pritisnite i držite $\overline{ABC}$ istovremeno i $\overline{ao 1}$ za C#.
- 2 Da sačuvate, pritisnite **Nazad**.

Opcije u glavnom prikazu
Kompozitor: *Otvori, Novi ton, Obriši, Markiraj/ Demarkiraj, Preimenuj, Dupliraj i Izadi*.

Opcije u toku komponovanja: *Sviraj, Ubaci simbol, Stil, Tempo, Jačina, i Izadi*.

Taster	Nota	Taster i funkcija
$\overline{ao 1}$	c	$\overline{8tuv}$ Skraćuje u koracima dužinu odabrane note ili pauze.
$\overline{2abc}$	d	$\overline{9wxyz}$ Produžava u koracima dužinu odabrane note ili pauze.
$\overline{3 def}$	e	$\overline{0 \leftarrow}$ Unos pauze.
$\overline{ghi 4}$	f	Pritisnite $\overline{* +}$ da otvorite listu nota i pauza.

Taster	Nota	Taster i funkcija
	g	 Promena oktave; sve odabrane note i pauze se pomeraju za jednu oktavu.
	a	 Brisanje odabranih nota.
	b	Dugi pritisak tastera - produžava (dodaje se tačka) notu ili pauzu odnosno skraćuje produženu notu.

Konverzije

➡ Idite u **Meni** → **Ekstra**
→ **Konverter**.

Opcije u Konverzije:
*Izaberi jedinicu | Promeni
valutu, Vrsta konverzije,
Kursevi valuta i Izadi.*

U modulu Konverzije možete mere kao što je *Dužina* pretvarati iz jedne jedinice (*jardi*) u druge (*metara*).

▶ **Napomena:** Konverter je ograničene tačnosti i može doći do grešaka u zaokruživanju.

Konverzija mernih jedinica

- 1 Dođite do polja *Vrsta* i pritisnite navigator da otvorite listu mera. Dođite do mere koju želite da koristite i pritisnite **OK**.
- 2 Dođite do prvog polja *Jedinica* i pritisnite navigator da otvorite listu raspoloživih jedinica mere. Odaberite jedinicu **iz** koje želite da izvršite konverziju i pritisnite **OK**. Dođite do narednog polja *Jedinica* i odaberite jedinicu **u** koju želite da izvršite konverziju.
- 3 Dođite do prvog polja *Količina* (Količina) i unesite iznos koji želite da konvertujete. Drugo polje *Količina* se automatski menja i prikazuje konvertovani iznos. Pritisnite za decimalni zarez, a za +, - (za temperaturu), odnosno E (eksponent).

▶ **Napomena:** Smer konverzije se menja ako vrednost unesete u drugo polje *Količina*. Rezultat se prikazuje u prvom polju *Količina*.

Postavljanje osnovne valute i kurseva

Pre nego što budete mogli da sprovedite konverzije valuta morate odabrati osnovnu valutu (obično vaša domaća) i kurseve.

 Napomena: Kurs osnovne valute je uvek 1. Osnovna valuta određuje kurseve ostalih valuta.

- 1 Odaberite *Valute* kao vrstu mere i odaberite **Opcije** → *Kursevi valuta*. Otvara se lista valuta a trenutnu osnovnu valutu vidite na vrhu.
- 2 Da promenite osnovnu valutu dođite do neke od valuta (obično vaša domaća) i odaberite **Opcije** → *Post. za osnovnu v.*
  - **VAŽNO:** Kada promenite osnovnu valutu svi ranije postavljeni kursevi valuta prelaze u 0 i morate uneti nove.
- 3 Dodajte kurseve (vidite primer), dođite do valute i ukucajte novi kurs, tj. koliko jedinica te valute odgovara jedinici osnovne valute koju ste odabrali.
- 4 Pošto postavite sve potrebne kurseve valuta možete sprovoditi konverzije valuta; vidite '*Konverzija mernih jedinica*', str. [108](#).

Beležnica

Beležnicu možete povezati sa Omiljeno i slati napomene drugim uređajima. Tekstualne datoteke (formata .txt) koje primete možete memorisati u Beležnicu.

- Pritisnite tastere 1 - da započnete pisanje. Pritisnite da slova obrišete. Pritisnite **Urađeno** da tekst sačuvate.

 Savet! Da promenite ime neke valute idite u *Kursevi valuta* i odaberite **Opcije** → *Preimenuj valutu*.

 Primer: Ako za osnovnu valutu postavite euro, euro je 5,94573 FIM. Tako, 5,94573 ćete napisati kao kurs za finsku marku (FIM).

 Idite u **Meni** → **Ekstra** → **Beležnica**.

Sat

↩ Idite u **Meni** →
Ekstra → **Sat**.

Opcije u Satu: *Postavi alarm, Promeni alarm, Ukloni alarm, Podešavanja i Izadi.*

Promene podešavanja sata

- Da promenite vreme ili datum uđite u Sat pa odaberite **Opcije** → *Podešavanja*. Da promenite vrstu sata koji se prikazuje u pasivnom režimu, dođite u *Datum i vreme* odaberite *Vrsta sata* → *Analogni* ili *Digitalni*.

Postavljanje alarma

- 1 Da postavite novi alarm odaberite **Opcije** → *Postavi alarm*.
  - 2 Unesite vreme za alarm i pritisnite **OK**. Kada je alarm aktiviran prikazuje se indikator 📞.
- ▶ **Napomena:** Sat sa alarmom radi i kada je telefonski aparat isključen.
- Da poništite alarm idite u sat i odaberite **Opcije** → *Ukloni alarm*.

Isključivanje alarma

- Da isključite alarm, pritisnite **Stop**.
- Kad se aparat oglašava alarmom pritisnite bilo koji taster, ili pritisnite **Ponovi** da alarm prekinete na pet minuta, posle čega se alarm oglašava ponovo. Ovo možete ponavljati najviše pet puta.

Ako je u vreme podešeno za alarm aparat isključen on će se automatski uključiti i oglasiti alarmom. Ako pritisnete **Stop**, aparat Vas pita da li želite da ga aktivirate. Pritisnite **Ne** da aparat isključite, ili **Da** da pozivate ili primete pozive.

▶ **Napomena:** Ne pritiskajte **Da** ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili kada njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Diktafon

Diktafon Vam omogućava snimanje telefonskih razgovora i govornih podsetnica. Ako snimate telefonski razgovor u toku snimanja će obe strane čuti tonski signal na svakih pet sekundi.

- ▶ **Napomena:** Pridržavajte se svih lokalnih zakona koji regulišu snimanje poziva. Ne koristite ovu mogućnost protivzakonito.
- Odaberite **Opcije** → *Snimi audio klips* pa dođite do neke od funkcija i pritisnite navigator da je odaberete. Koristite: - da snimate, - da napravite pauzu, - da zaustavite, - da brzo premotate napred, - da brzo premotate nazad, ili - da slušate otvorenu zvučnu datoteku.
- ▶ **Napomena:** Diktafon se ne može koristiti dok je aktivna data ili GPRS veza.

↩ Idite u **Meni** →
Ekstra → **Diktafon**.

Opcije u Diktafonu: *Otvori, Snimi audio klips, Obriši, Preimenuj klips, Pošalji, Dodaj u Omiljeno i Izadi.*

11. Servisi (WAP)

➡ Idite u **Meni** → **Servisi** ili u pasivnom režimu pritisnite i držite

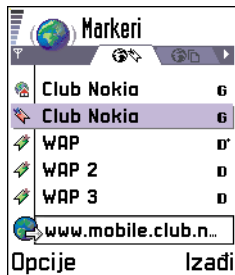

▶ **Napomena:** Vaš telefonski aparat mora biti uključen da biste mogli koristiti ovu funkciju. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Razni provajderi WAP servisa poseduju na Internetu prezentacije posebno namenjene korisnicima mobilnih telefona nudeći usluge kao što su novosti, izveštaji o vremenu, bankarske transakcije, redovi letenja, zabava i igre.

Ove stranice koriste WML jezik. Veb (WWW) stranice pisane u HTML jeziku se ne mogu pratiti sa vašeg telefonskog aparata.

▶ **Napomena:** Za raspoloživost servisa baziranih na WML jeziku, kao i za način plaćanja i cene proverite kod svog lokalnog operatora celularne mreže ili provajdera WAP servisa. Provajderi će Vam takođe dati i uputstva o korišćenju njihovih servisa.

Sl. 1 Prikaz Markeri sa poljem Iđi na u dnu.

Osnovni koraci za pristup i korišćenje WAP servisa

- Memorirajte parametre neophodne za pristup WAP servisu koji želite da koristite. Pogledajte naredno poglavlje '[Podešavanje telefonskog aparata za WAP servise](#)'. Vidite i '[Podešavanja WAP servisnih poruka](#)', str. 96.
- Uspostavite vezu sa WAP servisom. Vidite str. [114](#).
- Započnite sa pretraživanjem stranica WAP servisa. Vidite str. [115](#).
- Završite vezu sa WAP servisom. Vidite str. [116](#).

Podešavanje telefonskog aparata za WAP servise

Primanje parametara u okviru smart poruke

Parametre servisa možete primiti i u posebnoj kratkoj poruci, tzv. smart poruci, od operatora mreže ili provajdera koji nudi WAP servis. Vidite '[Primanje smart poruka](#)', str. 82. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru mreže ili provajderu, ili posetite Klub Nokia veb sajt (www.club.nokia.com).

 Savet! WAP parametri se mogu naći na Internet veb sajtu, na primer operatora mreže ili provajdera.

Ručno unošenje parametara

Pridržavajte se svih instrukcija koje dobijete od svog provajdera.

- 1 Idite u **Podešav.** → *Podešavanja veze* → *Pristupne tačke* i definišite parametre WAP pristupne tačke. Vidite '[Podešavanja veze](#)', str. 33.
- 2 Idite u **Servisi** → **Opcije** → *Dodaj marker*. Napišite ime za marker i adresu WAP strane koja je definisana za trenutnu pristupnu tačku.

Prikaz Markeri

 Glosar: Marker sadrži Internet adresu (obavezno), ime markera, WAP pristupnu tačku i, ako to servis zahteva, korisničko ime i lozinku.

 Napomena: U Vašem aparatu su možda već instalisane adrese Internet sajtova koji nisu ni u kakvoj vezi sa firmom Nokia. Nokia ne odobrava niti garantuje za ove sajtove. Ako se odlučite da im pristupite potrebno je da preduzmete svu predostrožnost u smislu bezbednosti i sadržaja kao i za bilo koji drugi sajt.

U prikazu markeri možete videti markere koji vode različitim WAP stranama. Markeri su označeni sledećim ikonicama:

 Opcije u prikazu Markeri (izabran marker ili folder):
Otvori, Preuzmi, Na prethodnu str., Pošalji, Idi na URL adresu | Nađi marker, Dodaj marker, Izmeni, Obriši, Čitaj servisne por., Raskini vezu, Premesti u folder, Novi folder, Preimenuj, Obriši keš, Detalji, Dodaj u Omiljeno, Podešavanja i Izadi.

Sl. 2 Izmene markera.

Savet! Da pristupite prikazu markeri u toku pretraživanja pritisnite i držite navigator. Da se vratite u prikaz pretraživača odaberite **Opcije** → *Na prethodnu str.*

 - Početna strana definisana za WAP pristupnu tačku. Ako za pretraživanje koristite drugu WAP pristupnu tačku prema tome se menja i početna strana.

 - Poslednja posećena strana. Kada telefon raskine vezu sa servisom adresa poslednje posećene strane ostaje u memoriji sve dok se u toku naredne veze ne poseti nova.

 - Marker koji prikazuje ime ili Internet adresu markera.

Dok se krećete po markerima adresu istaknutog markera možete videti u polju Idi na u dnu displeja. Vidite sl. 1, str. 112.

Ručno dodavanje markera

- 1 U prikazu markeri odaberite **Opcije** → *Dodaj marker*.
- 2 Započnite popunjavanje polja; vidite sl. 2 str. 114. Samo adresa mora biti definisana. Ako se ne odredi neka druga, markeru se dodeljuje primarna, podrazumevana pristupna tačka. Pritisnite da unesete specijalne karaktere kao što su /, ., : i @. Pritisnite da slova obrišete.
- 3 Izaberite **Opcije** → *Sačuvaj* da marker memorišete.

Slanje markera

- Da neki marker pošaljete dođite do njega i odaberite **Opcije** → *Pošalji* → *Kao SMS*.

Uspostavljanje veze sa WAP servisom

Pošto memorišete sve neophodne parametre veze možete pristupati WAP stranicama.

Postoje tri različita načina pristupanja WAP stranicama:

- Odaberite početnu stranu (houmpejdž) () svog provajdera,
- izaberite marker u prikazu markeri, ili
- tasterima - napišite adresu WAP servisa. Odmah se aktivira polje Idi na u dnu displeja i pisanje adrese možete nastaviti u njemu.

Pošto odaberete stranu ili napišete adresu pritisnite navigator da započnete preuzimanje strane. Vidite i '[Indikatori veze za prenos podataka](#)', str. [9](#).

Pretraživanje stranica WAP servisa

Na WAP strani nove veze, linkovi su plavi i podvučeni a već posećeni linkovi su purpurni. Slike koje služe kao linkovi imaju okvir kad ih istaknete. Vidite sl. [3](#), str. [115](#).

Tasteri i komande koje se koriste u pretraživanju

- Da prelistavate pomerajte navigator.
- Da otvorite link, pritisnite navigator.
- Da u neko polje unesete slova i brojeve pritisnite taster - . Pritisnite da unesete specijalne karaktere kao što su /, ., : @. Pritisnite da slova obrišete.
- Da u toku pretraživanja odete na prethodnu stranu pritisnite **Nazad**. Ako **Nazad** nije na raspolaganju odaberite **Opcije** → *Istorija* da vidite hronološku listu stranica koje ste posetili tokom sesije. Istorija se uvek briše kada se završi sesija pretraživanja.
- Da štiklirate kućice i izvršite izbor pritisnite navigator.
- Da otvorite sadržaj ćelije u tabeli pritisnite navigator.
- Da preuzmete najnovije sadržaje sa servera odaberite **Opcije** → *Ažuriraj*.
- Da otvorite podlistu komandi ili opcija trenutne WAP strane odaberite **Opcije** → *Servisne opcije*.
- Pritisnite i držite da napustite WAP stranicu i prekinete pretraživanje.

Pregled novih servisnih poruka u toku pretraživanja

Da u toku pretraživanja preuzmete i pogledate WAP servisne poruke:

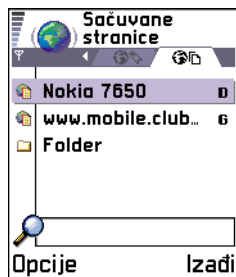
- 1 Odaberite **Opcije** → *Čitaj servisne por.* (prikazuje se samo ako ima novih poruka).
- 2 Dođite do poruke i pritisnite navigator da je preuzmete i otvorite.

Za više informacija o WAP servisnim porukama vidite '[WAP servisne poruke](#)', str. [83](#).

Opcije u toku pretraživanja: *Otvorij|Vidi sliku, Servisne opcije, Marker, Istorija, Idi na URL adresu, Čitaj servisne por., Sačuvaj kao marker, Pošalji marker, Ažuriraj, Raskini vezu, Prikaži slike, Obriši keš, Sačuvaj stranicu, Nađi, Detalji, Podešavanja, Izadi.*

Sl. 3 Strana WAP servisa.

Sl. 4 Prikaz sačuvanih stranica.

Opcije u prikazu sačuvane stranice: *Otvori, Na prethodnu str., Ažuriraj, Ukloni, Čitaj servisne por., Raskini vezu, Premesti u folder, Novi folder, Markiraj/Demarkiraj, Preimenuj, Obriši keš, Detalji, Dodaj u Omiljeno, Podešavanje i Izadi.*

Memorisanje markera

- Da marker memorišete u toku pretraživanja odaberite **Opcije** → *Sačuvaj kao marker*.
- Da memorišete marker koji ste primili kao smart poruku otvorite je u Primitljeno modula Poruke pa odaberite **Opcije** → *Sačuvaj u markere*. Vidite i '[WAP servisne poruke](#)', str. [83](#).

Memorisanje WAP stranica u memoriju telefona

WAP stranicu možete sačuvati u memoriju telefona i posle je pregledati oflajn (bez veze sa WAP servisom). Na primer, možete sačuvati neki red vožnje koji često koristite da ga ne biste uvek iznova preuzimali.

Da memorišete WAP stranicu u toku pretraživanja odaberite **Opcije** → *Sačuvaj stranicu*.

Da otvorite prikaz sačuvanih stranica pomerite navigator udesno u prikazu markeri; vidite sl. [4](#), str. [116](#). U prikazu sačuvanih stranica pritisnite navigator da otvorite stranicu sačuvanu u memoriji telefona. Ako želite da započnete povezivanje na WAP servis i stranicu preuzmete ponovo odaberite **Opcije** → *Ažuriraj*. Stranice takođe možete razvrstati po folderima.

Napomena: Pošto stranicu učitate ponovo telefon ostaje onlajn, tj. povezan.

Završetak WAP veze

- Izaberite **Opcije** → *Raskini vezu*, ili
- pritisnite i držite da prekinete pretraživanje i da se vratite u pasivni režim.

Podešavanja WAP pretraživača

Da otvorite prikaz podešavanja odaberite **Opcije** → *Podešavanje*. Otvara se lista WAP parametara:

- **Prim. pristupna tačka** - Ako želite da promenite podrazumevanu, primarnu pristupnu tačku pritisnite navigator da otvorite listu raspoloživih pristupnih tačaka. Istaknuta je trenutna primarna pristupna tačka. Za detaljnije informacije pogledajte '[Podešavanja veze](#)', str. 33.
- **Prikazuj slike** - Odaberite da li želite da u toku pretraživanja gledate i slike. Ako odaberete **Ne**, moći ćete kasnije u toku pretraživanja preuzeti slike ako izaberete **Opcije** → **Prikaži slike**.
- **Veličina slova** - *Normalna/Krupna*.
- **Kolačići** - *Primaj / Odbacuj*. Primanje i slanje kolačića možete omogućiti odnosno onemogućiti.
- **Potvrdi slanje DTMF** - *Uvek / Samo prvi put*. WAP pretraživač podržava funkcije kojima možete pristupiti u toku pretraživanja. Možete: obavljati govorne pozive dok se nalazite na WAP strani, slati DTMF stringove u toku govorne veze, memorisati u Adresar imena i telefonske brojeve sa WAP strane. Odaberite da li želite da se traži potvrda pre nego što telefon pošalje DTMF string u toku govorne veze. Vidite i "DTMF tonovi", str. 19.
- **Slaganje teksta** - Kada je *Slaganje teksta* postavljeno na *Uključeno*, tekst koji ne može stati u jedan red automatski prelazi u naredni. Kada je postavljeno *Isključeno*, tekst koji ne može stati u jedan red se odseca na kraju reda.

 Glosar: Kukis, "kolačići" su kratke informacije koje Vam šalje server sa podacima o vašoj poseti nekom WAP sajtu. Kada prihvatite kolačiće, server je u mogućnosti da procenjuje vaše korišćenje WAP sajta; šta Vas ineteresuje, šta želite da čitate i t.d.

Bezbednost WAP veze

Ako je ikonica sigurne veze prikazana u toku WAP veze, prenos podataka između telefonskog aparata i WAP mrežnog prolaza, gejtveja ili WAP servera je šifrovan i bezbedan.

 Napomena: Međutim, ikonica sigurne veze ne znači da je i prenos podataka između gejtveja, mrežnog prolaza, i servera (mesta na kome se čuvaju zahtevani podaci) takođe bezbedan. Provajder servisa treba da osigura bezbednost prenosa podataka između mrežnog prolaza i servera sa podacima.

 Glosar: Keš memorija je baferski memorijski prostor koji se koristi za privremeno smeštanje podataka.

Pražnjenje keš memorije

Informacije i servisi kojima pristupate čuvaju se u keš memoriji vašeg telefonskog aparata.

 Napomena: Ukoliko ste pokušali da pristupite, ili pristupili poverljivim podacima koji zahtevaju unos šifre (n.pr., vaš bankovni račun), ispraznite keš memoriju svog aparata posle svake upotrebe. Da ispraznite keš odaberite **Opcije** → *Obrisi keš*.

12. Alatke

▶ **Napomena:** Telefon mora biti uključen da bi se mogle koristiti funkcije iz foldera **Alatke**. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Za dodatne informacije u vezi [Preus. poziva](#) ili [Govorna pošta](#) vidite '[Podešavanja preusmeravanja poziva](#)', str. 20, '[Promena broja govorne pošte](#)', str. 16.

Menadžer programa – instalisanje aplikacija i softvera

U modulu Menadžer možete instalirati aplikacije i programske pakete kao i ukloniti aplikacije iz telefona. Možete i proveriti iskorišćenost memorije.

Kada otvorite modul Menadžer videćete listu:

- instalacionih paketa koji su sačuvani u Menadžeru,
- delimično istalisanе aplikacije (označene sa) i
- kompletno istalisanе aplikacije koje možete ukloniti (označene sa).

Pomerite navigator udesno da otvorite prikaz Memorija. Vidite str. [121](#).

▶ **Napomena:** U modulu instalacioni program možete koristiti samo instalacione datoteke uređaja sa nastavkom .SIS.

- Dođite do instalacione datoteke i odaberite **Opcije** → [Vidi detalje](#) da vidite *Ime, Verzija, Tip, Veličina, Poreklo* i *Status* datog programskog paketa.
- Dođite do programskog paketa pa odaberite **Opcije** → [Vidi sertifikat](#) da vidite detalje sigurnosnog sertifikata za dati programski paket. Vidite '[Rad sa sertifikatima](#)', str. [46](#).

↩ Idite u **Meni** → **Alatke** → **Instalacioni program**.

Opcije u glavnom prikazu Menadžer: [Vidi detalje](#), [Vidi sertifikat](#), [Instališi](#), [Ukloni](#), [Vidi protokol](#), [Pošalji protokol](#) i [Izadi](#).

 Savet! Da instalirate Java™ aplikacije (datoteke sa nastavcima .IAD i .JAR) idite u Programi. Za dalje informacije pogledajte '[Aplikacije \(Java™\)](#)', str. [122](#).

 Savet! Odaberite **Opcije** → [Vidi protokol](#) da vidite koji su programski paketi instalirani a koji uklonjeni, i kada.

 Savet! Da pošaljete svoj instalacioni protokol službi pomoći kako bi oni videli šta je instalirano a šta uklonjeno, odaberite **Opcije** → [Pošalji protokol](#) → [Kao SMS](#) ili [Kao e-mail](#) (na raspolaganju samo ako su aktivni ispravni e-mail parametri).

 VAŽNO: Instalirajte samo softver koji dolazi iz izvora koji nude adekvatnu zaštitu od virusa i drugog štetnog softvera. Vama kao pomoć sistem za instaliranje programa koristi digitalne potpise i sertifikate programskih paketa. Nemojte instalirati aplikaciju ako modul instalacioni program u toku instalacije prikaže bezbednosno upozorenje.

Instaliranje softvera

Možete instalirati aplikacije koje su posebno namenjene za Nokiu 7650 ili koje odgovaraju Symbian operativnom sistemu. Softverski paket je obično jedna velika komprimovana datoteka koja sadrži datoteke većeg broja komponenata.

 Napomena: Ako instalirate program koji nije posebno namenjen za Nokiu 7650 on može raditi ali izgledati potpuno drugačije od uobičajenih Nokia 7650 aplikacija.

 VAŽNO: Ako instalirate datoteku koja sadrži ažuriranje ili ispravku postojeće aplikacije, prvobitno stanje možete povratiti jedino ako posedujete prvobitnu instalacionu datoteku ili kompletnu rezervnu kopiju uklonjenog softverskog paketa. Da povratite prvobitnu aplikaciju prvo uklonite postojeću pa zatim ponovo instalirate aplikaciju sa prvobitne instalacione datoteke ili rezervne kopije.

- 1 Instalacioni paketi mogu biti preneti u vaš telefon iz računara, preuzeti u toku WAP pretraživanja ili poslani u sklopu multimedija poruke, kao prilog e-mail poruke, preko Bluetooth ili infracrvene veze.
- 2 Otvorite modul instalacioni program i odaberite **Opcije** → [Instaliraj](#) da započnete instalaciju. Ili, potražite u memoriji telefona instalacionu datoteku, odaberite je pa pritisnite navigator da započnete instalaciju. Pogledajte primer u margini.

Ako instalirate softver bez digitalnog potpisa ili sertifikata telefon Vas upozorava na rizik od instaliranja softvera. Nastavite instalaciju samo ako ste apsolutno sigurni u poreklo i sadržaj softverskog paketa.

U procesu instalacije telefon proverava celovitost paketa koji će se instalirati. Telefon prikazuje informacije o proverama koje se sprovode i pruža Vam mogućnost nastavka ili prekida instalacije. Pošto telefon proverio celovitost softverskog paketa aplikacija se instalira.

Uklanjanje softvera

- 1 Da uklonite softverski paket dođite do njega i odaberite **Opcije** → *Ukloni*.
- 2 Pritisnite **Da** da to potvrdite.

VAŽNO: Ako softver uklonite možete ga ponovo instalirati jedino ako posedujete prvobitni softverski paket ili rezervnu kopiju uklonjenog paketa. Ako uklonite softverski paket više nećete moći da otvarate dokumenta napravljena u njemu. Ako se neki drugi softverski paket oslanja na uklonjeni paket on može prestati da funkcioniše. Pogledajte dokumentaciju instalisanog softverskog paketa za više detalja.

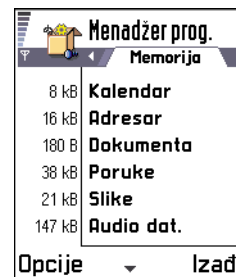
Pregled utroška memorije

- Da otvorite prikaz memorije pomerite navigator udesno u glavnom prikazu instalacionog programa.

Kada otvorite prikaz memorije telefon preračunava količinu slobodne memorije raspoložive za memorisanje podataka i instalisanje novog softvera. U prikazu memorije možete videti utrošak memorije različitih grupa podataka: *Adresar*, *Kalendar*, *Dokumenta*, *Poruke*, *Slike*, *Programi*, *Audio dat.*, *Zauzeta m.*, *Slobodna m.* Vidite sl. 1, str. 121.

Savet! Ako memorija postaje skoro puna uklonite neke dokumente. Vidite i str. 133.

Primer: Ako ste instalacionu datoteku primili kao prilog uz e-mail idite u svoju poštu, otvorite e-mail, otvorite prikaz Prilozi, dođite do instalacione datoteke pa pritisnite navigator da započnete instalaciju.

Sl. 1 Pregled utroška memorije

➡ Idite u **Meni** → **Alatke** → **Programi**.

▶ **Glosar:** JAR - Datoteka koja sadrži kompletnu Java aplikaciju. JAD - Datoteka koja sadrži informacije o Java aplikaciji. Ako postoji samo JAD datoteka, JAR datoteka će biti preuzeta pri instalaciji. Prednost korišćenja JAD datoteka je u tome što se izbegavaju nepotrebna preuzimanja ako uređaj iz JAD datoteke ustanovi da ne podržava datu aplikaciju.

Aplikacije (Java™)

U glavnom prikazu Programi možete otvoriti ili ukloniti Java aplikacije. U prikazu instalacioni program možete instalirati nove Java aplikacije (nastavci .JAD i .JAR).

▶ **Napomena:** Vaš telefon podržava J2ME™ Java aplikacije. Nemojte preuzimati PersonalJava™ aplikacije u svoj aparat pošto se one ne mogu instalirati.

Kada otvorite modul Programi videćete listu Java aplikacija koje su instalirane u vašem telefonu. Vidite sl. 2, str. 123.

- Dođite do aplikacije pa odaberite **Opcije** → *Vidi detalje* da vidite:
  - *Status* - *Instalirano*, *Aktivan* ili *Preuzeto* (prikazuje se samo u prikazu instalacioni program),
  - *Verzija* - broj verzije aplikacije,
  - *Poreklo* - isporučilac ili proizvođač aplikacije,
  - *Veličina* - veličina programske datoteke u kilobajtima,
  - *Vrsta* - kratak opis aplikacije,
  - *URL* - Internet adresa za informacije, i
  - *Podaci* - veličina izlaznih podataka upotrebe aplikacije, n.p.r. rekordi, u kilobajtima.
- Dođite do neke aplikacije i odaberite **Opcije** → *Idi na URL adresu* da započnete data vezu i pogledate dodatne informacije o njoj.
  - ▶ **Napomena:** Aplikacije mogu koristiti i Internet pristupne tačke (IAP) i WAP pristupne tačke za data veze. Za detaljnije informacije obratite se svom dobavljaču usluga ili operatoru mreže. Vidite i '*Kreiranje pristupne tačke*', str. 36. Po mogućstvu koristite IAP pošto tada ne postoji ograničenje veličine Java aplikacija koje treba preuzeti niti data veza koje su neophodne za već instalirane Java aplikacije.
- Dođite do aplikacije i odaberite **Opcije** → *Ažuriraj* da započnete data vezu i proverite da li postoji neka novija verzija.

Instalisanje Java aplikacija

Instalacione datoteke mogu biti prenete u vaš telefon iz računara, preuzete u toku WAP pretraživanja ili poslate u sklopu multimedija poruke, kao prilog e-mail poruke, preko Bluetooth ili infracrvene veze.

VAŽNO: Instalirajte samo softver koji dolazi iz izvora koji nude adekvatnu zaštitu od virusa i drugog štetnog softvera.

- 1 U glavnom prikazu programi, da biste videli instalacioni paket, pomerite navigator udesno da otvorite prikaz *Preuzeto*.

Napomena: U prikazu instalacioni program možete instalirati Java softver samo sa instalacionih datoteka sa nastavkom .JAD i .JAR.

- 2 Da instalirate aplikaciju dođite do instalacione datoteke i odaberite **Opcije** → *Instališi*. Ili, potražite u memoriji telefona instalacionu datoteku, odaberite je pa pritisnite navigator da započnete instalaciju. Pogledajte primer u margini.
- 3 Pritisnite **Da** da to potvrdite.

Za instalaciju je neophodna datoteka sa nastavkom .JAR. Ako je nema aparat će tražiti da je preuzmete. Ako nije definisana pristupna tačka za modul Programi tražiće se da je odaberete, pogledajte napomenu na str. [122](#). Za preuzimanje .JAR datoteke možda će biti potrebno da unesete korisničko ime i lozinku za pristup serveru. Ove podatke ćete dobiti od isporučioča ili proizvođača aplikacije.

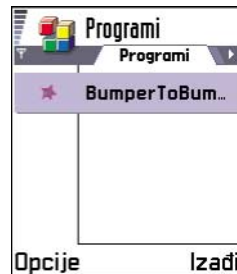
U procesu instalacije telefon proverava celovitost paketa koji će se instalirati. Telefon prikazuje informacije o proverama koje se sprovode i pruža Vam mogućnost nastavka ili prekida instalacije. Pošto telefon proveru celovitost softverskog paketa aplikacija se instalira.

- 4 Telefon Vas obaveštava kada je instalacija završena.

Da posle instalacije otvorite Java aplikaciju morate preći u glavni prikaz Programi.

Opcije u glavnom prikazu Programi: *Otvori*, *Vidi detalje*, *Podešavanja*, *Ukloni*, *Idi na URL adresu*, *Ažuriraj* i *Izađi*.

Opcije u prikazu instalacioni program: *Instališi*, *Vidi detalje*, *Obriši* i *Izađi*.

Sl. 2 Glavni prikaz Programi

 Primer: Ako ste instalacionu datoteku primili kao prilog uz e-mail idite u svoju poštu, otvorite e-mail, otvorite prikaz Prilozi, dođite do instalacione datoteke pa pritisnite navigator da započnete instalaciju.

 Savet! U toku pretraživanja WAP strana instalacionu datoteku možete preuzeti i odmah instalirati aplikaciju. Imajte međutim na umu da WAP veza ostaje otvorena u toku instalacije.

Otvaranje Java aplikacije

- Dođite do neke aplikacije u glavnom prikazu Programi i pritisnite navigator da je otvorite.

Deinstalisanje Java aplikacije

- Odaberite neku aplikaciju u glavnom prikazu Programi i odaberite **Opcije** → *Ukloni*.

Podešavanja Java aplikacija

Odaberite *Podešavanja* → *Primarna prist. tačka* - da definišete primarnu, podrazumevanu, pristupnu tačku za preuzimanje komponenta aplikacija koje Vam nedostaju. Za detaljnije informacije pogledajte napomenu na str. [122](#).

Odaberite aplikaciju pa *Podešavanja* a onda odaberite:

- *Pristupna tačka* - Odaberite pristupnu tačku koju želite da aplikacija koristi za preuzimanje dodatnih podataka, pogledajte napomenu na str. [122](#).
- *Veza na mrežu* - Neke Java aplikacije zahtevaju da se data veza uspostavi sa određenom pristupnom tačkom. Ako nije odabrana nijedna pristupna tačka tražiće se da je odaberete. Raspoložive opcije su:
  - Dopušteno* - Veza se odmah uspostavlja bez obaveštenja.
  - Prvo pitaj* - Od Vas se traži saglasnost pre nego što aplikacija uspostavi vezu.
  - Nije dopušteno* - Povezivanje nije dopušteno.

13. Komunikacije

▶ **Napomena:** Telefon mora biti uključen da bi se mogle koristiti funkcije iz foldera **Komunikacije**. Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Podatke možete iz svog telefona prenositi na druge uređaje, na primer, telefon ili računar putem IC (infracrvene) ili Bluetooth veze.

▶ **Napomena:** Ovaj proizvod je kompatibilan sa Bluetooth uređajima usklađenim sa standardom Bluetooth 1.1.

Bluetooth veza

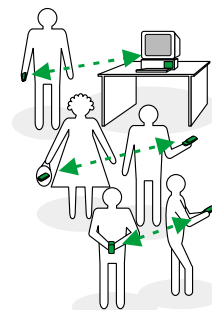
Bluetooth omogućava besplatnu vezu između elektronskih uređaja na uzajamnom rastojanju od maksimalno 10 m. Bluetooth veza se može koristiti za slanje slika, tekstova, vizitkarti, stavki kalendara ili za bežičnu vezu sa uređajima koji podržavaju Bluetooth tehnologiju kao što su računari.

Kako Bluetooth uređaji komuniciraju putem radio talasa vaš telefon i drugi Bluetooth uređaj ne moraju biti u pravolinijskom vidnom polju. Vidite sl. 1, str. 125.

Dva uređaja se samo moraju nalaziti na međusobnom rastojanju od najviše 10 metara, mada vezu mogu ometati prepreke kao što su zidovi ili drugi elektronski uređaji.

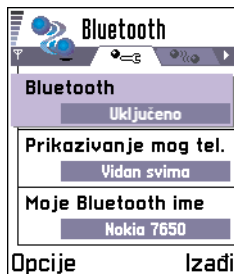
Upotreba Bluetooth funkcija troši bateriju i vreme autonomije aparata biće skraćeno. Imajte ovo na umu kada obavljate druge radnje sa svojim telefonom.

Moguće je da postoje ograničenja za upotrebu Bluetooth uređaja. Proverite sa svojim lokalnim vlastima.

Sl. 1 Korišćenje Bluetooth.

➔ Idite u **Meni** →
Komunikacije →
Bluetooth

Sl. 2 Bluetooth podešavanja

Savet! Da tekst pošaljete preko Bluetooth veze (umesto SMS), idite u Beležnica, napišite tekst pa odaberite **Opcije** → *Pošalji* → *kao Bluetooth*.

Prvo aktiviranje Bluetooth aplikacije

Kada prvi put aktivirate Bluetooth od Vas se traži da svom telefonu date Bluetooth ime.

Napomena: Pošto aktivirate Bluetooth i promenite *Prikazivanje mog tel.* u *Vidan svima* vaš telefon i njegovo ime mogu videti korisnici drugih Bluetooth uređaja.

- Napišite ime (maksimalno 30 slova) ili prihvatite podrazumevano ime "Nokia 7650". Ako šaljete podatke putem Bluetooth veze pre nego što ste svom telefonu dali posebno Bluetooth ime, korišće se podrazumevano ime.

Bluetooth podešavanja

Da izmenite Bluetooth podešavanja, parametre dođite do parametra koji želite da izmenite i pritisnite navigator.

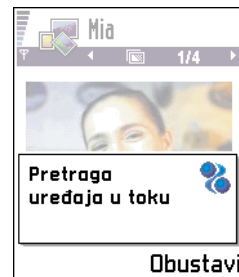
- *Bluetooth* - Odaberite *Uključeno* ako želite da koristite Bluetooth. Ako Bluetooth postavite na *Isključeno* sve aktivne Bluetooth veze se raskidaju i Bluetooth se ne može koristiti za slanje ili prijem podataka.
- *Prikazivanje mog tel.* - Ako odaberete *Vidan svima* vaš telefon mogu naći drugi Bluetooth uređaji pri traženju uređaja. Ako odaberete *Skriven* vaš telefon ne mogu naći drugi uređaji pri traženju uređaja.
- *Moje Bluetooth ime* - Definišite Bluetooth ime svog telefona. Pošto aktivirate Bluetooth i promenite *Prikazivanje mog tel.* u *Vidan svima* ovo ime mogu videti korisnici drugih Bluetooth uređaja.

Savet! Pri traženju uređaja neki Bluetooth uređaji mogu prikazati samo jedinstvene Bluetooth adrese (adrese uređaja). Da saznate jedinstvenu Bluetooth adresu svog telefona u pasivnom režimu ukucajte ***#2820#**.

Slanje podataka preko Bluetooth

Napomena: Jednovremeno možete imati samo jednu aktivnu Bluetooth vezu.

- 1 Otvorite aplikaciju u kojoj se nalazi ono što želite da pošaljete. Na primer, da pošaljete fotografiju drugom uređaju, otvorite aplikaciju Slike.
- 2 Dodite do onoga što želite da pošaljete, na primer fotografije i odaberite **Opcije** → **Pošalji** → **Kao Bluetooth**.
- 3 Telefon počinje da traži uređaje u dometu. Bluetooth uređaji koji se nalaze unutar dometa počinju da se pojavljuju na displeju jedan po jedan. Vidite sl. 3, str. 127. Vidi se ikonica uređaja, Bluetooth ime uređaja, vrsta uređaja ili nadimak. Upareni uređaji se prikazuju sa .
  - ▶ **Napomena:** Mada se **Slušalice** () i **Hendsfri** () pojavljuju u traženju uređaja oni se ne mogu koristiti sa Nokiom 7650 zato što ona ne podržava Bluetooth audio specifikaciju.
  - ▶ **Napomena:** Ako ste već ranije tražili Bluetooth uređaje prvo se pojavljuje lista prethodno nađenih uređaja. Da započnete novo traženje uređaja odaberite **Još uređaja**. Ako isključite telefon lista uređaja se briše i neophodno je ponovo sprovesti traženje uređaja pre slanja podataka.
    - Da prekinete traženje uređaja pritisnite **Stop**. Lista uređaja se zamrzava i možete započeti uspostavljanje veze sa nekim od nađenih uređaja.
- 4 Dodite do uređaja sa kojim želite da se povežete i pritisnite **Izaberi**. Objekat koji šaljete se kopira u Za slanje i prikazuje se obaveštenje **Povezuje se**.
- 5 **Uparivanje (ako ga ne zahteva drugi uređaj, vidite korak 6)**
  - Ako drugi uređaj zahteva uparivanje pre nego što se podaci mogu poslati čuje se tonski signal i od Vas se zahteva da unesete lozinku.
  - Formirajte sopstvenu lozinku (dužine 1 do 16 karaktera, numeričku) i dogovorite se sa vlasnikom drugog Bluetooth uređaja da koristite istu lozinku. Ova šifra se koristi samo jednom i ne morate je pamti.
  - Po uparivanju uređaj se memoriše u prikaz Upareni uređaji.
- 6 Pošto se veza uspešno uspostavi prikazuje se obaveštenje **Šalju se podaci**.

Sl. 3 Slanje slike preko Bluetooth; telefon započinje traženje uređaja.

Ikonice Bluetooth uređaja:

- - Računar,
- - Telefon,
- - Drugo i
- - Nepoznato.

Glosar: Uparivanje znači prepoznavanje, utvrđivanje identiteta. Korisnici Bluetooth osposobljenih uređaja se međusobno dogovaraju o lozinki i istu lozinku koriste za oba uređaja da bi ih uparili. Uređaji koji nemaju korisnički interfejs imaju fabrički podešenu lozinku.

Opcije u prikazu upareni uređaji: *Novi upareni uređaj*, *Dodeli nadimak*, *Obrisi*, *Obrisi sve*, *Post. kao ovlašćen* / *Post. kao neovlaš.* i *Izadi*.

Savet! Preko Bluetooth veze možete igrati igre između dva telefona.

Napomena: Podaci primljeni preko Bluetooth veze mogu se naći u folderu *Primljeno* aplikacije *Poruke*. Za dodatne informacije vidite str. [80](#).

Napomena: Ako slanje ne uspe, poruka ili podaci će biti obrisani. U folderu *Nacrti* aplikacije *Poruke* ne čuvaju se poruke poslate preko Bluetooth.

Provera statusa Bluetooth veze

- Kada je u pasivnom režimu prikazano , Bluetooth je aktivan.
- Kada trepće, vaš aparat pokušava da se poveže sa drugim uređajem.
- Kada je stalno prikazano, Bluetooth veza je aktivna.

Prikaz uparenih uređaja

Uparivanje olakšava i ubrzava traženje uređaja. Upareni uređaji se lakše prepoznaju i označeni su sa u listi rezultata pretrage. U glavnom prikazu Bluetooth pomerite navigator udesno da otvorite listu uparenih uređaja ().

Uparivanje sa uređajem

- 1 U prikazu upareni uređaji odaberite **Opcije** → *Novi upareni uređaj*. Telefon počinje da traži uređaje u dometu. Ili, ako ste već ranije tražili Bluetooth uređaje prvo se pojavljuje lista prethodno nađenih uređaja. Da započnete novo traženje uređaja odaberite **Još uređaja**.
- 2 Dođite do uređaja sa kojim želite da se uparite i pritisnite **Izaberi**.
- 3 Razmenite lozinke; vidite korak [5](#) (Uparivanje) u prethodnom delu. Uređaj se dodaje listi uparenih uređaja.

Poništavanje uparivanja

- U prikazu upareni uređaji dođite do uređaja čije uparivanje želite da poništite i pritisnite ili odaberite **Opcije** → *Obrisi*. Uređaj se briše iz liste uparenih uređaja i uparivanje je poništeno.
- Ako želite da poništite sva uparivanja odaberite **Opcije** → *Obrisi sve*.

- ▶ **Napomena:** Ako ste trenutno povezani sa uređajem i obrišete uparivanje sa tim uređajem, uparivanje se odmah poništava ali veza ostaje aktivna.

Dodela nadimaka uparenim uređajima

Nadimak možete odrediti da Vam pomogne u prepoznavanju određenog uređaja. To ime se čuva u memoriji telefonskog aparata i ne mogu ga videti drugi korisnici Bluetooth uređaja.

- Da dodelite nadimak dođite do tog uređaja i odaberite **Opcije** → *Dodeli nadimak*. Napišite nadimak i pritisnite **OK**.
- ▶ **Napomena:** Odaberite ime koje se lako pamti i prepoznaje. Kasnije kada vršite pretragu uređaja ili kada uređaj pošalje zahtev za povezivanje ime koje ste odabrali koristiće se za identifikaciju uređaja.

Postavljanje uređaja za ovlašćeni ili neovlašćeni

Pošto ste sproveli uparivanje sa nekim uređajem možete ga postaviti za ovlašćeni ili neovlašćeni:

Neovlašćen (podrazumevano) - Zahtevi za povezivanje od ovog uređaja se uvek moraju prvo prihvatiti.

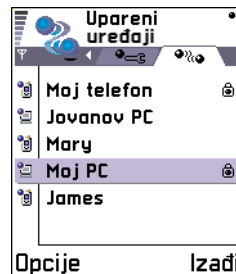
Ovlašćen - Veza vašeg telefona i ovog uređaja se može uspostaviti bez vašeg znanja. Nije potrebna nikakva posebna saglasnost ni provera. Ovaj status koristite za sopstvene uređaje, na primer svoj računar, ili uređaje koji pripadaju poverljivim osobama. Ikonica se dodaje pored ovlašćenog uređaja u prikazu uparenih uređaja. Vidite sl. 4, str. 129.

- U prikazu upareni uređaji dođite do uređaja i odaberite **Opcije** → *Post. kao ovlašćen / Post. kao neovlaš.*

Primanje podataka preko Bluetooth

Kada primete podatke preko Bluetooth veze čuje se tonski signal i pojavljuje upit da li želite da prihvatite Bluetooth poruku. Ako prihvatite prikazuje se i poruka se stavlja u folder

- ▶ **Primer:** Dajte nadimak Bluetooth (osposobljenom) uređaju svoga druga ili svom računaru da biste ih lakše prepoznali.

Sl. 4 Dva uređaja su postavljena za ovlašćene.

↩ Za započinjanje IC veze idite u **Meni** → **Komunikacije** → **IC veza**

▶ **Savet!** Preko IC veze možete igrati igre između dva telefona.

▶ **Primer:** Da pošaljete kontakt karticu preko IC: (1) Zatražite od primaoca da aktivira IC port svog uređaja. (2) Idite u Adresar, dođite do kartice i odaberite **Opcije** → **Pošalji** → **Kao IC**.

Primljeno aplikacije Poruke. Bluetooth poruke su označene sa . Za dodatne informacije vidite str. [80](#).

Raskidanje Bluetooth veze

Bluetooth veza se automatski raskida po slanju ili prijemu podataka.

Infracrvena veza

Putem IC veze možete razmenjivati podatke kao što su vizitkarte i napomene iz kalendara sa kompatibilnih telefonom ili data terminalom.

Ne usmeravajte snop IC (infracrvenih) zraka ni u čije oči, i ne dozvolite da on stvara smetnje drugim IC uređajima. Ovaj uređaj je laserski proizvod klase 1.

Slanje i prijem podataka preko IC

▶ **Napomena:** Sve što se prima preko IC veze stavlja se u folder Primljeno aplikacije Poruke. Nove IC poruke su označene sa . Za dodatne informacije vidite str. [80](#).

- 1 IC portovi uređaja koji šalje i uređaja koji prima moraju da budu okrenuti jedan naspram drugoga i između njih ne sme da postoji prepreka. Poželjno rastojanje između dva uređaja treba da je najviše jedan metar. Da vidite gde se nalazi IC port pogledajte sliku sa tasterima u uputstvu Brzi početak.
- 2 Korisnik prijemnog uređaja aktivira IC port.
Da aktivirate IC port svog telefona za prijem podataka IC vezom idite u **Meni** → **Komunikacije** → **IC veza** i pritisnite navigator.
- 3 Korisnik uređaja koji šalje podatke bira željenu IC funkciju za početak prenosa podataka. Da pošaljete podatke preko IC odaberite **Opcije** → **Pošalji** → **Kao IC** u odgovarajućoj aplikaciji.

Ukoliko se prenos podataka ne započne u roku od jednog minuta po aktiviranju IC porta, veza se prekida i mora se startovati ponovo.

 Napomena: Windows 2000: Da biste mogli da koristite IC za razmenu datoteka između vaše Nokie 7650 i kompatibilnog računara pređite u "Control Panel" i odaberite "Wireless Link". U "Wireless Link" "File Transfer" markici štiklirajte "Allow others to send files to your computer using infrared communications".

Provera statusa IC veze

- Kada se simbol pali i gasi, tj. kada blinka, vaš telefonski aparat pokušava da se poveže sa drugim uređajem, ili je veza raskinuta.
- Kada je simbol stalno prikazan IC veza je aktivna i vaš telefon je spreman da šalje i prima podatke preko svog IC porta.

Povezivanje telefonskog aparata na računar

Za dodatne informacije o povezivanju sa kompatibilnim računarom preko IC ili Bluetooth veze i instalisanju PC Suite for Nokia 7650 vidite **Installation Guide for PC Suite** na CD-ROM disku u delu "Software for PC". Za dodatne informacije o korišćenju paketa PC Suite for Nokia 7650 vidite PC suite **online help**.

Korišćenje CD-ROM diska

CD-ROM bi trebalo da se sam startuje pošto ga ubacite u CD-ROM drajv svog PC komatibilnog računara. Ako se to ne dogodi, uradite sledeće:

- 1 U programu Windows kliknite na **Start** pa odaberite Programs → Windows Explorer.
- 2 Na CD-ROM disku nađite datoteku **Nokia7650.exe** i kliknite dva puta na nju. Otvara se CD-ROM interfejs.
- 3 PC Suite for Nokia 7650 možete naći u delu "Software for PC". Dva puta kliknite na "PC Suite for Nokia 7650" Instalacioni čarobnjak će Vas voditi kroz proces instalisanja.

Korišćenje telefona kao modema

Detaljna instalaciona uputstva ćete naći u **Quick guide for Modem Options for Nokia 7650** na CD-ROM disku koji ste dobili sa telefonom.

14. Defektaža

U slučaju problema sa vašim telefonom Club Nokia Careline servis pruža odgovore i uputstva putem telefona. Za više informacija o Club Nokia Careline servisu vidite Pozivnicu u Nokia Klub u paketu proizvoda ili posetite www.club.nokia.com.

Malo memorije

Kada se prikažu naredna obaveštenja znači da je malo memorije i da morate obrisati neke podatke: *Nedovoljno memorije. Obrisati neke podatke.* ili *Memorija skoro puna. Obrisati neke podatke.*

Uradite po narednim uputstvima:

- Da vidite koje vrste podataka imate i koliko memorije razne grupe podataka zauzimaju idite u **Menadžer** i pomerite navigator udesno da otvorite prikaz memorija.
- Da izbegnete nepotrebno zauzimanje memorije redovno brišite:
  - poruke iz foldera Primijeno, Nacrti i Poslato u Porukama,
  - preuzete e-mail poruke iz memorije telefona,
  - memorisane WAP strane i
  - slike i fotografije u Slike.
- Ako želite da obrišete kontakt podatke, napomene iz kalendara, brojače vremena i troškova poziva, rezultate

igara ili bilo koje druge podatke idite u odgovarajuću aplikaciju i obrišite ih u njoj.

Pražnjenje memorije kalendara - Da jednovremeno obrišete više od jedne stavke idite u mesečni pregled i odaberite **Opcije** → *Obrisi* →

- *Do datuma* - da obrišete sve napomene kalendara koje se odnose na ranije datume. Unesite datum do kojeg želite da se napomene brišu.
- *Sve stavke* - da obrišete sve napomene.

Brisanje podataka iz dnevnika - Da trajno obrišete kompletne sadržaje dnevnika, Liste prethodnih poziva i izveštaje o dostavi poruka idite u Dnevnici i odaberite **Opcije** → *Obrisi dnevnik* ili idite u *Podešavanja* → *Trajanje dnevnika* → *Bez dnevnika*.

Različiti načini memorisanja podataka:

- pomoću PC Suite for Nokia 7650 prebacite rezervne kopije svih podataka u svoj računar; vidite str. [131](#).
- pošaljite slike u Club Nokia Photo Zone; vidite str. [65](#),
- pošaljite slike na svoju e-mail adresu pa ih zatim sačuvajte u svoj računar, ili
- pošaljite podatke preko IC ili Bluetooth veze na drugi uređaj.

Pitanja i odgovori

Displej telefona

- P: Zašto se na displeju pojavljuju izbledele ili svetle tačke, ili neke nedostaju kod svakog uključivanja telefona?
O: Ovo je prirodna karakteristika displeja sa aktivnom matricom. Displej vašeg telefona sadrži više kontrolnih elemenata za upravljanje pikselima. Može doći do pojave manjeg broja izbledelih, svetlih ili nedostajućih tačkica na ekranu.

Fotoapararat

- P: P: Zašto je slika tamna kad slikam Fotoaparatom i kasnije gledam sliku?
O: Vrednost kontrasta podešenog za displej utiče na izgled slike. Proverite kontrast i posvetlite ga. Idite u **Podešavanja** → **Podešavanja telefona** → **Ekran** → **Kontrast**.
- P: Zašto su slike tžamrljane?
O: Proverite da li je otvor objektiv fotoaparata čist. Za čišćenje otvora objektiv pridržavajte se uputstava u delu **'Čuvanje i održavanje'**, str. [138](#).

Bluetooth

- P: Ne mogu da raskinem Bluetooth vezu.
O: Ako se drugi uređaj uparuje sa vašim telefonom ali ne šalje podatke a vezu ostavi otvorenu, jedini način raskida veze jeste da kompletno deaktivirate Bluetooth funkciju. Idite u Bluetooth i odaberite opciju **Bluetooth** → **Isključeno**.
- P: Ne mogu da pronađem prijateljev Bluetooth (osposobljeni) uređaj.
O: Proverite da li je Bluetooth aktiviran na oba uređaja.

Proverite da rastojanje između dva uređaja ne prelazi 10 metara ili da nema zidova ili drugih prepreka između njih. Proverite da drugi uređaj nije postavljena kao "Skriven".

Multimedija poruke

- P: Telefon kaže da ne može da prima multimedija poruke jer je memorija ispunjena. Šta da radim?
O: Količina neophodne memorije se prikazuje u poruci o greški: **Nedovoljno memorije da se preuzme poruka. Obrisati neke podatke**. Da vidite koje vrste podataka imate i koliko memorije razne grupe podataka zauzimaju idite u **Menadžer** i pomerite navigator udesno da otvorite prikaz memorija. Pošto oslobodite memoriju centar za razmenu multimedija poruka automatski pokušava da ponovo pošalje poruku.
- P: Telefon prikazuje: **Ne može se preuzeti multimedijalna poruka. Vezu koristi drugi program**. Šta da radim?
O: Prekinite sve aktivne data veze. Multimedija poruka se ne može primati ako je za potrebe WAP ili e-mail servisa aktivna druga data veza koja koristi različitu adresu mrežnog prolaza (gejtveja).
- P: Telefon stalno započinje data vezu. Obaveštenja: **Preuzima se poruka** ili **Ponovo se pokušava preuzimanje poruke** se kratko prikazuju. Šta se dešava? Kako mogu da prekinem data vezu?
O: Telefon pokušava da preuzme multimedija poruku iz centra za multimedija poruke.
Proverite da li su parametri za multimedija poruke pravilno postavljeni i da li nema grešaka u brojevima ili adresama.

Idite u **Poruke** i odaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka*.

Da prekinete telefon da uspostavlja data vezu imate sledeće mogućnosti: Idite u **Poruke** i odaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka*.

- Odaberite *Po prijemu poruke* → *Preuzmi kasnije* ako želite da centar za multimedija poruke sačuva poruku za kasnije preuzimanje, na primer, pošto proverite podešavanja. Posle ove izmene još uvek je neophodno da telefon pošalje obaveštenja mreži. Da kasnije tu poruku preuzmete, odaberite *Preuzmi odmah*.
- Odaberite *Po prijemu poruke* → *Odbaci poruku* - ako želite da odbacite sve dolazne multimedija poruke. Posle ove izmene neophodno je da telefon pošalje obaveštenje mreži i centar za multimedija poruke će obrisati sve multimedija poruke koje čekaju da Vam budu poslate.
- Odaberite *Prijem multimedija* → *Isključeno* - ako želite da ignorirate sve dolazne multimedija poruke. Posle ove izmene telefon neće uspostavljati nikakve veze sa mrežom radi multimedija poruka.

Slike

- P: Format slike nije podržan i slika se ne može otvoriti.
O: Za dalje informacije vidite str. [64](#) o podržanim formatima slika.

Poruke

- P: Osoba iz kalendara se ne može odabrati.
O: Ako ne možete odabrati neku osobu/stavku iz kalendara znači u kontakt kartici ne postoji telefonski broj ili e-mail

adresa. Unesite nedostajuće podatke u kontakt karticu u modulu Adresar.

Adresar

- P: Nedostaju brojevi sedmica.
O: Ako ste podesili Adresar tako da sedmica počinje drugim danom a ne ponedeljkom onda se redni broj sedmice ne prikazuje.

WAP

- P: *Nije definisana ispravna pristupna tačka. Definirati je u WAP podešavanjima.*
O: Unesite odgovarajuće parametre. Obratite se svom WAP provajderu za uputstva. Vidite '[Strana WAP servisa](#),' str. [115](#).

Dnevnik

- P: Dnevnik je prazan.
O: Možda ste aktivirali filter, kriterijum i nije zabeležena nijedna veza koja odgovara tom kriterijumu. Da vidite sve komunikacije odaberite **Opcije** → *Razdvoj* → *Sve veze*.

Komunikacije sa PC računarom

- P: Problemi u povezivanju telefona i mog PC računara.
O: Proverite da je paket PC Suite for Nokia 7650 instalisan i pokrenut na računaru. Pogledajte **PC Suite for Nokia 7650 Installation Guide** na CD-ROM disku u delu "Software for PC". Za dodatne informacije o korišćenju paketa PC Suite for Nokia 7650 vidite PC suite **online help**.

Pristupni kodovi

- P: Ne mogu da pronađem šifru blokade, PIN i PUK kod. Koja je moja lozinka?

O: Fabrički postavljena, podrazumevana, šifra blokade je **12345**. Ako zaboravite ili izgubite svoju šifru blokade obratite se prodavcu.

Ako zaboravite ili izgubite PIN ili PUK kod, ili ih uopšte niste dobili, obratite se svom operatoru komunikacione mreže.

Za informacije o lozinkama obratite se provajderima čije pristupne tačke koristite, na primer, komercijalnom Internet provajderu (ISP), WAP provajderu ili operatoru komunikacione mreže.

Aplikacija ne reaguje

- P: Kako zatvoriti aplikaciju koja ne reaguje?
O: Otvorite prozor za izbor aplikacija pritiskom i držanjem tastera . Zatim dođite do aplikacije i pritisnite da je zatvorite.

Zvuk dolazi iz pogrešnog izvora – Ne mogu da aktiviram interfonski režim

- P: Ne može se aktivirati interfonski režim.

O: Proverite da neki objekat ne blokira objektiv senzora rastojanja (vidite ilustraciju tastera i komponenata u uputstvu Brzi početak). Takođe, senzor rastojanja može da isključi (interfonski) zvučnik i prebaci režim rada na slušalicu zbog jakog svetla (infracrveni zraci koji dolaze direktno od Sunca ili, na primer, od halogene svetiljke). Za detaljnije informacije pogledajte '[Automatski senzor rastojanja](#)', str. [14](#).

15. Informacije o bateriji

Punjenje i pražnjenje

- Vaš telefonski aparat se napaja energijom iz akumulatorske baterije sa mogućnošću ponovnog punjenja.
- Imajte na umu da se potpune eksploatacione karakteristike nove baterije postižu tek posle dva ili tri kompletna ciklusa punjenja i pražnjenja!
- Baterija se može puniti i prazniti stotine puta ali će se na kraju istrošiti. Kada je radno vreme (vreme razgovora i vreme spremnosti za rad) znatno kraće od normalnog, vreme je da se kupi nova baterija.
- Koristite samo one baterije koje je odobrio proizvođač telefona i punite ih samo punjačima koje je isti odobrio. Iskopčajte punjač kada se ne koristi. Ne ostavljajte bateriju priključenu na punjač duže od jedne sedmice, jer joj prekomerno punjenje može skratiti vek trajanja. Ako se i ne koristi, potpuno puna baterija će se vremenom sama isprazniti.
- Ekstremni temperaturni uslovi mogu uticati na sposobnost punjenja Vaše baterije.
- Upotrebljavajte bateriju samo za ono za šta je namenjena.
- Nikada ne upotrebljavajte punjač ili bateriju koji su oštećeni ili dotrajali.
- Ne izlažite bateriju kratkom spoju. Slučajan kratak spoj može da nastane ako neki metalni predmet (novčić, spajalica ili hemijska olovka) prouzrokuje direktno spajanje + i - izvoda baterije (metalne trake na bateriji), na primer, kada nosite rezervnu bateriju u džepu ili tašnici. Kratkim spajanjem izvoda može se oštetiti baterija ili predmet kojim se spaja.
- Ostavljanje baterije na toplim ili hladnim mestima, kao što je zatvoreni automobil u letnjim ili zimskim uslovima, smanjuje kapacitet i vek trajanja baterije. Pokušavajte da uvek bateriju držite na temperaturi između 15°C i 25°C. Telefon sa zagrejanom ili hladnom baterijom može privremeno da ne radi, čak i kada je baterija potpuno napunjena. Eksploatacione karakteristike baterija su posebno ograničene pri temperaturama znatno ispod tačke mržnjenja.
- Ne bacajte baterije u vatru!
- Baterije odlažite u skladu sa lokalnim propisima (n.pr. recirklaža). Ne odlažite ih kao kućni otpad.

16. Čuvanje i održavanje

Vaš telefon je proizvod visokog kvaliteta konstrukcije i izrade i njime treba postupati pažljivo. Dole dati saveti će Vam pomoći da ispunite obaveze koje su date u garanciji i da uživate u ovom proizvodu dugi niz godina.

- Držite telefonski aparat i sve njegove delove i pribor van dohvata dece.
- Održavajte ga suvim. Atmosferske padavine i vlaga, kao i sve vrste tečnosti ili vlage mogu sadržati minerale koji prouzrokuju koroziju elektronskih kola.
- Ne upotrebljavajte telefon, niti ga držite na prašnjavim i prljavim mestima. Njegovi pokretni delovi se mogu oštetiti.
- Nemojte držati telefon na mestima sa visokom temperaturom. Visoke temperature mogu da skrate vek trajanja elektronskih uređaja, da oštete baterije i da deformišu ili istope neke plastične materijale.
- Nemojte držati telefon na mestima sa niskom temperaturom. Kada se telefon zagreje (do svoje normalne temperature), u unutrašnjosti se može pojaviti vlaga koja može da ošteti štampane ploče sa elektronskim kolima.
- Ne pokušavajte da otvorite telefon. Nestručno rukovanje ga može oštetiti.
- Čuvajte telefon od padova, potresa ili udaraca. Grubo rukovanje može da prouzrokuje lomljenje unutrašnjih štampanih ploča sa elektronskim kolima.
- Za čišćenje telefona nemojte da upotrebljavate jake hemikalije, rastvarače za čišćenje, ili jake deterdžente.
- Ne bojte telefon. Boja može blokirati pokretne delove aparata i ometi pravilan rad.
- Za čišćenje objektiva (fotoaparata, senzora rastojanja i svetlosnog senzora) koristite meku, čistu i suhu krpicu.
- Koristite samo isporučenu antenu ili odobrenu zamenu. Neodobrene antene, modifikacije ili priključci mogu oštetiti telefon i predstavljati kršenje propisa kojima se regulišu radio uređaji.

Sve gornje sugestije se u istoj meri odnose na telefonski aparat, punjač i sav pribor. Ukoliko neki od njih ne funkcioniše ispravno odnesite ga u najbliži kvalifikovani servis. Osoblje servisa će Vam pomoći i, ukoliko je potrebo, obaviti servisiranje.

17. Važne informacije u vezi bezbednosti

Bezbednost saobraćaja

Ne koristite mobilni telefon dok vozite motorno vozilo. Uvek osigurajte telefon u njegovom držaču; ne stavljajte telefon na putničko sedište ili na mesta sa kojih u slučaju sudara ili iznenadnog kočenja može da sklizne.

Zapamtite, bezdenost saobraćaja je uvek na prvom mestu!

Radno okruženje

Imajte na umu da treba da se pridržavate svih posebnih propisa koji važe u svakoj oblasti i da isključite svoj telefon uvek kada je zabranjena njegova upotreba, ili kada ona može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Koristite telefon samo u njegovim normalnim radnim položajima.

Delovi telefonskog aparata imaju magnetna svojstva. Telefonski aparat privlači metale pa osobe sa slušnim aparatima ne treba da ga drže na uvu na kojem je slušni aparat. Telefon uvek držite u držaču pošto slušalica može da privuče metalne materijale. Ne stavljajte kreditne kartice ili druge medije sa magnetnim zapisom u blizinu telefona pošto se na njima upisani podaci mogu tako izbrisati.

Elektronski uređaji

Većina savremene elektronske opreme je zaštićena od radiofrekventnih signala. Ipak, izvesna elektronska oprema može da bude nezaštićena od radiofrekventnih signala Vašeg mobilnog telefona.

Pejsmejkeri Proizvođači pejsmejкера preporučuju minimalno rastojanje od 20 cm (6 inči) između mobilnog telefona i pejsmejкера kako bi se izbegle moguće smetnje kod rada pejsmejкера. Ove preporuke se poklapaju sa nezavisnim istraživanjima i preporukama Wireless Technology Research. Osobe sa pejsmejkerima:

- Kada je telefon uključen treba uvek da ga drže na rastojanju većem od 20 cm (6 inči) od svog pejsmejкера;
- Ne bi trebalo da nose telefon u džepu na grudima;
- Treba da koriste uvo na suprotnoj strani od pejsmejкера kako bi mogućnost stvaranja smetnji svele na minimum.
- Ukoliko imate bilo kakav razlog da posumnjate da dolazi do smetnji, odmah isključite svoj telefon.

Slušni aparati Neki digitalni mobilni telefoni mogu da stvaraju smetnje izvesnim slušnim aparatima. U slučaju takvih smetnji, konsultujete se sa svojim provajderom.

Ostali medicinski uređaji Rad bilo kojih radiopredajnih uređaja, uključujući i celularne telefone, može da stvara

smetnje u funkcionisanju neadekvatno zaštićenih medicinskih uređaja. Konsultujte lekara ili proizvođača medicinskih uređaja da biste utvrdili da li su uređaji adekvatno zaštićeni od spoljne energije radiofrekventnih talasa, ili ukoliko imate neka druga pitanja. Isključite svoj telefon u zdravstvenim ustanovama kada u njima istaknuta pravila nalažu da to učinite. Bolnice ili zdravstvene ustanove možda koriste opremu koja može da bude osetljiva na spoljnu energiju radiofrekventnih talasa.

Motorna vozila Radiofrekventni signali mogu da utiču na nepropisno instalisane ili neadekvatno zaštićene elektronske sisteme u motornim vozilima (na pr. elektronski sistemi za ubrizgavanje goriva, elektronski sistemi za zaštitu od proklizavanja (zaštitu od blokiranja), elektronski sistemi za regulaciju brzine, sistemi sa vazдушnim jastukom). Za to se u vezi Vašeg vozila informišite kod proizvođača ili njegovog predstavnika. Takođe konsultujte i proizvođača druge opreme koja je dodatno instalisana u Vašem motornom vozilu.

Istaknuti natpisi Isključite svoj telefon u svakom objektu gde to zahtevaju istaknuti natpisi.

Potencijalno eksplozivne atmosfere

Isključite svoj telefon kada se nalazite u nekoj sredini sa potencijalno opasnom atmosferom i pridržavajte se svih znakova i uputstava. Varnice u takvim sredinama mogu da prouzrokuju eksploziju ili požar što može dovesti do telesnih povreda ili čak i smrti.

Korisnicima se savetuje da isključe telefon kada se nalaze na mestima za točenje goriva (pumpnoj stanici). Korisnici se upozoravaju da treba da se pridržavaju ograničenja u pogledu upotrebe radio opreme u skladištima goriva (skladište goriva i

distributivni centri), hemijskim postrojenjima ili na mestima gde se vrši miniranje.

Sredine sa potencijalno eksplozivnom atmosferom su često, ali ne uvek jasno obeležene. To su najčešće potpalublja čamaca, mesta za transport ili skladištenje hemikalija, motorna vozila sa pogonom na tečni (propan–butan) plin, zone u kojima vazduh sadrži hemikalije ili čestice, na primer žita, prašinu ili metalni prah, kao i sve druge sredine u kojima se obično preporučuje da isključite motor automobila.

Motorna vozila

Samo kvalifikovano osoblje bi trebalo da servisira telefon ili da ga instalira u motorno vozilo. Pogrešno instalisanje ili servisiranje može da budu opasno i da poništi sve garancije za aparat.

Proveravajte redovno da li je celokupna oprema mobilnog telefona u Vašem vozilu propisno montirana i da li pravilno funkcioniše.

Ne držite niti nosite zapaljive tečnosti, gasove ili eksplozivne materije na istom mestu gde držite telefon, njegove delove ili pribor.

Kod motornih vozila koja su opremljena vazдушnim jastukom, imajte u vidu da se vazdušni jastuk naduvava velikom silom. Ne postavljajte nikakve predmete, uključujući i fiksne i prenosne bežične uređaje, u prostor iznad vazдушnih jastuka, niti u zonu naduvavanja vazдушnog jastuka. Ukoliko je oprema mobilnog telefona za automobil nepropisno instalisana a vazdušni jastuk se naduva može doći do ozbiljnih povreda.

Upotreba Vašeg telefona u vazduhu je zabranjena. Isključite svoj telefon pre ulaska u avion. Upotreba mobilnih telefona u

avionu može da predstavlja opasnost za funkcionisanje aviona, da dovede do prekida bežične telefonske mreže, i da bude protivzakonita.

Nepoštovanje ovih uputstava može da dovede do privremenog obustavljanja ili uskraćivanja korišćenja telefonskih usluga, ili do preduzimanja sudskog postupka, ili do oba.

Hitni poziv

 Važno: Ovaj telefon kao i svaki bežični telefon radi koristeći radio signale, bežične i zemaljske mreže kao i funkcije koje programira sam korisnik. Iz tog razloga uspostavljanje veze u svim uslovima se ne može garantovati. Zato se ne biste nikada trebalo oslanjati samo na mobilni telefon za uspostavljanje važnih komunikacija (na pr., pozivi za hitnu medicinsku pomoć).

Hitni pozivi možda nisu mogući na svim mrežama mobilne telefonije ili pri korišćenju neke usluge mreže i/ili neke mogućnosti telefona. Proverite to kod lokalnog provajdera.

Slanje hitnih poziva:

- 1 Uključite telefon ukoliko nije uključen. Proverite da li je jačina signala adekvatna. Neke mreže zahtevaju da je važeća SIM kartica pravilno uložena u telefon.
- 2 Pritisnite potreban broj puta (na primer da biste prekinuli vezu, izašli iz menija i sl.) da obrišete sadržaj ekrana i aparat aktivirate za telefoniranje.
- 3 Unesite broj službe pomoći za svoju trenutnu lokaciju (na pr. 112 ili neki drugi zvanični broj službe pomoći). Brojevi službe pomoći su različiti za različite lokacije.

4 Pritisnite taster .

Ako su aktivirane određene funkcije, možda ćete prvo morati da ih isključite pre nego što budete mogli da uputite poziv službi pomoći. Konsultujte ovo Uputstvo i Vašeg lokalnog provajdera usluga celularne mreže.

Kada šaljete poziv službi pomoći, obratite pažnju na to da date sve neophodne informacije što je moguće tačnije. Upamtite da je Vaš mobilni telefon možda jedino sredstvo komunikacije na mestu događaja nesrećnog slučaja; ne prekidajte vezu sve dok Vam se ne dozvoli da to učinite.

Informacije o sertifikaciji (SAR)

OVAJ MOBILNI TELEFON ZADOVOLJAVA ZAHTEVE EKSPOZICIJE RADIO TALASIMA

Vaš bežični telefonski aparat je radio predajnik i prijemnik. On je projektovan i proizveden tako da ne prelazi granične vrednosti zračenja za ekspozicije energiji radiofrekventnih talasa koje preporučuju međunarodne smernice (ICNIRP). Te granične vrednosti su deo sveobuhvatnih smernica i one određuju dopuštene nivoe energije radiofrekventnih talasa za opštu populaciju. Ove smernice su razvile nezavisne naučne organizacije putem periodičnih i detaljnih procena naučnih studija. Ove smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu koja je namenjena da osigura bezbednost svih osoba bez obzira na starosnu dob ili zdravstveno stanje.

Standard za ekspoziciju za mobilne telefone koristi jedinicu mere poznatu kao Stepen specifične absorpcije, ili SAR (Specific Absorption Rate). SAR granična vrednost naznačena u tim međunarodnim smernicama iznosi 2,0 W/kg*. Testovi za određivanje SAR vrednosti sprovode se za standardne radne položaje sa telefonskim aparatom koji emituje na svoj

najvećoj atestiranoj snazi u svim ispitivanim frekventnim opsezima. Mada je SAR vrednost ustanovljena za najveći atestirani nivo snage, stvarna SAR vrednost telefonskog aparata u radu može biti značajno ispod te maksimalne vrednosti. Ovo je stoga što je aparat projektovan da radi na više nivoa snage kako bi koristio samo onoliko snagu koja je potrebna da dospe do mreže. Generalno, što ste bliže baznoj stanici, snaga predaje telefonskog aparata je niža.

Najviša SAR vrednost za ovaj model telefonskog aparata testirano za držanje na uvu je 0,35 W/kg. Mada mogu postojati razlike u SAR vrednostima za različite telefone i različite

položaje, sve one zadovoljavaju odgovarajuće međunarodne smernice za ekspoziciju radiofrekventnim talasima.

* SAR granična vrednost za mobilne telefone u javnoj upotrebi iznosi 2,0 W/kg. u proseku raspoređeno na deset grama telesnog tkiva. Smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu radi dodatne zaštite ljudi kao i na račun kompenzacije mogućih odstupanja u izmerenim vrednostima. SAR vrednosti mogu biti različite u zavisnosti od nacionalnih zahteva za izveštavanjem kao i od frekventnog opsega komunikacione mreže. Podatke o SAR vrednostima u drugim regionima možete naći u sklopu informacija o proizvodu na adresi www.nokia.com.

Indeks

Symbols

Šifra blokade 43

A

ABC-taster

Vidite *Taster izmene, uputstvo Brzi početak*

Adapter za slušni aparat

Aktiviranje 49

Animacije 63

Aplikacije 122

Deinstalisanje Java aplikacije 124

Instalisanje Java aplikacije 123

Otvaranje Java aplikacije 124

Podešavanja Java aplikacije 124

Automatski odgovor 49

B

Beležnica 109

Bezbednost

Podešavanja 43

Pristupni kodovi 43

Sertifikati bezbednosti 46

Birani brojevi 21

Biranje glasom 53

Blokada tastature, vidite uputstvo Brzi početak

Bluetooth 125

Fabrički postavljena lozinka 128

Ikonice uređaja 127

Indikatori statusa veze 128

Jedinstvena adresa uređaja 126

Lozinka, terminološko

objašnjenje 128

Nadimci uparenih uređaja 129

Podešavanja 126

Poništavanje uparivanja 128

Primanje podataka 129

Raskidanje veze 130

Slanje podataka 126

Uparivanje 127

Zahtevi za povezivanje 127

Zahtevi za uparivanje 127

Brisanje

Dnevnik 24

Kontakt kartice 51

Lista prethodnih poziva 21

Merači cene poziva 23

Stavke kalendara 101

Brzo biranje 55

Pozivanje 17

C

CD-ROM 131

Cene

Paketirani podaci 35

C-taster

Vidite *Taster brisanje, uputstvo Brzi početak*

D

Data veza visokog protoka, terminološko objašnjenje 34

Datum, podešavanja 42

Defektaža 133

Diktafon 111

Diktafon, snimanje zvuka 111

Dnevnik

Brisanje sadržaja 24

Filtriranje 24

Podešavanja 24

Prethodni pozivi 20

DNS, Servis imena domena, terminološko objašnjenje 40

DTMF tonovi, terminološko objašnjenje 19

E

Editor servisnih zahteva 91

E-mail 78

Brisanje 89

Čuvanje priloga 88

Oflajn 86

Onlajn 85

Otvaranje 87
Podešavanja 94
Preuzimanje iz pošte 86
Prilozi 88
Udaljeno poštansko sanduče (e-mail server) 84

F

Fiksno biranje 44
Folderi, formiranje, preuređivanje stavki
    po folderima 12
Formati datoteka
    JAD i JAR 120, 122
    Podržani 88
    SIS datoteka 119
Fotoaparat 58
    Podešavanja 59
    Režim štednje baterije 59
    Tipovi slika 59
    Zauzimanje memorije 60
Fotografije
    Pregled 62
    Slikanje 58

G

GIF animacije 63
Govorna pošta 16
    Preusmeravanje poziva na govornu
    poštu 20
    Promena broja 16
Govorne poruke 16
GPRS

Vidite *Paketirani podaci*

H

Hendsfri
    Vidite *Interfonski zvučnik*
Hitni poziv 141
HSCSD
    Vidite *Data veza visokog protoka*

I

Imenik
    Vidite *Adresar*
Indikatori 8
    Veze za prenos podataka 9
Indikatori veze
    Bluetooth 128
    Infracrvena 131
    Veze za prenos podataka 9
Info poruke 90
Info servis 90
Informacije o bateriji 137
Infracrvena 130
Instalisanje softvera 120
Interfonski zvučnik 13
    Aktiviranje 13
    Isključivanje 14
Internet pristupne tačke (IAP)
    Vidite *Pristupne tačke*
Internet provajder, terminološko
    objašnjenje 33
Intuitivni način unosa teksta 71
    Isključivanje 73

Saveti 72
IP adresa, terminološko objašnjenje 40
ISDN, terminološko objašnjenje 39
Isecanje
    Tekst 73
ISP
    Vidite *Internet provajder*
Izmene
    Kontakt kartice 51
    Stavke kalendara 100
    Tekst 70
Izveštaji 68
Izveštaji o dostavi 68

J

JAD i JAR datoteke 120
JAD i JAR datoteke, terminološko
    objašnjenje 122
Java
    Vidite *Aplikacije*.
Jezik
    pisanja 27
JPEG, terminološko objašnjenje 58

K

Kalendar 100
    Alarm 103
    Istovremeno brisanje više stavki
    133
    Podešavanja 103
    Polja stavke kalendara 101
    Pregledi 102

Prekidanje alarma 104
Simboli 102
Slanje stavki 104
Kalkulator 106
Keš, terminološko objašnjenje 118
Pražnjenje 118
Klizna tastatura; vidite uputstvo Brzi početak
Kompozitor 106
Podešavanje jačine zvuka 107
Podešavanje tempa 107
Preslušavanje tonova,
melodija 107
Promena stila izvođenja 107
Konferencijske veze 17
Kontakt grupe 56
Dodavanje tonova zvona 55
Jednovremeno dodavanje većeg
broja članova 57
Uklanjanje članova 57
Kontakt kartice
Brisanje nadimaka 55
Dedela brojeva za brzo biranje 55
Dodavanje tonova zvona 55
Dodela nadimaka 53
Dodeljivanje primarnih brojeva i
adresa 52
Memorisanje DTMF sekvenci 19
Nadimci 53
Preslušavanje nadimaka 55

Promena nadimaka 55
Ubacivanje slika 51
Uklanjanje tonova zvona 55
Kontrola jačine zvuka 13
U toku veze 15
Konverzije 108
Dodavanje kurseva 109
Konverzija mernih jedinica 108
Konverzija valuta 109
Preimenovanje valuta 109
Konverzije mernih jedinica 108
Kopiranje
Imena između SIM kartice i
memorije telefona 50
Tekst 73
Kreiranje
Kontakt kartice 50

L

Lista poziva
Vidite *Dnevnik*
Lista prethodnih poziva 20
Birani brojevi 21
Brisanje lista poziva 21
Cene poziva 22
Impulsi poziva 22
Ograničenje cene poziva 22
Primljeni pozivi 21
Propušteni pozivi 21
Trajanje poziva 21

M

Malo memorije
Defektaža 133
Pregled utroška memorije 121
Marker, terminološko objašnjenje 113
Menadžer 119
Meni 9
Reorganizovanje glavnog
Menija 10
Taster meni 9
Minijature
U kontakt karticu 51
Mirovanje
Vidite *Pasivni režim rada*
Modem
Korišćenje telefona kao
modema 132
Moji folderi 84
Multimedija poruke 76
Kreiranje 77
Podešavanja neophodna za
razmenu multimedija
poruka 76
Ponovna reprodukcija zvučnih
zapisa 82
Pregled 81
Reprodukcija zvučnih zapisa 82
N
Nadimak
Terminološko objašnjenje 50

Nadimci 53

- Brisanje 55
- Dodela 53
- Pozivanje 54
- Preslušavanje 55
- Promena 55

Načini rada 97

- Podešavanja 97
- Preimenovanje 98

Navigator, vidite uputstvo Brzi početak

O

Obaveze 105

Odbijanje poziva 18

Odgovaranje na poziv 18

- Automatsko 49

Oflajn 86

Ograničavanje poziva 48

Ograničenje cene poziva

- Odredio provajder 22
- Poništavanje brojača 33

Ograničenje za cene poziva 22

Omiljeno 99

- Dodavanje prečice 99

Onlajn 85

Opšta podešavanja 26

P

Paketirani podaci 35

- Merač podataka 24
- Merač veze 24
- Parametri 41

Plaćanje 35

Terminološko objašnjenje 35

Parametri

Veza 33

Parametri veze 33

Pasivni režim rada 7

- Indikatori 8
- Podešavanja 29

PC računar

Uspostavljanje veze 131

PC Suite for Nokia 7650

Instalisanje 131

PIN kod 43

Deblokada 43

Pisanje 70

- Intuitivni način unosa teksta 71
- Intuitivni unos teksta, isključivanje 73
- Tradicionalni način unosa teksta 70

Plaćanje veze za paketni prenos podataka 35

Poštansko sanduče 84

Raskidanje veze 87

Podešavanja 26

- Šifra blokade 43
- Aplikacije (Java™) 124
- Bezbednost 43
- Bluetooth 126
- Datum i vreme 42
- Displej 29

Dnevnik 24

- E-mail 94
- Fiksno biranje 44
- Fotoaparatus 59
- Info servis 96
- Kalendar 103
- PIN kod 43
- Podešavanja uređaja 26
- Poruke 91
- Poruke, folder Poslato 96
- Preusmeravanje poziva 20
- Pribor 49
- Pristupni kodovi 43
- Sat 110
- Sertifikati 46
- SMS poruke 91
- WAP servisne poruke 96
- Zabrana poziva 48
- Zvuci 97

Podešavanja displeja 29

Polje za pretraživanje 13

Ponovi 110

Poruke

- Čuvanje vinjeta grafičkih poruka 66
- Glavni prikaz 67
- Grafičke poruke 75
- Izveštaji o dostavi 68
- Moji folderi 84
- Multimedija poruke 76

Parametri foldera Poslato 96
Pisanje e-mail poruke 78
Pisanje teksta 70
Podešavanja 91
Poruke na SIM kartici 90
Primljeno 80
SMS poruke 74
Za slanje 89

Pozivanje 15

Pozivi

- Birani 17
- Brzo biranje 17
- Impulsi 22
- Konferencijske veze 17
- Koristeći telefonski imenik
Adresara 16
- Međunarodni 15
- Odbijanje 18
- Odgovaranje 18
- Ograničenje cene 22
- Opcije u toku veze 19
- Podešavanja 31
- Podešavanja preusmeravanja 20
- Preusmeravanje 18
- Primljeni 21
- Propušteni 21
- Spajanje 19
- Trajanje 21

Pražnjenje memorije

- Podaci iz dnevnika 133

Stavke kalendara 133

Prečice

- u Omiljeno 99
- u Slike 63
- u telefonskom aparatu, vidite
uputstvo Brzi početak 7

Pregled

- GIF animacije 63
- Slike 62

Prekidanje

- Alarm kalendara 104
- Sat sa alarmom 110

Prelazak sa jedne aplikacije na drugu 10

Preslušavanje poruka 16

Preuređivanje

- Meni 10

Preusmeravanje poziva 18, 20

Pribor

- Podešavanja 49

Prikaz informacije o čeliji 49

Prilozi

- Pregled 88
- Preuzimanje 88

Primanje

- Podaci preko IC 130
- Podataka preko Bluetooth 129
- Tonovi zvona, logo operatora i
podešavanja; vidi smart poruke*

Primljeni pozivi 21

Priljeđ SIM kartice 22

Pristupne tačke 33

- Parametri 37
- Parametri, napredni 40

**Pristupne tačke za razmenu multimedija
poruka**

- Vidite *pristupne tačke*

**Pristupne tačke, terminološko
objašnjenje** 33

- Provajder, terminološko
objašnjenje 33

Pristupni kodovi 43

Propušteni pozivi 21

**Provajder veza za prenos podataka,
terminološko objašnjenje** 33

R

Raskidanje veze

- Bluetooth 130

Režim štednje baterije 59

Režimi slika 59

Rezolucija, terminološko objašnjenje 60

S

Sat 110

- Alarm 110
- Podešavanja 110

Sat sa alarmom 110

- Ponovi 110

**Selektorski tasteri; vidite uputstvo Brzi
početak**

Sertifikati 46

- Podešavanja prihvatanja 47

SIM kartica

- Imena i brojevi 25
- Kopiranje imena i brojeva 50
- Poruke 90
- Pregled sadržaja SIM kartice 25

Simboli za

- Stavke kalendara 102

SIS datoteka

- 119

Skrin sejver

- Podešavanja 30

Slanje

- Kontakt kartice, Vizitkarte 56
- Podaci preko IC 130
- Podataka preko Bluetooth 126
- Stavke kalendara 104

Slikanje

- 58

Slike

- Folder Grafičke poruke 66
- Formati 64
- Prečice sa tastature pri pregledu slika 63
- Pregled podataka slike 64
- Premeštanje fokusa 63
- Preuređivanje 64
- Prijem iz digitalnog fotoaparata 62
- Pun ekran 63
- Rotiranje 63
- Zauzimanje memorije 60
- Zumiranje 63

Slušalice

- 14

Smart poruke

- Primanje 82
- Slanje 75

SMS poruke

- Pisanje i slanje 74

SMS poruke, 74

SMS servisni centar

- Dodanja novog 92

Softver

- Instalisanje 120
- Uklanjanje 121

Spajanje poziva

- 19

Svetlosni senzor

- Podešavanja 30

T

Taster brisanje, vidite uputstvo Brzi početak

- 7

Taster izmene

- 7

Taster kontrole zvučnika

- Aktiviranje interfonskog zvučnika 14

Taster kontrole zvučnika; vidite uputstvo

- Brzi početak
- Aktiviranje interfonskog zvučnika 13
- Snimanje nadimaka 53

Tekstualne poruke

- Vidite SMS poruke

Tekstualni obrasci

- 84

Tonovi zvona

- 97

- Dodavanje ličnog tona zvona 55
- Isključivanje mikrofona 18
- Podešavanja 97
- Primanje u okviru smart poruke 82

Tradicionalni način unosa teksta

- 70

U

Udaljeno poštansko sandučće (e-mail server)

- 84

Uklanjanje softvera

- 121

Umetanje

- Tekst 73

Unos teksta

- 70

Uparivanje, terminološko objašnjenje

- 128

USSD instrukcije

- 91

V

Važne informacije u vezi bezbednosti

- Bezbednost saobraćaja 139
- Elektronski uređaji 139
- Čuvanje i održavanje 138
- Hitni poziv 141
- Motorna vozila 140
- Potencijalno eksplozivne atmosfere 140
- Radno okruženje 139

vCard format

- 56

Veze sa računarom

- 131

Veze za prenos podataka

- Indikatori 9

Parametri 33
vidite uputstvo Brzi početak 7
Vizitkarta, terminološko objašnjenje 56
Slanje 56
Vreme, podešavanja 42

W

WAP

Bezbednost 117
Ikone 114
Podešavanja 113
Podešavanja servisnih poruka 96
Pražnjenje memorije
pretraživača 118
Pretraživač 112
Pretraživanje 115
Servisne poruke 83
Uspostavljanje veze 114
WAP pristupne tačke, vidite
Pristupne tačke
Završetak veze 116

Z

Za slanje 89
Zabrana poziva 48
Zumiranje 63
Zvuci 97
Uklanjanje ličnog tona zvona 55